

Programmabegroting 2021

“Een nieuwe realiteit”

Bestuurlijk verantwoordelijk:

College van B & W Hof van Twente

Coördinatie en eindredactie:

Afdeling bedrijfsvoering & concernstaf

Datum behandeling raad:

2 en 4 november 2020

Inhoud

Inleiding	3
Conclusie	9
Budgettair perspectief	11

Programma's

Programma 1 : Burger en veiligheid	13
Programma 2 : Wonen en werken	26
Programma 3 : Leefomgeving	34
Programma 4 : Sport, cultuur en onderwijs	44
Programma 5 : Maatschappelijke ondersteuning	51
Programma 6: Algemene dekkingsmiddelen en overhead	61

Paragrafen

Paragraaf 1 : Lokale heffingen	67
Paragraaf 2 : Weerstandsvermogen	74
Paragraaf 3 : Onderhoud kapitaalgoederen	90
Paragraaf 4 : Financiering	94
Paragraaf 5 : Bedrijfsvoering	98
Paragraaf 6 : Verbonden partijen	104
Paragraaf 7 : Grondbeleid	113
Bijlage: overzicht beleidsindicatoren	117

Inleiding

Deze programmabegroting 2021 ziet het licht in een turbulente tijd. Corona heeft grote gevolgen voor onze samenleving en gemeente. En dat terwijl de begroting al enkele jaren onder druk staat door te lage rijksbijdragen. Om toch financieel gezond te blijven en een sluitende begroting te presenteren is het nemen van nieuwe maatregelen onvermijdelijk. Dit doen we zorgvuldig, zodat maatschappelijk waardevolle voorzieningen en verbanden behouden kunnen blijven en de lasten gespreid worden. En tegelijk hebben we er oog voor om te blijven investeren, door kansen te pakken die voor de toekomst van Hof van Twente belangrijk zijn. De aankoop van het TSB-terrein is hiervoor illustratief. In deze inleiding schetsen we kort deze achtergronden, verwoorden we onze visie en geven we een samenvatting van onze voornemens.

Coronacrisis

Al ruim een half jaar verkeert Nederland in crisis. Ook al is de lock-down geleidelijk teruggedraaid, de corona-pandemie heeft (met een tweede golf in zicht) nog steeds grote impact in alle sectoren van ons dagelijks leven. Openbare orde, gezondheidszorg,

economie en werkgelegenheid, onderwijs, cultuur en sport enz. Mensen verliezen hun baan, bedrijven in diverse sectoren komen in moeilijkheden of instellingen in bijvoorbeeld de onderwijs- of cultuursector hebben moeite om zich aan de 1,5 meter-samenleving aan te passen. De coronacrisis beïnvloedt het hier en nu in Hof van Twente, maar zal naar verwachting in de komende jaren grote gevolgen blijven houden.

Maatregelen coronacrisis

In de huidige coronacrisis proberen we als gemeente zo goed mogelijk in te spelen op actuele vragen en noden. We doen wat we kunnen vanuit onze gemeentelijke taken en verantwoordelijkheden richting individuele burgers, bedrijven en verenigingen. Door uitstel van betaling te bieden, te wijzen op mogelijkheden voor ondersteuning of kwijtschelding of door mee te denken in andere vormen van maatwerkoplossingen.

Op het gebied van belastingen bieden we uitstel van betaling en de mogelijkheid van een betalingsregeling.

Voor wat betreft de gemeentelijke subsidieverlening aan verenigingen en beheersstichtingen met eigen accommodaties, halen we de uitbetaling van gemeentelijke subsidietermijnen desgevraagd naar voren.

Monitoren financiële gevolgen corona

Tegelijkertijd blijven we monitoren welke (financiële) gevolgen we als gemeente ondervinden van de coronacrisis. We hebben de gemeenteraad hierover per [raadsbrief](#) van augustus geïnformeerd.

Op dit moment becijferen we financiële effecten op verschillende beleidsterreinen die tot en met 2021 het beeld geven voor Hof van Twente zoals opgenomen in de navolgende tabel. We ramen dat het totale risico voor de jaren 2020 en 2021 in de richting gaat van 1 miljoen euro. Dit zal een negatief effect hebben op ons weerstandsvermogen. Deze raming zullen we de komende tijd blijven actualiseren.

	Effecten coronacrisis op:	Financieel gevolg/risico:
1	Belastingen	€ 243.750
2	Heffingen en leges	€ 37.500
3	Sport	€ 15.750
4	Lokale culturele voorzieningen	€ 17.250
5	Bijstand/schuldhelpverlening	€ 259.500
6	Sociale werkbedrijven	€ 58.500
7	Regio Twente/ Veiligheids-regio/ Omgevingsdienst	€ 123.000
8	Deelnemingen/grondexploitatie	€ 173.250
9	Eigen organisatie	€ 8.000
	TOTAAL	€ 936.500

Tegemoetkoming van het Rijk voor corona

Na een eerste pakket van 742 miljoen euro komt het Rijk gemeenten tegemoet met een aanvullend compensatiepakket coronacrisis medeoverheden van in totaal 777 miljoen euro. Het is bedoeld ter dekking van de meerkosten (o.a. kosten GGD's en veiligheidsregio's) en achterblijvende inkomsten door de coronacrisis. Het is goed om te beseffen dat hier dus geen sprake is van directe en structurele middelen voor Hof van Twente die leiden tot extra vrij te besteden middelen in onze begroting. De bijdrage die de gemeente ontvangt zal aangewend worden ter dekking van gemaakte kosten.

Voor wat betreft de compensatie voor de zogeheten Opschalingskorting (een korting in het Gemeentefonds voortkomend uit inmiddels ingetrokken plannen tot verdere schaalvergroting van gemeenten) is een eerste indicatie dat Hof van Twente € 115.000 zal ontvangen van de € 70 miljoen die hiervoor in 2020 beschikbaar komt en € 260.000 van de € 160 miljoen in 2021. Dit maatregelenpakket wordt door het Rijk meegenomen in de uitwerking van de september-circulaire van het gemeentefonds. De uitkomst hiervan zullen wij zoals gebruikelijk in een raadsbrief als aanvullende informatie delen met de raad.

Financiën onder druk

De afgelopen jaren is Hof van Twente financieel gezond gebleven, ondanks dat onze budgetten onder druk kwamen te staan door landelijke ontwikkelingen. De druk op onze begroting is, zoals we herhaaldelijk hebben onderbouwd, vooral het gevolg van landelijk beleid. Daarom ondersteunen we van harte het recente initiatief van onze gemeenteraad om de motie “Raden in verzet” te omarmen. Die motie roept de rijksoverheid op om gemeenten spoedig structureel hogere uitkeringen te geven zodat ze het takenpakket waarvoor ze verantwoordelijk zijn op een verantwoorde wijze uit kunnen voeren. Het is een vurig pleidooi dat ook wij via de VNG, P10 en andere kanalen houden, bijvoorbeeld in het kader van de herverdeling van het Gemeentefonds.

Vorig jaar hebben we ingrijpende keuzes moeten maken om de programmabegroting 2020 sluitend te krijgen. De lagere inkomsten vanuit het Rijk leidden er toen in combinatie met blijvend hoge kosten in het sociaal domein toe, dat onze financiële positie onder druk kwam te staan. Het leidde tot een pakket aan structurele maatregelen van in totaal 3,5 miljoen euro, die dit jaar en komende jaren moeten worden gerealiseerd. Van de voortgang hiervan zullen wij verderop in deze programmabegroting een update geven. Wij zijn op verschillende manieren bezig om

hier invulling aan te geven. Duidelijk is (en was ten tijde van de besluitvorming) dat deze bezuinigingen merkbare effecten in de samenleving zullen hebben.

Zomerbrief

In de zomerbrief die wij in juni aan de raad hebben aangeboden brachten wij de 1e bestuursrapportage 2020 en de kadernota bijeen. Hierin verwoordden wij als uitgangspunt, dat onze inzet erop is gericht om ook nu, in tijden van coronacrisis en bezuinigingen, een financieel gezonde gemeente te blijven. Gezien de vele onzekerheden bevatte de zomerbrief nog geen vastomlijnd dekkingsplan om dat te bereiken. Wel presenteerden we het verwachte budgettaire perspectief op basis van de kennis op dat moment. Door alle ontwikkelingen toonde dit een tekort. Inmiddels zijn nieuwe ontwikkelingen bekend geworden die in de tweede bestuursrapportage 2020 zijn toegelicht. Deze leiden tot een aangepast budgettaire perspectief.

In de zomerbrief stonden we ook stil bij de vraag wat we in de resterende jaren van de huidige collegeperiode 2018-2022 nog willen bereiken. Veel van de acties uit de strategische agenda die in de visie SamenDoen! 2018-2022 zijn opgenomen, zijn gerealiseerd of in gang gezet. Denk bijvoorbeeld aan de Gezonde verbinding, de bouw van integrale

kindcentra (IKC's) in Markelo en Delden of de start van het strategische project TSB-terrein in Goor, waarmee de komende 10 jaar een forse impuls aan de ontwikkeling van Goor zal worden gegeven. Ook al gaat de aandacht in belangrijke mate uit naar de corona-ontwikkelingen, het is van groot belang dat we in samenwerking met de samenleving door blijven gaan met belangrijke strategische opgaven om Hof van Twente voor te bereiden op de toekomst.

Nieuw beleid

In de zomerbrief hebben wij enkele voornemens voor nieuw beleid aangekondigd. Deze hebben we opgenomen in deze programmabegroting, namelijk:

Beveiliging NABO's

In het kader van de veiligheid is voor 8 niet actief beveiligde overwegen (NABO's) gelegen in onze gemeente een regionale bijdrage benodigd. De verdeelsleutel hierbij is dat Rijk en regio (gemeente en provincie) elk 50% financieren. De exacte bijdrage (o.b.v. 25%) is nu nog niet bekend, maar in de voorstellen wordt gerekend met € 1.600.000 (in 10 jaarlijkse termijnen vanaf 2024).

Onderhoud bermen en sloten

Wij gaan een gemeentelijke visie opstellen waarin wordt uitgewerkt hoe in de toekomst de bermen en

sloten zo duurzaam mogelijk onderhouden kunnen worden met oog voor biodiversiteit. De verwachting is dat de structurele kosten met € 77.500 zullen toenemen.

Rood-Zwart Delden

Deze voetbalvereniging wil een wijkvoorziening worden, vergelijkbaar met 't Doesgoor in Goor. Hiervoor is in samenwerking met Salut en de accountmanager sociale initiatieven van de gemeente een plan ontwikkeld. Wij willen hiervoor structureel € 35.000 beschikbaar stellen.

Taalpunt/ taalcafé

Taalpunt bestaat al geruime tijd en werd vanaf 2017 gefinancierd via incidentele middelen. Dit in afwachting van de middelen die we krijgen in het kader van de nieuwe wet Inburgering. De invoering daarvan is uitgesteld, dus dat biedt in elk geval voor de 1e helft 2021 geen oplossing. Wij stellen daarom voor om vooralsnog voor de 1e helft 2021 € 35.000 mee te nemen als nieuw beleid. De structurele bijdrage wegen we af op grond van de middelen die de gemeente zal ontvangen op grond van de nieuwe wet en een onderzoek dat uitgevoerd gaat worden naar het taalpunt/taalcafé.

Budgettair perspectief

Door alle hiervoor genoemde ontwikkelingen toont het budgettair perspectief voor 2021 en volgende jaren een structureel tekort. Om een financieel gezonde gemeente te blijven is een passend antwoord in de vorm van nieuwe (aanvullende) dekkingsmaatregelen dan ook onvermijdelijk.

Met andere woorden: zolang structurele verhogingen in de rijksbijdragen uitblijven, zijn we genooddaakt om onze uitgaven te verminderen en/of inkomsten uit heffingen te verhogen. Deze programmabegroting bevat hiervoor voorstellen voor structureel zo'n 2 miljoen euro. Daarmee is de jaarschijf 2021 van de programmabegroting niet structureel sluitend, maar zijn de laatste drie jaarschijven dat wel. Hierdoor voldoet de programmabegroting aan het (wettelijk) vereiste om structureel sluitend te zijn.

Dekkingsmaatregelen op hoofdlijnen

Evenals vorig jaar kiezen wij voor een mix van dekkingsmaatregelen. Uitgangspunt is dat we de lasten spreiden over de verschillende taakvelden en dat voorkomen wordt dat inwoners hier onevenredig door worden geraakt. Onvermijdelijk is echter dat zij de gevolgen hiervan zullen gaan merken. Wij realiseren ons hierbij goed dat in enkele gevallen sprake is van een stapeling van (nieuwe en bestaande) maatregelen. Wij vinden het verstandig

om geen inbreuk te maken op de financiële ruimte die er nog is in de algemene reserve. Gezien de onzekere tijden hebben wij deze middelen (plm. 1 miljoen euro in 2024) niet ingezet als incidenteel dekkingsmiddel.

	Dekkings- maatregelen	Taakstelling begroting 2020	<i>Nog te realiseren</i>	Taakstelling begroting 2021
1	Sociaal domein	€ 485.000	€ 227.000	€ 100.000
2	Openbare ruimte	€ 540.000	€ 250.000	€ 700.000
3	Organisatie	€ 464.000	€ 200.000	€ 100.000
4	Subsidies	€ 500.000	€ 500.000	€ 150.000
5	OZB	€ 680.000	€ 0	€ 750.000
6	Prijs- indexering	€ 831.000	€ 0	€ 245.000
		€ 3.500.000	€ 1.177.000	€ 2.045.000

Leeswijzer bij deze tabel

In financiële zin gaat deze programmabegroting alleen over de nieuwe dekkingsmaatregelen. Maar omdat sommige al bestaande dekkingsmaatregelen, zoals de bezuiniging op subsidies of sociaal domein pas voor latere jaren gepland stonden en dus nog (geheel of gedeeltelijk) gerealiseerd moeten worden, bekijken we ze in samenhang. Zo zullen we in deze programmabegroting maatregelen aankondigen waarmee we de bestaande en nieuwe bezuinigingen als geheel denken te gaan bereiken. In de verschillende programma's volgt een uitgebreide toelichting. Onderstaand slechts een eerste introductie.

1. Sociaal domein

Het voorstel is om de bestaande taakstelling tot verlaging van de uitgaven binnen het sociaal domein te verhogen met € 100.000. Voor de totale bezuiniging zijn op de verschillende onderdelen van het sociaal domein maatregelen voorbereid. Dit varieert van het schrappen van de strijkvoorziening en het organiseren van de wasverzorging als algemene voorziening tot het terugbrengen van de leeftijdsgrens voor peuteropvang van 2 naar 2,5 jaar of het niet meer vergoeden van kosten die tegenwoordig als gebruikelijke zorg worden gezien.

2. Openbare ruimte

In aansluiting op de bestaande taakstelling op niet-cyclisch onderhoud (€ 250.000), via de Agenda herstructurering openbare ruimte, stellen we voor om het onderhoudsniveau te wijzigen van B naar anders (technisch van B naar C). Taken anders, minder of niet doen moet vanaf 2021 een aanzienlijke structurele bezuiniging opleveren van € 700.000.

3. Organisatie

De bestaande bezuinigingstaakstelling op de organisatie wordt verhoogd met € 100.000. Hiervoor zullen we in een aantal opzichten ons ambitieniveau verlagen, bijvoorbeeld op het gebied van de werkkostenregeling of de avondopenstelling van het gemeentehuis. Het verlagen van beleidsambities moet de ruimte bieden om sommige taken met minder personele inzet te verzorgen.

4. Subsidies

Het voorstel is om te besluiten tot een verhoging van de bestaande taakstelling met € 150.000 te realiseren door het in 2021 achterwege laten van de jaarlijkse indexering van de gemeentelijke subsidies.

5. Belastingen

Met een belastingmaatregel, inhoudende een extra algehele verhoging van de OZB met 10% vragen we aan onder meer woningeigenaren om 3 tientjes extra per jaar te betalen zodat we de basisvoorzieningen op orde kunnen houden.

6. Prijsindexering

Voorstel is om in 2021 de prijsindexering voor het onderdeel materiële uitgaven achterwege te laten. Dit betekent dat het prijsniveau van het lopende jaar bevroren wordt en alle budgetten voor materiële uitgaven niet worden gecorrigeerd voor prijsstijgingen in de komende jaren.

Conclusie

Ook dit jaar zien we ons genoodzaakt om enkele ingrijpende maatregelen voor te stellen, zodat we een sluitende begroting kunnen presenteren. We doen het in het besef dat de rek er daarna ook echt uit is. De druk op de rijksoverheid om gemeenten structureel te compenseren zetten we dan ook onverminderd voort.

We realiseren ons dat we een extra offer vragen aan onze inwoners. En dat in een tijd waarin menig een de gevolgen van de corona-crisis direct in de eigen

portemonnee ondervindt. Tegelijkertijd zijn we gedwongen onze dienstverlening te versoberen. Maar we doen dit slechts in beperkte mate, want we willen per se een gemeente blijven met een sociaal gezicht. Een gemeente met goede minima- en Wmo-voorzieningen, waar mensen die op de gemeente zijn aangewezen, terecht kunnen voor zaken die ze redelijkerwijs niet zelf kunnen betalen.

En we willen een gemeente blijven met een divers aanbod aan maatschappelijke sport- en welzijnsvoorzieningen in onze kernen. Want dat is van groot belang voor de leefbaarheid. Alle door ons gesubsidieerde partijen, groot en klein leveren een bijdrage aan dat wat Hof van Twente Hof van Twente maakt: een mooie gemeente met een goed voorzieningenniveau en een goede basisinfrastructuur. Dit is vooral te danken aan onze inwoners, instellingen en verenigingen.

Met al deze partijen samen blijven we in 2021 bouwen aan onze gemeente. We doen dat in “*een nieuwe realiteit*”. Wij stellen u voor om daarvoor de voorliggende programmabegroting 2021 vast te stellen.

Burgemeester en wethouders van Hof van Twente,
De burgemeester, de secretaris,

Visie Samen Doen! 2018-2022

De visie ademt de overtuiging dat inwoners centraal staan; dat hun kennis, kracht en energie wordt benut om in samenwerking met andere maatschappelijke partners en de gemeente doelen te bereiken. “In vertrouwen werken we aan een goede samenwerking met onze inwoners. Daarbij past een open houding van het bestuur. Ontwikkelen en uitvoeren van beleid doen we samen met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Onze dienstverlening is persoonlijk en dichtbij. We gaan meer naar buiten toe en betrekken inwoners bij waar we mee bezig zijn. En we stimuleren actief burgerschap. Vanuit de waarden Leiderschap, eigenaarschap en Vertrouwen (LEV) vragen wij inwoners om bij te dragen aan oplossingen voor maatschappelijke opgaven.”

Participatie, innovatie, investeren

Samen Doen is naast participatie ook gestoeld op de pijlers innovatie en investeren. Omdat we toonaangevend willen zijn qua leef-, woon- en werkklimaat. Bijvoorbeeld door gezamenlijk het initiatief te nemen om fossiele energiebronnen te vervangen door duurzame en technologische innovaties. Maar innovatie is ook samen met ondernemers werken aan nieuwe businessmodellen en ervoor zorgen dat de beroepsbevolking aansluit bij de innovatieve ontwikkelingen in de arbeidsmarkt. Of innoveren in het sociaal domein. Dit vraagt vrijheid voor nieuwe concepten, flexibele mogelijkheden op bedrijventerreinen en wellicht een proeftuin met vrijere vormen van regulering in het buitengebied. En door als gemeente te investeren kunnen we initiatieven ontplooiën en ondersteunen. Investeren op de thema's zorg en welzijn, participatie, duurzaamheid en communicatie/ICT.

Maatschappelijke effecten

De maatschappelijke effecten van de taken en projecten die we als gemeentelijke overheid uitvoeren en de ondersteuning die we aan initiatiefnemers (bedrijven en burgers) bieden, zijn veelal te danken aan de inzet en ondernemersgeest van onze inwoners. Samen Doen openbaart zich in economisch, ruimtelijk en sociaal-maatschappelijk opzicht. Illustratief hiervoor zijn prestatiemetingen zoals de cijfers uit de Hof van Twente-index. Innovatieve investeringen in het bedrijfsleven, groei van de werkgelegenheid en arbeidsparticipatie, verduurzaming of nieuwe sociale activiteiten vanuit het verenigingsleven. Met nieuwe uitdagingen op het terrein van digitalisering (o.a. data-gedreven werken), biodiversiteit en herstructurering openbare ruimte blijft Hof van Twente ook de komende jaren verder bouwen op de pijlers participatie, innovatie en investeren.

Perspectief begroting 2021	2020	2021	2022	2023	2024
Programmabegroting 2020	-1.564.259	-884.768	103.723	76.546	53.964
1e bestuursrapportage 2020	-473.030	-937.537	-818.375	-975.584	-878.244
Meicirculaire 2020	627.000	-114.000	-116.000	-113.000	-183.000
2e bestuursrapportage 2020	272.375	-121.861	-124.939	-135.937	-135.915
Meerjaren onderhoudsprogramma gebouwen	-312.970	-312.970	-312.970	-312.970	-312.970
Saldo begroting, inclusief autonome ontwikkelingen	-1.450.884	-2.371.136	-1.268.561	-1.460.945	-1.456.165
Nieuw beleid		-147.500	-112.500	-112.500	-272.500
Dekkingsmaatregelen		2.045.000	2.045.000	2.045.000	2.045.000
Perspectief begroting 2021	-1.450.884	-473.636	663.939	471.555	316.335
Waarvan incidentele baten en lasten	58.810	-419.858	-585.697	-446.430	-73.464
Structureel perspectief begroting 2021	-1.392.074	-893.494	78.242	25.125	242.871

Nieuw beleid	2021	2022	2023	2024
1 Beveiliging overwegen (NABO's)				-160.000
2 Onderhoud bermen en sloten	-77.500	-77.500	-77.500	-77.500
3 Bijdrage wijkvoorziening RoodZwart Delden	-35.000	-35.000	-35.000	-35.000
4 Taalpunt en Taalcafé	-35.000			
Totaal	-147.500	-112.500	-112.500	-272.500

Dekkingsmaatregelen	2021	2022	2023	2024
1 Openbare ruimte	700.000	700.000	700.000	700.000
2 Subsidies	150.000	150.000	150.000	150.000
3 Sociaal domein	100.000	100.000	100.000	100.000
4 Organisatie	100.000	100.000	100.000	100.000
5 Taakstelling uitgaven	245.000	245.000	245.000	245.000
6 Belastingen	750.000	750.000	750.000	750.000
Totaal	2.045.000	2.045.000	2.045.000	2.045.000

Voor een toelichting op het nieuw beleid en de dekkingsmaatregelen wordt verwezen naar de inleiding.

PROGRAMMA 1: BURGER EN VEILIGHEID

Wat willen we bereiken?

Hof van Twente werkt op verschillende manieren samen met andere gemeenten. Dat kan gaan om bedrijfsvoering of uitvoering, maar ook inhoudelijke samenwerking op het gebied van beleidsvoorbereiding of strategie. We gaan uit van onze eigen kracht, maar staan open voor kansen om via samenwerking de kwaliteit van de dienstverlening te vergroten en kwetsbaarheid te verkleinen en de kosten te verlagen.

Vanuit een heldere communicatievisie met inzet van nieuwe communicatiekanalen werkt de gemeente samen met onze inwoners/ ondernemers aan een fijne woon- en leefomgeving.

Daar waar mogelijk bieden wij onze dienstverlening digitaal aan, maar waar noodzakelijk nemen we de tijd voor een persoonlijk adviesgesprek. De ontwikkeling van de digitale dienstverlening de afgelopen jaren geeft ons de ruimte om persoonlijke aandacht te geven daar waar dat nodig is.

Per 2022 treedt de Omgevingswet in werking. Dat betekent minder en overzichtelijker regels, meer ruimte voor initiatieven, lokaal maatwerk en vertrouwen. We bereiden ons daar organisatiebreed op voor.

Kaderstelling:

- [Communicatievisie 2018](#)
- [Visie 2018-2022 'Samen doen'](#)
- [Agenda voor Twente \(2018-2022\)](#)
- [P10](#)
- [Regiodeals](#)
- [Plan van aanpak ondermijnende criminaliteit en veiligheid 2019-2020](#)
- [VTH beleid Hof van Twente](#)
- [Welstandsnota](#)
- [Algemene plaatselijke verordening Hof van Twente 2019](#)
- [Richtlijn Bouw- en Sloopveiligheid](#)
- [Integraal Veiligheidsbeleid 2017-2021](#)

Ons uitgangspunt is dat wij een veilige en leefbare gemeente zijn waar inwoners, ondernemers en bezoekers zich veilig voelen. De aanpak van ondermijnende criminaliteit en high impact crimes zoals woninginbraken staan hoog op de agenda. Een effectieve aanpak van onder andere huiselijk geweld, kindermishandeling, jeugdoverlast, personen met verward gedrag en de aanpak van zorgfraude is alleen mogelijk door goede samenwerking binnen en buiten het gemeentehuis. De verbinding tussen het veiligheids- en sociaal domein blijft dan ook een belangrijk aandachtspunt.

Om de fysieke leefomgeving optimaal te beschermen en duurzaam te benutten, willen wij het volgende bereiken:

- Voor inwoners en ondernemers zijn we een deskundige gesprekspartner die zoekt naar mogelijkheden en die ondernemers, binnen de regels, ruimte en kansen biedt. We zijn duidelijk over wat kan, waar nodig treden we op en werken proactief aan een duurzame ontwikkeling;
- Wij staan voor goede uitvoeringskwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving om door een goede belangenafweging de kwaliteit in onze leefomgeving te verbeteren.
- Ketenpartners ervaren ons als een betrouwbare en rolvaste partner, die transparant werkt, hoge kwaliteit biedt en vanuit een open overlegcultuur samenhang brengt in tal van regels en maatregelen.
- Binnen het veiligheidsdomein werken we met onze Veiligheidsregio Twente en de Politie in Twente samen aan een veilig Twente in één crisisorganisatie. Met een integrale aanpak van ondermijnende criminaliteit staan we voor een weerbare gemeentelijke organisatie.

Prioriteiten en aandachtspunten

Onderwerp

Resultaten 2021

1.1 Bestuur en samenwerking

1.1.1 P10

Er wordt verder vorm en inhoud gegeven aan de deelname van Hof van Twente in de P10, [het samenwerkingsverband van plattelandsgemeenten](#). Wethouder Harry Scholten is lid van het Dagelijks Bestuur met de portefeuille Maatwerk Platteland. Daarbij bestaat er specifieke aandacht voor:

- Herverdeling gemeentefonds
- Omgevingswet
- Sanering Asbestdaken

Burgemeester Nauta is lid van het Algemeen Bestuur van de P10. Sinds februari 2020 is zij voorzitter van de Nederlandse gemeentelijke delegatie van het Comité van de Regio's (CvdR). Verder is zij lid van de VNG-commissie 'Europa en Internationaal' en – in Europees verband – van de commissie NAT (Natuurlijke hulpbronnen, met name Plattelandsontwikkeling). Door deze bestuurlijke inspanning kunnen de standpunten van onze gemeente (en Twente) ingebracht worden.

1.1.2 Agenda voor Twente

We werken in regionaal verband verder aan de projecten van de Agenda voor Twente. Deze zijn samengevoegd met de Regio Deal, de rijksbijdrage van € 30 miljoen die in 2019 beschikbaar zijn gekomen. Dat gebeurt aan de hand van de vier vastgestelde actielijnen (Techniek als motor, Arbeidsmarkt & talent, Bereikbaarheid & vestigingsklimaat, Circulaire economie & duurzaamheid). De uitvoering van de 11 projecten in de RegioDeal krijgt in 2021 prioriteit. Wel zijn er

door de Coronacrisis mogelijkheden om flexibel om te gaan met de bedachte actielijnen.

In 2021 verwachten wij met name concrete resultaten voor de projecten Twents Fonds voor Vakmanschap (1.000 trajecten per jaar voor bij- en omscholing in Twente), Huis voor logistiek (werkzoekenden begeleiden naar werk in de logistiek), Mineral Valley Twente (proeftuinen en samenwerkingsverbanden opzetten voor vruchtbare bodem en circulaire economie) en Creatieve Broedplaatsen (aantal creatieve broedplaatsen opzetten waar toptalent zich kan ontwikkelen in de sectoren Game en Vermaak). Uitgebreide info over de actielijnen en 11 projecten is te vinden op

<https://www.agendavoortwente.nl/projecten-overzicht/5/>

1.1.3 Organisatie Regio Twente

Uitgangspunt van het plan dat er nu ligt, is dat de Regio zich vooral gaat bezig houden met de sociaal economische agenda (denk aan de Agenda voor Twente en de Regiodeal). De andere taken worden losgeknipt (GGD) of losgelaten, zo is de gedachte. De nieuwe algemeen directeur van de Regio Twente krijgt de opdracht dit alles uit te werken, met als doelstelling de bestuurlijke drukte te verminderen. In 2021 is het de verwachting dat er zicht is op een nieuw ingerichte organisatie. Overigens is wethouder Pieter van Zwanenburg lid van de Twenteboard, die bestaat uit bestuurders van de 3 O's: overheid, onderwijs en ondernemers.

1.2 Omgevingswet

1.2.1 Uitstel Omgevingswet

De Omgevingswet maakt de ontwikkelingen in en het beheer van de fysieke leefomgeving eenvoudiger. De wet gaat uit van vertrouwen en biedt meer ruimte voor initiatieven. In lijn hiermee is het goed dat Hof van Twente zich al heeft

uitgesproken een gemeente te willen zijn waarin de ontwikkeling en het beheer van de leefomgeving in samenwerking wordt vormgegeven. De Omgevingswet zou aanvankelijk per 1 januari 2021 in werking treden, maar vanwege de Corona-crisis is dit met een jaar uitgesteld tot 1 januari 2022. De minister benadrukt het belang van een goede voorbereiding en roept gemeenten op om vooral door te gaan met de voorbereidingen. Het is dus zaak om in Hof van Twente door te gaan met het programma en de daaraan gekoppelde opgaven. Zo proberen we tijdig klaar te zijn en zorgen we ervoor dat er voldoende “oefen-tijd” overblijft.

1.2.2 Programma Omgevingswet

Om de organisatie goed voor te bereiden op de komst van de Omgevingswet is hiervoor in 2019 een programma gestart. We hebben gekozen voor een programmatische aanpak, omdat de opgave die er ligt de hele organisatie “raakt”. Vanuit het programma werken we in 2020 en 2021 in drie deelsporen aan de opgaven die de wet van ons vraagt:

1. Wet: Het gaat hierbij om de invoering van de wettelijke instrumenten. Onder andere gaan we in 2021 werken aan het opstellen van een omgevingsvisie en een (transitie)plan om te komen tot één omgevingsplan (de “vervanger” van het bestemmingsplan).
2. Omgevingsgericht werken: hiermee wordt het werken “in de geest van de Omgevingswet” bedoeld. Inmiddels zijn de nieuwe werkprocessen beschreven, in 2021 gaan we deze verder implementeren en oefenen met het omgevingsgericht(er) werken. Verder gaan we onder andere participatiebeleid opstellen
3. Digitaal stelsel: er komt één landelijk digitaal stelsel Omgevingswet (DSO). De gemeentelijke systemen moeten hier tijdig en goed op worden aangesloten.

Inmiddels is VTH hierop aangesloten. Het komende jaar zal ook RO hierop worden aangesloten en gaan we oefenen met het werken met het DSO.

1.2.3 Voorbereiding gemeenteraad

In 2019 is een raadsvoorbereidingsgroep Omgevingswet gevormd en in 2020 hebben er meerdere thema-avonden Omgevingswet met de gemeenteraad plaatsgevonden. Hoe groot de gevolgen van de Omgevingswet voor de Hof zijn, hangt af van de ambitie van de gemeenteraad en van de vraag wat voor gemeente we willen zijn. Het is de bedoeling om toe te werken naar een eigen ambitiedocument. Dat ambitiedocument geeft richting aan de manier waarop Hof van Twente de nieuwe wet implementeert.

1.3 Communicatie

1.3.1 Digitale toegankelijkheid

De gemeente is wettelijk verplicht om de website toegankelijk te maken. Dat gaat zowel over techniek als over leesbaarheid en begrijpelijkheid. In 2020 is per website aangegeven wat de stand van zaken is op het gebied van toegankelijkheid, wat er nog moet gebeuren om de website toegankelijk te maken en een concrete planning. De uitvoering hiervan start in 2021.

1.3.2 Informatievoorziening en (digitale) inwonersparticipatie

In het najaar van 2020 is een communicatieonderzoek gehouden. Samen met inwoners is bekeken hoe de gemeente inwoners informeert en hoe we in de toekomst mensen beter kunnen informeren over en betrekken bij besluitvorming. Op basis van dit rapport worden in 2021 verbeteringen doorgevoerd in de informatievoorziening en (digitale) inwonersparticipatie.

1.4 Dienstverlening

Mijn Hof van Twente

In september 2020 zijn wij voor het proces verhuizingen live gegaan met 'Mijn Hof van Twente'. Dit is een persoonlijke internetpagina voor onze inwoners en

ondernemers. Op deze pagina kunnen inwoners en ondernemers hun aanvragen/meldingen terugvinden en de voortgang bekijken. Ook kunnen zij via berichten vragen stellen over hun zaak. Benieuwd hoe 'Mijn Hof van Twente' eruitziet? Bekijk het [instructiefilmpje](#). Op dit moment zijn nog niet alle aanvragen/meldingen te volgen via 'Mijn Hof van Twente'. In 2021 wordt hard gewerkt om steeds meer aanvragen/meldingen online beschikbaar te maken voor onze inwoners en ondernemers. Het doel is dat uiteindelijk al onze digitale aanvragen/meldingen via 'Mijn hof van Twente' te volgen zijn. Dit is een onderdeel van de Agenda Digitalisering.

1.5 Informatiebeheer

Archiefwet

De huidige Archiefwet sluit niet meer goed aan bij de ontwikkelingen in de samenleving waarin digitaal informatiebeheer steeds belangrijker wordt. Deze wet wordt daarom aangepast. Er ligt een nieuwe concept-Archiefwet die per 1 januari 2022 ingevoerd gaat worden. Deze nieuwe wet geeft een beter algemeen kader voor het informatiebeheer van overheidsorganen met als belangrijkste doel dat belangrijke overheidsinformatie behouden, vindbaar en toegankelijk blijft voor huidige en toekomstige generaties. Dat betekent dat de voorbereidingen om deze wet goed in te kunnen voeren in 2021 gedaan moeten worden. Wat de kosten hiervoor zijn is nog niet bekend.

1.6 Gemeentelijke belastingen

Basisregistratie Waardering Onroerende Zaken (WOZ)

Met ingang van belastingjaar 2022 moeten gemeenten woningen taxeren op basis van gebruiksoppervlakte. De wetgever bewerkstelligt hiermee meer aansluiting tussen de gegevens in de BAG (Basisregistratie Adressen en Gebouwen) en WOZ. De wijziging moet op 1 januari 2022 gereed zijn.

1.7 Crisisbeheersing, brandweer & Integrale veiligheid

Integrale veiligheid en bevolkingszorg

Wij voeren binnen het veiligheidsdomein taken uit op het gebied van crisisbeheersing, openbare orde, aanpak van ondermijnende criminaliteit en integrale veiligheid o.a. in verbinding tot zorg. Deze taken variëren van de coördinatie voorbereidingen op crisisbeheersing, het adviseren van de burgemeester als lokale en regionale bestuurder en de verbindende schakel tussen gemeente, bestuur en Politie en Veiligheidsregio Twente.

Met het vast te stellen Integrale Veiligheidsbeleid 2021-2024 (hierna te noemen IVB) geven wij een doorkijk in de ontwikkelingen in het veiligheidsdomein en hoe we dit lokaal implementeren. Kaders worden onder andere gevormd door het meerjarenbeleid van de Veiligheidsregio Twente, het IVZ Platform Twente, Politie Oost Nederland, RIEC Oost Nederland, het Veiligheidshuis en andere partners. De regionale samenwerking versterkt de lokale aanpak. In het IVB worden ambities en concrete doelstellingen toegelicht in 2021.

1.8 Alcohol- en middelengebruik onder jongeren bij evenementen

1.8.1 Evenementencontroles

In 2021 worden de zogenaamde b- en c-evenementen binnen de gemeente Hof van Twente bezocht en gecontroleerd ten aanzien van alcohol en middelengebruik onder jongeren. Voor zover evenementen doorgang kunnen vinden vanwege het Coronavirus houden wij naast alcohol en middelengebruik toezicht op de geldende Covid19-regelgeving. In samenwerking met de organisatoren dragen deze controles bij aan veilige en gezonde evenementen.

1.8.2 Reguliere alcoholcontroles

In 2019 en 2020 hebben we ervoor gezorgd dat ons Drank- en horecaverGUNningen- bestand gedeeltelijk is geactualiseerd. In 2021 werken we aan een verdere actualisatie. Dit is een continu proces. Daarnaast gaan we

planmatig verder met het controleren van de horecalokaliteiten. Daarbij controleren we naast de DHW-wet op de geldende Covid19-regelgeving. Dit is in 2021 de Covid19-verordening of de formele spoedwetgeving.

1.8.3 Evenementenbeleid

Het evenementenbeleid zal in samenhang met het gezondheidsbeleid het komende jaar worden herzien. Het doel is een integrale aanpak van matiging alcohol- en middelengebruik.

1.9 Ondernijning

Verder wordt handhavingscapaciteit ingezet in de aanpak van ondernijnde criminaliteit, onder andere bij de verzegeling van de drugspanden en de dossieropbouw van de ondernijningsscasuïstiek. Daarbij worden er zogenaamde GUSTOS controles uitgevoerd om ondernijning tegen te gaan. Dit zijn gezamenlijke controles van onze gemeente met Douane, Nederlandse Voedsel- en Waren Autoriteit (NVWA), politie en sociale recherche. Deze controles worden meerdere keren per jaar uitgevoerd. Door alle disciplines te bundelen en de bijbehorende instanties te betrekken, kunnen alle controles in één keer worden gedaan. Daardoor wordt de mogelijke overlast door deze acties beperkt.

1.10 Kwaliteit dienstverlening vergunningverlening

Van 2017 – 2020 hebben wij jaarlijkse de kwaliteit van het proces van vergunningverlening onderzocht, waarna uitvoering is gegeven aan de conclusies en verbeterpunten. In 2021 vindt opnieuw een onderzoek plaats om te meten of er verbeteringen zijn waargenomen door burgers, bedrijven en adviseurs. Zo proberen we continu de kwaliteit te verbeteren.

1.11 Wet kwaliteitsborging voor het bouwen

Om goed voorbereid te zijn op de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) die – zoals nu gepland – op 1 januari 2022 in werking treedt, gaan we in 2021 pilots uitvoeren. De Wkb houdt kortgezegd in dat de bouwtoetsing en het

bouwtoezicht aan het bouwbesluit wordt overgedragen aan marktpartijen (private kwaliteitsborger).

1.12 Legesverordening

De legesverordening moet in 2021 (met het oog op 2022) worden aangepast aan de nieuwe manier van werken die de Omgevingswet en de Wkb met zich meebrengen.

Reguliere Taken

Onderwerp

Toelichting reguliere taken

IBT

In het kader van interbestuurlijk toezicht (IBT) houdt de Provincie Overijssel toezicht op zes beleidsdomeinen bij gemeenten: Wabo, Wro, financiën, Monumenten, huisvesting statushouders en het archief. We streven ernaar om in 2021 wederom een groen totaalbeeld te behalen.

Bedrijfsvoering

Binnen de afdeling bedrijfsvoering worden uiteenlopende interne/ facilitaire taken uitgevoerd. Deze variëren van personeel, financiën, communicatie tot juridisch en inkoop. Zie hiervoor paragraaf 5 Bedrijfsvoering.

Publiekszaken

Binnen de afdeling publiekszaken zijn alle eerstelijns vormen van dienstverlening ondergebracht. Zie ook hiervoor paragraaf 5 Bedrijfsvoering.

Vergunningverlening

De gemeente verleent omgevingsgunningen voor verschillende activiteiten zoals voor bouw, sloop, kap, inrit of monument. Bij meervoudige aanvragen met een

milieucomponent vragen wij advies van de Omgevingsdienst Twente. Daarnaast worden vergunningen verleend op basis van de Algemene Plaatselijke Verordening, de Drank- en Horecawet en bijzondere wetten.

Toezicht

Wij houden in 2020 toezicht op de uitvoering van verleende vergunningen en rechtstreeks geldende regels volgens het vastgestelde VTH beleid en de prioriteiten die in het jaarlijks VTH takenuitvoeringsprogramma zijn aangegeven.

Omgevingsdienst Twente

In 2019 is de Omgevingsdienst Twente (ODT) opgericht. De ODT heeft in 2019 voor het eerst milieutaken voor de Twentse gemeenten uitgevoerd. In 2021 blijven wij de kwaliteit van de dienstverlening aan inwoners en ondernemers monitoren en verbeteren in de rol van accounthouder. We zullen de processen zorgvuldig monitoren en bijstellen waar nodig. Een en ander op basis van de geldende dienstverleningsovereenkomst.

VTH Beleid

In 2019 is op lokaal en regionaal niveau VTH beleid vastgesteld. Door de regionale afstemming van het beleid voeren wij de VTH taken steeds meer op een gelijke wijze uit als de andere Twentse gemeenten. Dit vergt een goede monitoring en afstemming met de andere gemeenten.

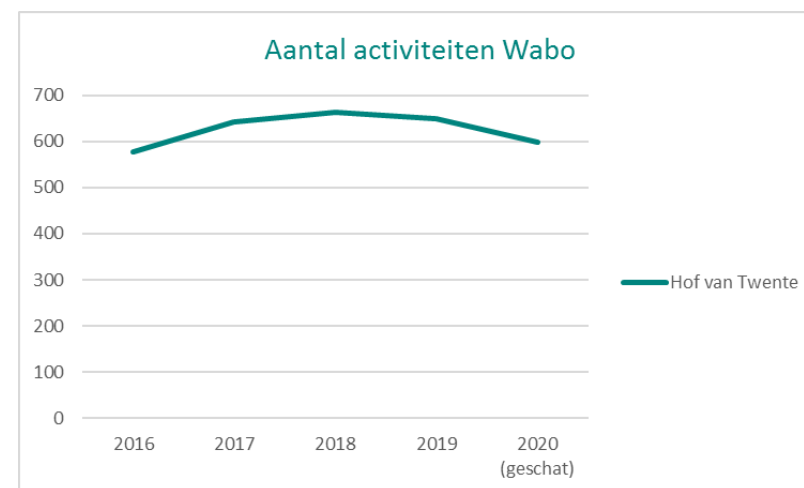
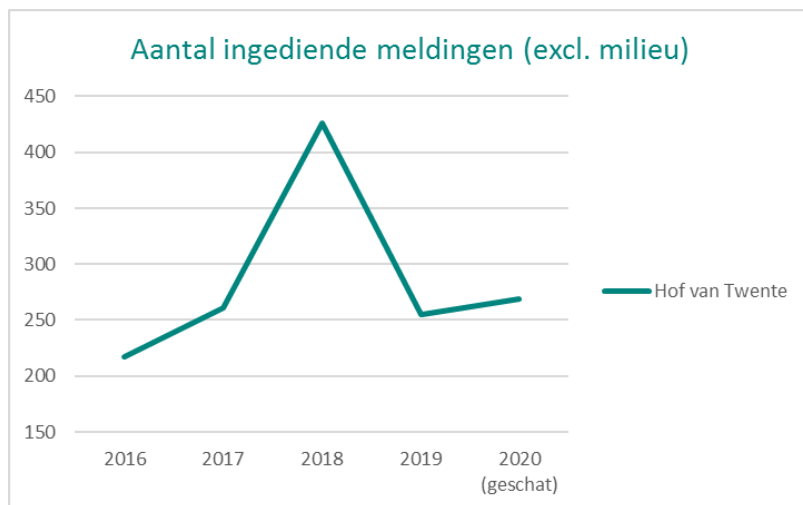
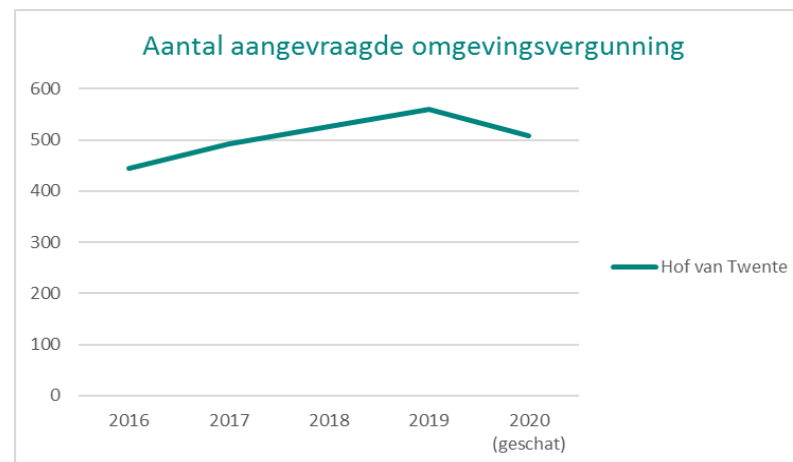
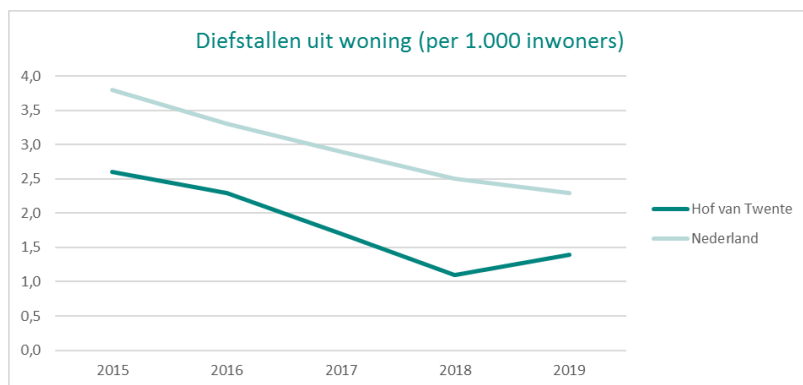
Regionale en lokale VTH takenuitvoeringsprogramma

Jaarlijks wordt het VTH Takenuitvoeringsprogramma opgesteld. Het regionale uitvoeringsprogramma wordt in overleg met de ODT samengesteld. De naleving en uitvoering van beide programma's wordt gemonitord en bijgesteld waar nodig. Interbestuurlijk toezicht van de provincie Overijssel ziet hierop toe.

Hoe meten we dat?

Voor detailinformatie over de onderstaande beleidsindicatoren verwijzen we naar paragraaf 5: bedrijfsvoering.

Beleidsindicatoren

Wat gaat dit kosten?

Bedragen x € 1.000

1 Bestuur en veiligheid	Rek. 2018	Rek. 2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestuur	1.801	2.320	1.922	1.931	1.933	1.648	1.648
Burgerzaken	1.059	987	964	1.035	972	983	1.022
Crisisbeheersing en brandweer	2.468	2.521	2.632	2.710	2.710	2.710	2.710
Openbare orde en veiligheid	458	1.070	1.523	570	573	575	576
Milieubeheer	511	1.126	1.022	1.049	998	996	996
Totaal lasten	6.296	8.023	8.063	7.295	7.185	6.912	6.953
Bestuur	72	80	75	75	75	75	75
Burgerzaken	610	419	348	395	331	312	448
Crisisbeheersing en brandweer	1	4	3	3	3	3	3
Openbare orde en veiligheid	45	38	47	48	48	48	48
Milieubeheer	-	-	-	-	-	-	-
Totaal baten	729	541	473	521	457	438	574
Saldo van baten en lasten	-5.568	-7.482	-7.590	-6.774	-6.729	-6.474	-6.378
Mutaties reserves (stortingen)	1.320	-	-	-	-	-	-
Mutaties reserves (onttrekkingen)	1.583	262	314	264	264	-	-
Saldo resultaatbestemming	263	262	314	264	264	-	-
Resultaat na bestemming	-5.305	-7.220	-7.276	-6.510	-6.465	-6.474	-6.378

PROGRAMMA 2: Wonen en werken

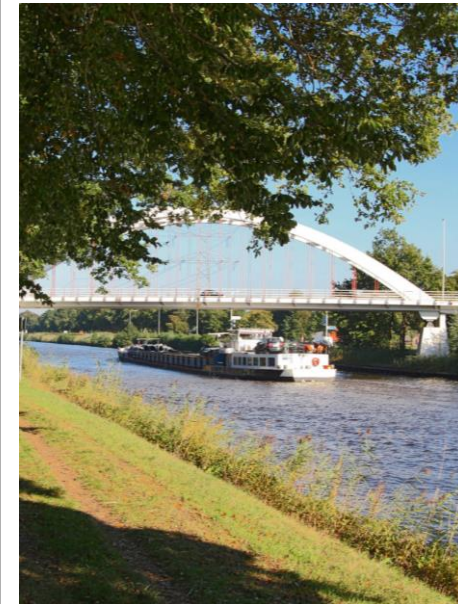
Wat willen we bereiken?

Hof van Twente is een veelzijdige plattelandsgemeente met veel aandacht voor de omgeving waarin ruimte is voor de inwoners om te wonen, werken en ontspannen. Ontwikkelingen zijn mogelijk en samen kijken we wat passend is bij de identiteit.

Er is veel vraag naar woningen en we zoeken ruimte om woningen toe te voegen. Dit kan zijn in gebieden die een functie verloren hebben of op gebieden aansluitend aan de kernen. Ook in buurtschappen is wonen belangrijk als één van de dragers voor de leefbaarheid voor de toekomst. We overleggen met onze inwoners hoe we de individuele woningbouw-locaties goed kunnen inrichten en we stimuleren de realisatie van projecten om de druk op de woningmarkt te verlichten.

Aantrekkelijke centra zijn belangrijk en we zoeken samen met de ondernemers naar kansen. Op bedrijventerreinen streven we naar een passende balans tussen vraag en aanbod van de beschikbare ruimte.

We zetten ons in om onze gemeente groen te maken en te houden door de uitvoering van projecten op het gebied van biodiversiteit en klimaat. Daarnaast zetten wij ons in voor energie-opwekking en -besparing. Samen kunnen we het verschil maken en samen maken wij onze toekomst.

Kaderstelling:

- [Grond voor gebruik](#)
- [Structuurvisie landelijk gebied](#)
- [Sociale Economische Visie](#)
- [Woonagenda](#)
- [Woonprogramma](#)
- [Bestemmingsplannen](#)

Prioriteiten en aandachtspunten

Onderwerp

Resultaten 2021

2.1 Ruimtelijke ontwikkeling

2.1.1 Veegplan 2020-2021

Het veegplan is een instrument dat al tweemaal succesvol is toegepast om laagdrempelig ontwikkelingen in het buitengebied mogelijk te maken. Het Veegplan 2020-2021 biedt de kans aan inwoners van het buitengebied om hun erf toekomst bestendig te maken. In dit veegplan zitten bijvoorbeeld initiatieven waarbij erven en/of gebouwen een andere functie krijgen of waardoor middel van sloopregelingen (zoals Rood voor Rood) landschap ontsierende bebouwing wordt gesloopt en ter compensatie een woning op het erf wordt gerealiseerd.

2.1.2 KGO 2

Het Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving (KGO-beleid) wordt in 2021 geëvalueerd en geactualiseerd. Gesteld kan worden dat het beleid voor het buitengebied zijn vruchten heeft afgeworpen de afgelopen jaren. Maar er is ook behoefte aan verdere differentiatie in de mogelijkheden waardoor erfeigenaren nog beter bediend kunnen worden om hun erf toekomst bestendig te maken.

2.1.3 TSB

In samenspraak met de raad is in september 2020 besloten het TSB-terrein aan te kopen. In dat kader is er een 'vlekkenplan' opgesteld voor het TSB-terrein. Deze heeft de status van inspiratiedocument en geeft globaal richting aan de ambitie die er voor het gebied is. Marktontwikkelingen passend in dit

vlekkenplan zijn mogelijk. Het terrein draagt positief bij aan de identiteit van Goor en biedt ruimte aan een veelheid van functies en maatschappelijke opgaven zoals: klimaatadaptatie en biodiversiteit.

2.2 Plattelandsontwikkeling 2.2.1 Mineral Valley Twente, Groene Kennispoort, Groene metropool en Leader

In 2021 zetten we de samenwerking in de regio voort om zo de mogelijkheden in het landelijke gebied te versterken. Het accent ligt op het concreet uitvoeren van projecten. Samen met boeren zetten wij in op duurzaam ondernemen met aandacht voor natuurwaarden, biodiversiteit en energieopwekking. Wij volgen de wet- en regelgeving op het gebied van o.a. stikstof en zetten in op innovatie door het doen van pilots op dit gebied.

Leader is een Europees programma waarin het gaat om de ontwikkeling van het platteland en het werken 'van onderop'. Voor de uitvoering van passende projecten wordt gezamenlijke financiële inzet gepleegd en dragen wij bij in de vorm van cofinanciering. Het soort projecten dat speelt binnen onze gemeente heeft betrekking op het versterken van recreatie en plattelandstoerisme, lokale duurzame energieproductie, versterken regionale Agro en Food keten en realiseren van lokale ontmoetings- en speelplekken.

2.2.2 Plattelandsontwikkeling

We voeren diverse projecten uit die bijdragen aan de ontwikkeling van de agrarische sector en versterking van de leefbaarheid en sociale kwaliteit. Bij de ontwikkeling van de agrarische sector ligt de nadruk op het werken aan kringlooplandbouw, versterken van regionale ketens, vrijwillige kavelruil en agrarische jongeren.

2.3 Biodiversiteit

Agenda biodiversiteit

Eind 2019 is de agenda biodiversiteit vastgesteld waarin de projecten genoemd zijn. Doelstelling van de agenda is om de biodiversiteit in de gemeente te laten toenemen en zo zorg te dragen voor de instandhouding en uitbreiding van de flora en fauna in de gemeente. Inzet wordt gepleegd op projecten zoals Bloemrijke akkerranden (regeling), Groene schoolpleinen en Beleven van de begraafplaatsen (biodivers maken van de begraafplaatsen).

2.4 Wonen

2.4.1 Woonlocaties

Er is een grote vraag naar woningen. We werken aan transformatie van binnenstedelijke locaties in Delden en Markelo. In Goor kunnen we door de aankoop van het TSB terrein ook inzetten op transformatie van gebouwen en het gebied, daarnaast is er ruimte voor inbreiding. In Hengevelde en Bentelo zijn inbreidingslocaties in ontwikkeling. Bij het realiseren van nieuwe woningen is flexibiliteit een belangrijk uitgangspunt. De te realiseren woningen zijn voor een veranderende woonbehoefte voor verschillende doelgroepen beschikbaar.

2.4.2 Woonbeleid

Het is belangrijk om op de vraag van morgen te kunnen blijven inspelen. Eind 2020 wordt de nieuwe woonvisie vastgesteld. In 2021 wordt hier uitvoering aan gegeven.

2.5 Werken (SEV)

2.5.1 Bedrijventerreinen en centra

Er blijft behoefte aan uitbreiding van het bedrijventerrein Zenkeldamshoek. Voor de langere termijn wordt het proces opgestart om te komen tot bedrijfskavels. Uitgifte zal plaatsvinden afhankelijk van de actuele behoefte. Ook in Hengevelde is uitbreiding bedrijventerrein nodig en in Markelo vindt een verkenning plaats.

Samen met het Ondernemersfonds worden projecten uitgevoerd ter versterking van de centrumgebieden. In Markelo wordt de omgeving van de kaasfabriek betrokken bij de plannen.

2.5.2 Werkgelegenheid

Tot op de heden was er sprake van een stijgende lijn in werkgelegenheid. Door Corona zijn daar mogelijk effecten te verwachten. Onze ambitie is nog steeds hoog: we blijven inzetten op meer arbeidsplaatsen dan de beroepsbevolking.

2.5.3 Vrijtijdseconomie

We willen een fijn, duurzaam toeristisch klimaat. De toerist wordt ontvangen met onze kernwaarden: groen, actief en betrokken. Nadrukkelijk is er aandacht voor het promoten en versterken van het buitengebied.

Er is ingezet om te komen van een hoog kwantitatief aanbod naar een hoog kwalitatief aanbod. Een aantal ondernemingen geeft invulling aan deze transformatie waardoor er een beperkte terugloop is in het aantal overnachtingen. In 2021 wordt gestreefd naar 400.000 overnachtingen per jaar.

2.6 Energieneutraal

2.6.1 Energieneutrale gemeente

De Routekaart zoals opgesteld in 2015 krijgt een update, waarin ambities vertaald worden naar praktische acties. Juist door de inzet op projecten gaan we stappen zetten die passen bij onze ambitie om in 2030 100% van onze energievraag duurzaam op te wekken.

Dit gaan we doen door samenwerking met lokale partijen waar dit bijdraagt aan de doelstelling en aansluit bij lokale waarden. Daarnaast blijven wij aansluiten bij het opstellen van de regionale energiestrategie (RES).

2.6.2 Projecten

In het kader van duurzaamheid voeren we een aantal projecten uit zoals Zon bij agrariërs en Hofpower. Aan dit laatste project doen alle basisscholen in de gemeente mee. Er worden gastlessen gegeven op het gebied van energiebesparing, biodiversiteit en techniek.

Ook gaan we werken aan de warmtetransitievisie die inzicht geeft in hoe de slag van aardgas naar alternatieve warmtebronnen gemaakt kan worden.

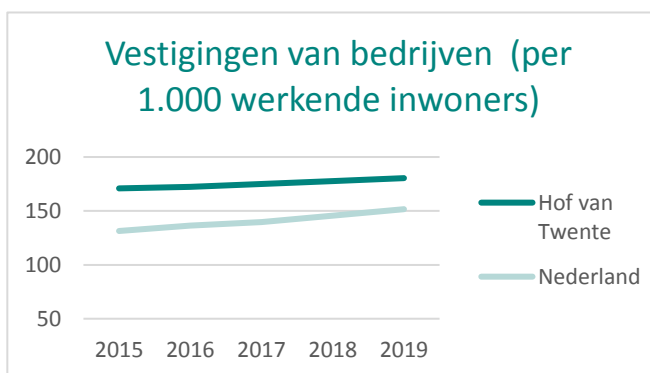
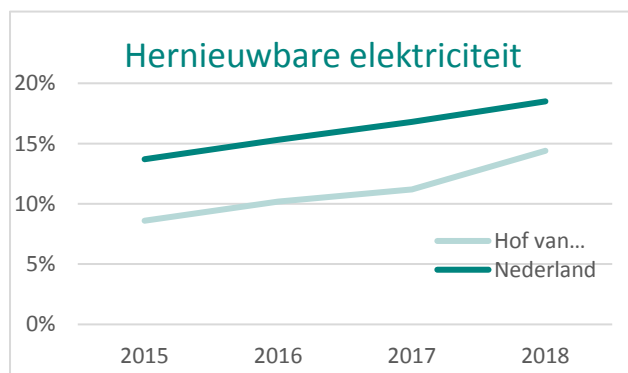
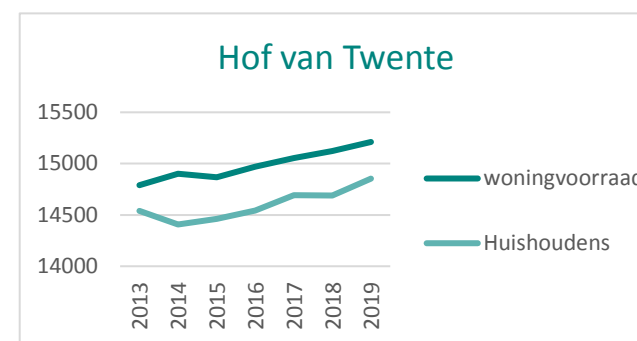
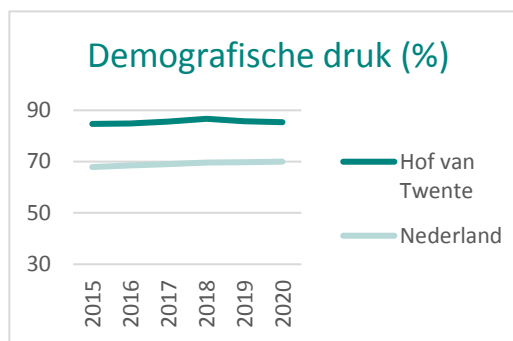
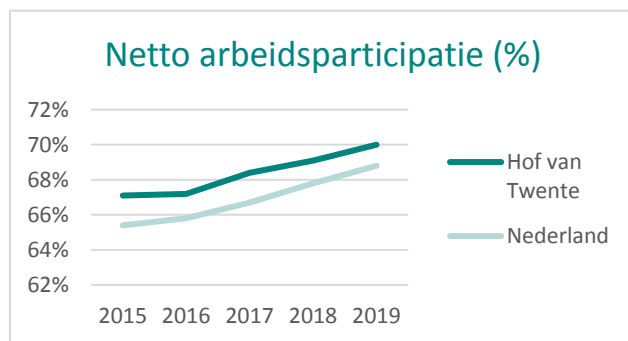
Reguliere Taken

Onderwerp	Toelichting reguliere taken
Kavelverkoop	Bij nieuwbouwprojecten worden de kavels op basis van de kavelinschrijflijst toegekend.
Verkoop restgrond	Gemeentelijke gronden die vallen onder de criteria van restgronden kunnen worden verkocht
Bestemmingsplannen	De ruimtelijke procedure kan op verzoek van een initiatiefnemer worden opgestart en doorlopen
Begeleiding ondernemers	Middels bedrijfscontactfunctionaris, ondernemersfonds en economische werkgroep
Prestatieafspraken woningbouwcorporaties	Jaarlijks komen tot afspraken met woningbouwcorporaties over de woningvoorraad en beschikbaarheid van doelgroepen

Hoe meten we dat?

Met behulp van beleidsindicatoren zie je dat onze gemeente op het gebied van wonen en werken goed scoort in vergelijking met gemiddeld Nederland. Ook onze woningvoorraad neemt toe. Met bovenstaande inspanningen stimuleren wij de verdere economische groei.

Beleidsindicatoren

Wat gaat dit kosten?

Bedragen x € 1.000

2 Wonen en werken	Rek. 2018	Rek. 2019	2020	2021	2022	2023	2024
Beheer overige gebouwen en gronden	309	354	7.146	1.532	1.532	1.531	1.531
Economische havens en waterwegen	284	288	258	253	251	249	247
Economische ontwikkeling	1.130	940	1.717	512	513	513	512
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	83	39	56	32	32	32	32
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	64	67	175	82	83	83	84
Economische promotie	410	376	410	405	405	405	405
Cultureel erfgoed	141	129	492	190	191	191	191
Ruimtelijke ordening	714	635	746	798	643	644	625
Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	899	1.016	-11	241	240	240	241
Wonen en bouwen	1.935	2.229	2.422	1.380	1.390	1.392	1.396
Totaal lasten	5.969	6.073	13.411	5.424	5.278	5.280	5.265
Beheer overige gebouwen en gronden	224	1.024	6.981	1.426	1.425	1.425	1.425
Economische havens en waterwegen	79	60	82	84	84	84	84
Economische ontwikkeling	495	370	0	0	0	0	0
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	75	73	30	30	30	30	30
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	37	47	67	69	70	71	72
Economische promotie	9	10	10	7	7	7	7
Cultureel erfgoed	18	235	4	4	4	4	4
Ruimtelijke ordening	185	201	158	162	162	162	162
Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	1.280	1.640	-103	192	191	190	191
Wonen en bouwen	1.264	872	1.053	893	892	892	891
Totaal baten	3.666	4.531	8.283	2.867	2.866	2.866	2.867
Saldo van baten en lasten	-2.303	-1.542	-5.128	-2.558	-2.413	-2.414	-2.399
Mutaties reserves (storting)	1.020	2.144	1.011	10	9	9	8
Mutaties reserves (onttrekking)	1.379	1.646	2.663	153	153	150	131
Saldo resultaatbestemming	359	-498	1.652	143	143	141	123
Resultaat na bestemming	-1.945	-2.040	-3.476	-2.415	-2.269	-2.273	-2.276

PROGRAMMA 3: Leefomgeving

Visie wat willen we bereiken?

Dit programma omvat het onderhoud en verbetering van het onderhoud van de openbare ruimte voor de onderdelen milieu, bodem en asbest, verkeersveiligheid en duurzame mobiliteit, wegen, groen, afval, riolering en water en gemeentelijke gebouwen.

De belangrijkste taken binnen dit programma zijn het uitvoeren van beheertaken, het dagelijks - en regulier onderhoud, het groot onderhoud en herinrichtingen in de openbare ruimte. Wij regisseren de uitvoering van deze kerntaken.

De kwaliteit van de openbare ruimte is een samenspel tussen de gemeente en haar inwoners, maar ook tussen inrichting, aanleg, onderhoud en gebruik. De uitgangspunten voor de inzet van middelen zijn 'schoon, heel en veilig'. Inwoners en ondernemers worden betrokken bij veranderingen van hun woon- of werkomgeving. We dagen inwoners uit om zelf mee te doen en geven ruimte aan initiatieven en zelfbeheer.

We willen de leefomgeving duurzaam in stand houden. Daarom koppelen we investeringen integraal aan andere gemeentelijke opgaven zoals asbest, duurzaamheid en klimaatopgave. Het investeringsvermogen loopt terug, zowel bij de gemeente als bij partners. Daarom gaan we aan de slag met de agenda herstructurering openbare ruimte en aanpassing van de beeldkwaliteit. We gaan een visie ontwikkelen op het technisch beheer, die toekomstgericht en mensgericht is en bijdraagt aan de invloed en het geluk van onze inwoners en ook financieel beheerbaar is.

Kaderstelling:

- [Milieubeleidsplan](#)
- [Masterplan Asbest](#)
- [Bodemkwaliteitskaart](#)
- [Gemeentelijk Mobiliteitsplan](#)
- [Beheerplan Wegen](#)
- [Beleidsplan Openbare Verlichting](#)
- [Beleidsnotitie verduurzamen Openbare Verlichting](#)
- [Beheerplan Bermen en sloten](#)
- [Visie op beheer Openbare Ruimte](#)
- [Beheren op Beeldkwaliteit](#)
- [Groenbeheerplan](#)
- [Besluiten Algemene begraafplaatsen](#)
- [Gemeentelijk Rioleringsplan](#)
- [Afvalbeleidsplan](#)
- [Gebouwenbeheervisie](#)

Prioriteiten en aandachtspunten

Onderwerp

Resultaten 2021

3.1 Algemeen

3.1.1 Omgevingsvisie

De hoofdlijnen uit visies uit afzonderlijke sectorale beleidsdocumenten over de fysieke leefomgeving worden opgenomen in de gemeentelijke Omgevingsvisie, die in 2021 wordt opgesteld. De nadere regelgeving concretiseren we in het voor 2029 op te stellen gemeentelijk omgevingsplan. Het omgevingsplan bevat alle regels over de fysieke leefomgeving die de gemeente stelt binnen haar grondgebied.

3.1.2 Agenda herstructurering openbare ruimte en aanpassing onderhoudsniveau openbare ruimte

De verlaging van de budgetten voor onderhoud openbare ruimte achten wij mogelijk door met een open blik samen met inwoners anders te kijken naar de functie en kwaliteitsniveau van de openbare ruimte. Dit zal voor de inwoners zichtbaar worden en resulteren in een duidelijke visie of plan voor een sobere openbare ruimte, die inspireert tot zelfwerkzaamheid en aansluit bij de gebruiker. In samenwerking met inwoners zullen we kijken waar en hoe we de openbare ruimte zodanig kunnen inrichten dat de beheerkosten verlaagd worden. Hierbij kijken we naar de gehele begroting van de openbare ruimte.

In aansluiting op de bestaande taakstelling op niet-cyclisch onderhoud (€ 250.000), via de Agenda herstructurering openbare ruimte, stellen we voor om het onderhoudsniveau te wijzigen van B naar anders (technisch van B naar C). Taken anders, minder of niet doen moet vanaf 2021 een aanzienlijke structurele

bezuiniging opleveren van € 700.000. Het totaal van de te realiseren bezuinigingen komt daarmee uit op € 950.000.

Voor het realiseren van een structurele bezuiniging van € 250.000 in het beheer van de openbare ruimte was in 2020 4 jaar uitgetrokken. Hiervoor is een reserve ingesteld. Door de krappe financiële middelen wordt voorgesteld om de bezuiniging van totaal € 950.000 te realiseren vanaf 2021.

In 2021 zal niet gelijk de hele bezuiniging gehaald worden. De bepalingen in de Dienstverlenings Overeenkomst met Gildebor (maximale taakvermindering van 10% per jaar) maken het nodig om in 2021 € 390.000 te dekken uit de reserve herstructurering openbare ruimte (zgn. frictiebudget). Daarnaast zal het frictiebudget worden ingezet om noodzakelijke omvormingen te realiseren die het beheer openbare ruimte op termijn tegen lagere kosten mogelijk kan maken.

Financiële gevolgen in de begroting

	2021	2022	2023	2024
Aanpassen onderhoudsniveau openbare ruimte	€ 560.000	€ 560.000	€ 560.000	€ 560.000
Reserve herstructurering ObR	€ 390.000			
Taakstelling Gildebor		€ 390.000	€ 390.000	€ 390.000
Totaal	€ 950.000	€ 950.000	€ 950.000	€ 950.000

3.2 Bodem en asbest

3.2.1 Asbestarme gemeente in 2025 - Masterplan asbest

De doelstelling van het Masterplan asbest, om te komen tot een asbestarme gemeente, is onveranderd. Het bijbehorende budget voor de jaren na 2021 is nog niet sluitend. Het tijdspad, de maatregelen en financiële gevolgen krijgen in 2021 een vervolg.

3.2.2 Omgevingswet en bodem

Op 1 januari 2022 gaat de Wet bodembescherming op in de Omgevingswet. Gemeenten moeten op dat moment klaar zijn voor hun nieuwe wettelijke taak als bevoegd gezag voor de bodem. Dit heeft impact en ook financiële gevolgen. Dit is mede afhankelijk van de ambitie van onze gemeente en de hoogte van de rijksbijdrage. In 2021 komt hierover meer duidelijkheid.

3.2.3 Basis registratie ondergrond

In 2021 wordt verdere invulling gegeven aan de vereisten (onder meer aanleveren van brongegevens en validatie van gegevens) uit de Basis Registratie Ondergrond (BRO). De BRO zorgt ervoor dat gegevens over de diepere ondergrond landelijk en uniform beschikbaar zijn.

3.3 Wegen, bermen en sloten

Bermen en sloten

Hof van Twente gaat een gemeentelijke visie opstellen waarin wordt bekeken hoe in de toekomst de bermen en sloten zo duurzaam mogelijk onderhouden kunnen worden met oog voor biodiversiteit. De verwachting is dat de structurele kosten zullen toenemen met € 77.500. Dit bedrag is in de voorliggende programmabegroting opgenomen als nieuw beleid.

3.4 Verkeersveiligheid en (duurzame) mobiliteit

3.4.1 Grotestraat Markelo

We zijn begonnen met de voorbereiding van de herinrichting van de Grotestraat in Markelo, waarbij ook de hemelwaterafvoer zal worden verbeterd. Dit plan is participatief opgepakt. De feitelijke uitvoering vindt plaats in 2021.

3.4.2 Beveiliging Niet Actief Beveiligde Overwegen (NABO's)

In het kader van de veiligheid is voor 8 NABO's gelegen in onze gemeente een regionale bijdrage nodig. De verdeelsleutel hierbij is dat Rijk en regio (gemeente en provincie) elk 50% financieren. De exacte bijdrage (o.b.v. 25%) is nu nog niet bekend, maar in de voorstellen wordt gerekend met € 1.600.000. In overleg met Prorail zal de gemeentelijke bijdrage in tien jaarlijkse bedragen worden betaald ingaande 2024. Deze bijdragen zijn in de voorliggende programmabegroting opgenomen als nieuw beleid.

3.5 Groen en bomenbeheer

Eikenprocessierups

In lijn met omliggende gemeenten zijn we in het voorjaar van 2020 begonnen met een preventieve aanpak van de eikenprocessierups. Dit gebeurt door de verneveling met nematoden (aaltjes) om een extreme uitbraak vroegtijdig te verhinderen. Deze methode is niet schadelijk voor bomen en planten of voor mensen en dieren en heeft de minst schadelijke uitwerking op de biodiversiteit. Aanvullend worden bestrijdingsmaatregelen uitgevoerd door in juni en juli de rupsen en nesten met wegzuigen te verwijderen. Omdat in 2020 is gebleken dat deze aanpak succesvol is, wordt deze werkwijze in 2021 voortgezet. Daarvoor is structureel een bedrag van € 100.000 beschikbaar. In 2020 bedroegen de kosten € 150.000. Mocht deze kostenontwikkeling zich doorzetten, dan zullen wij de raad daarover informeren in een berap.

3.6 Riolering en water

Uitvoering Stresstest in Twente

Samen met de partners in het Twents waternet is de klimaatstresstest uitgevoerd. Hiermee zijn de knelpunten in kaart gebracht, op het gebied van onder meer wateroverlast door hevige regenval, hitte, droogte en overstroming, voor zowel landelijk als stedelijk gebied in onze gemeente. De klimaatstresstest geeft inzicht in de knelpunten en vormt de basis voor het inzichtelijk maken van mogelijke

risico's. Deze risico's worden in dialoog met de stakeholders besproken. 2021 gaan we verder met het voeren van de risicodialoog met inwoners, bedrijven en instellingen. Op basis van deze dialogen wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld.

3.7 Afval

Verbetering afvalscheiding

De hoeveelheid restafval stabiliseert zich rond 84 kg. De ambitie is: maximaal 50 kg restafval per inwoner in 2030. Om dit doel sneller te bereiken worden verschillende mogelijkheden onderzocht, die dan per 1 januari 2022 in kunnen gaan. Daarnaast zetten we in op communicatie gericht op gedragsverandering op het gebied van gft, textiel en verpakkingen.

Reguliere Taken

Onderwerp

Toelichting reguliere taken

Milieu

In 2021 gaan we verder met de sanering wegverkeerslawaaï van ongeveer 115 woningen in Goor (Deldensestraat, Markeloseweg en Goorsestraat). Deze woningen hebben een te hoge geluidbelasting door wegverkeer.

Aanpak asbestbodem

Evenals in 2020 gaat het projectbureau Bodem Asbestsanering (BAS) in 2021 verder met de aanpak van de asbestbodemopgaven (onderdeel van Masterplan Asbest). In gemeente Hof van Twente vinden diverse projecten plaats binnen de aanpak van het projectbureau. Het projectbureau doet een voorstel voor een

programma, begroting en verantwoording via de stuurgroep (provincie en de zeven deelnemende gemeenten).

Aanpak asbestdaken	Hof van Twente zet zich in voor het landelijke lobbydossier asbest (richting politiek Den Haag). De gemeente neemt op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau deel aan regionale en landelijke overleggen over de asbestdakenproblematiek. We proberen hiermee voor elkaar te krijgen dat er een landelijke regeling komt voor de aanpak van asbestdaken en dat er (landelijk) opnieuw budget beschikbaar komt om asbestdaken te verwijderen.
Wegen, bermen en sloten en kunstwerken	Dit betreft de uitvoering van het jaarlijkse programma groot onderhoud wegen, herstel elementenverharding, straatvegen en maaien van bermen en sloten. De onkruidbestrijding wordt op duurzame wijze uitgevoerd door toepassing van borstel- en hete luchttechniek. Aan kunstwerken (bruggen) worden inspecties en noodzakelijk onderhoud uitgevoerd. Hiervoor is t/m 2024 jaarlijks € 50.000 beschikbaar.
Openbare verlichting	De vervanging van openbare verlichting door led-armaturen wordt voortgezet. Dit project loopt tot 2026. Hiermee wordt alle openbare verlichting in onze gemeente duurzaam gemaakt.
Havens	In verband met de verbreding van het Twentekanaal zal de kade van de haven Delden naar achteren verplaatst worden. De feitelijke uitvoering van de werkzaamheden vindt plaats vanaf 2021/2022.
Verkeersveiligheid en (duurzame) mobiliteit	Dit betreft de uitvoering van het Gemeentelijk Mobiliteitsplan, o.a. door het realiseren van aanvullende snelheidsremmende maatregelen op gemeentelijke wegen in 30 en 60 km zones in combinatie met wegonderhoud.

We gaan de gedragsbeïnvloedingsmaatregelen voortzetten en maken daarbij onderscheid in voorlichting, educatie, ‘verleiden’ en handhaving. In 2021 gaan we verder met het plaatsen van openbare laadpunten in de kernen van onze gemeente.

Groen en bomenbeheer en speelvoorzieningen

Het groenbeheer wordt zodanig uitgevoerd dat de biodiversiteit zal toenemen. Bomenbeheer wordt uitgevoerd op basis van meldingen en incidenten. De schade aan het openbaar groen als gevolg van de extreme droogte afgelopen jaren blijft zichtbaar. Speeltoestellen worden in stand gehouden op plekken waar dat echt nodig is.

Wijkbeheer: Jij en wij(k) aan zet

Wij stimuleren bewonersinitiatieven, zodat inwoners **zelf** de kwaliteit van hun directe woonomgeving kunnen verhogen. Wij faciliteren en stimuleren samen met andere maatschappelijke organisatie ideeën van inwoners waarbij spelen, ontmoeten, vergroenen en verduurzamen centraal staan. Dit alles passend binnen de beschikbare middelen. Door de krapte in de begroting zijn hiervoor geen extra financiële middelen beschikbaar. Op verzoek van stads- en dorpsraden voeren we wijkscouwen uit.

Zwerfafvalaanpak

We zetten een zwerfafvalvergoeding van het Rijk van € 1,15 per inwoner voor het nemen van extra preventieve maatregelen voor een schonere openbare ruimte. Dit doen we door bewustwording te vergroten en educatiepakketten aan te bieden op scholen. Daarnaast ondersteunen we inwoners bij opschoonacties en bij de ontwikkeling van innovatieve verwerkingsmethodes en opruimmethodes.

Gebouwen

We benutten kansen om gemeentelijk vastgoed verder te verduurzamen in combinatie met groot onderhoud. We bekijken per object welke maatregelen we kunnen treffen om minder energie te verbruiken of om energie op te wekken. De

komende jaren wordt gewerkt aan een nieuw meerjarig onderhoudsplan waarmee ook wordt voldaan aan de per 2023 geldende duurzaamheidseisen voor gebouwen.

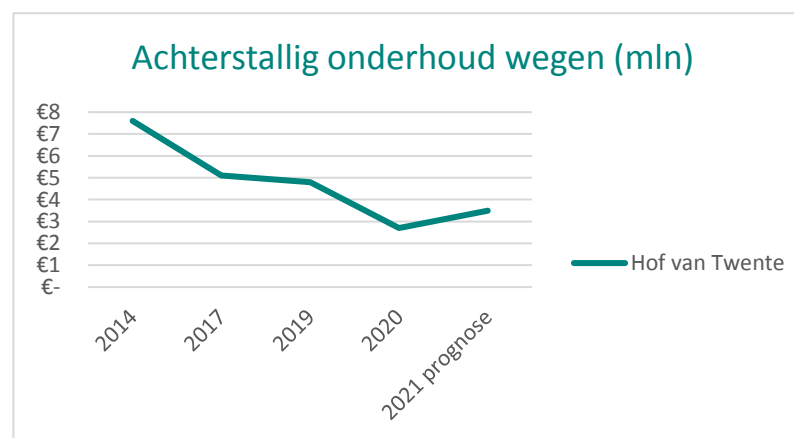
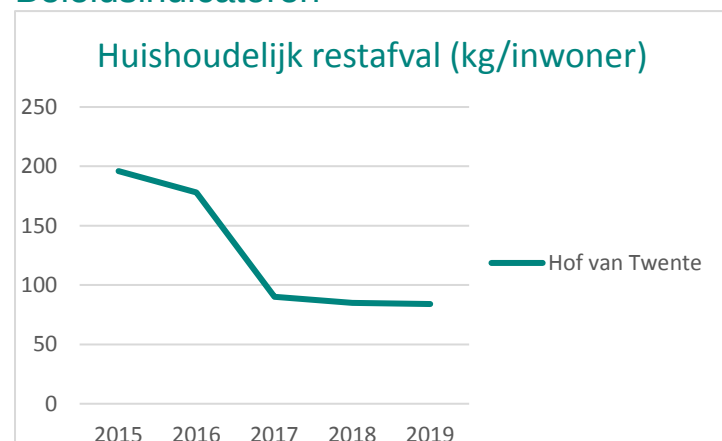
Daar waar gemeentelijke gebouwen hun huidige functie verliezen, of gebruikt worden door andere partijen, bekijken we of we deze gebouwen kunnen verkopen of privatiseren. Het beheer en exploitatie laten we waar mogelijk over aan de maatschappij, we nemen hier als gemeente een faciliterende rol in. Overtollig vastgoed stoten we af.

Hoe meten we dat?

In de BBV zijn verplichte beleidsindicatoren opgenomen. Bij de uitwerking van de agenda herstructurering openbare ruimte en aanpassing van kwaliteitsniveau gaan we nadenken over een nieuwe, passende set beleidsindicatoren. Deze krijgen een plek in de nieuw op te stellen beleidsplannen.

Zo is er in 2018 voor 116.000 m² en in 2019 voor 56.500 m² subsidie aangevraagd voor gesaneerde asbestdaken. Het lagere aantal m² 2019 ten opzichte van 2019 komt door de beëindiging van de rijkssubsidie eind 2018. Dit is een voorbeeld van een indicator die langdurig gemeten kan worden.

Beleidsindicatoren

Wat gaat dit kosten?

Bedragen x € 1.000

3 Leefomgeving	Rek. 2018	Rek. 2019	2020	2021	2022	2023	2024
Verkeer en vervoer	4.446	4.599	4.714	4.469	4.084	4.089	4.204
Economische havens en waterwegen	70	68	54	51	51	50	50
Openbaar vervoer	15	21	20	21	21	21	21
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.805	2.817	2.692	2.739	2.741	2.743	2.745
Riolering	3.856	4.052	4.113	3.820	3.918	4.008	4.006
Afval	2.843	2.992	3.083	2.837	2.838	2.839	2.840
Milieubeheer	4.522	6.053	2.666	847	368	370	372
Begraafplaatsen en crematoria	283	270	372	309	298	295	295
Totaal lasten	18.840	20.873	17.714	15.093	14.320	14.415	14.531
Verkeer en vervoer	482	476	331	333	333	333	333
Economische havens en waterwegen	-	-	-	-	-	-	-
Openbaar vervoer	30	-	-	-	-	-	-
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	22	40	20	21	21	21	21
Riolering	4.616	4.795	4.869	4.616	4.703	4.783	4.783
Afval	3.682	3.864	3.957	3.727	3.724	3.721	3.723
Milieubeheer	1.032	4.713	-	-	-	-	-
Begraafplaatsen en crematoria	201	272	224	229	229	229	229
Totaal baten	10.065	14.160	9.401	8.925	9.009	9.087	9.089
Saldo van baten en lasten	-8.775	-6.713	-8.312	-6.168	-5.310	-5.328	-5.442
Mutaties reserves (stortingen)	1.095	1.246	1.646	23	23	23	23
Mutaties reserves (onttrekkingen)	4.546	2.688	4.569	1.339	351	343	285
Saldo resultaatbestemming	3.451	1.442	2.923	1.317	329	321	263
Resultaat na bestemming	-5.324	-5.271	-5.389	-4.852	-4.982	-5.007	-5.180

PROGRAMMA 4: SPORT, CULTUUR EN ONDERWIJS

Wat willen we bereiken?

In onze visie staan de inwoners van de gemeente Hof van Twente centraal. We gaan er van uit dat iedereen in Hof van Twente de drive heeft om mee te tellen in de samenleving. Wij geloven dat meedoen waarde heeft en geeft aan de persoon zelf (meer autonomie, zelfvertrouwen, gezondheid, minder eenzaamheid) en voor onze samenleving (minder zorgkosten, beter voor de economie, etc.).

Het is de normale gang van zaken dat mensen in eerste instantie hun problemen zelf oplossen, al dan niet met inzet van hun netwerk. Hof van Twente is een gemeente waarin gemeenschapszin groot is. Mensen kijken om naar elkaar. Veel informele en maatschappelijke organisaties helpen mee of willen meehelpen om de zelf- en samenredzaamheid van inwoners te vergroten. Om hen te laten meedoen aan de samenleving. Dit is ons maatschappelijk kapitaal. Onze uitdaging is dat we deze organisaties willen blijven faciliteren en stimuleren, ook nu onze financiële middelen beperkter worden.

Kaderstelling:

- [Visiedocument Gezond](#)
- [Basisinfrastructuur Hof van Twente 2018 – 2022](#)

Prioriteiten en aandachtspunten

Onderwerp	Resultaten 2021
4.1 Bezuinigingen op (welzijns)subsidies	4.1.1 Taakstelling van € 500.000 In de Programmabegroting 2020 is een taakstellende bezuiniging van 10% op de structurele subsidies van meer dan € 25.000 per jaar opgenomen. Het totaal te bezuinigen bedrag bedraagt € 500.000. De verlaging van de subsidies zou moeten ingaan per 1 januari 2022 na een zorgvuldig proces in overleg met gemeenteraad en samenleving. Dit proces is als gevolg van Corona onder druk komen te staan. In 2020 is in een tweetal rondes (januari/februari en september/oktober) wel gesproken met de betreffende verenigingen en stichtingen. Maar deze gesprekken hebben er nog niet toe geleid dat wij de bezuinigingen concreet kunnen vertalen. Het is daarom niet mogelijk om binnen de randvoorwaarde van een zorgvuldig proces hierover al voor 1 januari 2021 te besluiten en de bezuiniging per 2022 te realiseren. Daarom wordt in deze Programmabegroting een andere aanpak voorgesteld. 4.1.2 Een andere aanpak maar dezelfde uitgangspunten. Het resultaat van de andere aanpak blijft een structurele bezuiniging op de subsidies van € 500.000. Ook tornen wij niet aan het uitgangspunt dat wij niet bezuinigen op structurele subsidies onder de € 25.000. Het gaat hier om ongeveer 160 verenigingen en stichtingen met een kleine subsidie. Het zijn allemaal vrijwilligers die bijdragen aan de leefbaarheid in onze gemeente en het meedoen en de zelfredzaamheid van onze inwoners bevorderen. Dit willen we behouden.

De andere aanpak betreft de eenmalige en investeringssubsidies en de inzet van het frictiebudget.

4.1.3 eenmalige subsidies, sportstimuleringsubsidies en investeringssubsidies bij de bezuinigingen betrekken

Het korten op structurele subsidies leidt tot een structurele afbouw van het voorzieningenniveau. Dit laat zich moeilijk herstellen op het moment dat betere financiële tijden aanbreken of toekomstig andere politieke afwegingen gemaakt worden. Daarom vinden wij het legitiem om ook de budgetten voor de incidentele en investeringssubsidies bij de bezuinigingen te betrekken. Immers deze kunnen wel gemakkelijker weer verhoogd worden indien onze financiële situatie dit mogelijk maakt. Structureel kan € 170.000 worden bezuinigd door:

- Het verlagen van de budgetten voor eenmalige subsidies en sportstimuleringsubsidies van € 82.500 naar € 25.000 en
- Het terugbrengen van het budget voor de investeringssubsidies van € 212.500 naar € 100.000.

Er blijft zodoende nog wel budget over om iets te kunnen doen. Bij het niet toereikend zijn van deze budgetten kunnen aanvragen meegenomen worden bij de wensen nieuw beleid in de Kadernota.

Deze kortingen worden gefaseerd per 1-1-2022 en 1-1-2023 ingevoerd. Hierdoor wordt de bezuiniging op de grotere subsidie ontvangers teruggebracht tot € 330.000 (afgerond 7% van het totale subsidiebedrag).

4.1.4 Inzet van het frictiebudget

In de Programmabegroting 2020 is een frictiebudget van € 1 miljoen beschikbaar gesteld. Door inzet van een groot deel van dit frictiebudget in de jaren 2022 en 2023 kunnen instellingen deze tijd gebruiken om maatregelen te treffen zodat de bezuinigingen een zachte landing krijgen. De harde afspraak hierbij is dat wij eind

2021 duidelijkheid geven over de concrete invulling van deze bezuinigingen (welke subsidieontvanger en welk bedrag). 2021 gebruiken wij voor het afronden van gesprekken, het maken van keuzes en het bespreken van deze keuzes met de gemeenteraad. De uiteindelijke subsidieverlagingen krijgen definitief hun beslag in de Programmabegroting 2022.

4.1.5 Dilemma bij deze bezuinigingen

Meer en meer wordt duidelijk dat het doorvoeren van deze bezuinigingen geen sinecure is. Alle door ons gesubsidieerde partijen, groot en klein leveren een bijdrage aan dat wat Hof van Twente Hof van Twente maakt. Een mooie gemeente met een goed voorzieningenniveau en een goede basis infrastructuur. Uit de onderzoeken op kernniveau in het kader van de Gezonde Verbinding (u bent of wordt daar nog uitgebreid over geïnformeerd) blijkt ook dat wij het in het algemeen goed doen. Dit is vooral te danken aan onze inwoners en instellingen en verenigingen. Het roept echter ook de vraag op of ook niet ons faciliterende subsidiebeleid hier mede debet aan is. En wat dan de gevolgen op de langere termijn zijn van het substantieel korten op dit subsidiebeleid. Dit vraagt om een gedegen beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming over bezuinigingsmogelijkheden en consequenties.

4.1.5 Extra bezuiniging van € 150.000 per 2021

In het kader van het dekkingsplan van deze begroting (2021) bezuinigen wij op het totaal van subsidies een extra bedrag van € 150.000. Dit doen we door de indexering van 2,55% per 1 januari 2021 niet toe te passen, in het verleden hebben wij dit ook al een aantal keren gedaan. Met andere woorden: de subsidie die men ontvangt in 2021 is gelijk aan de subsidie 2020. Dit heeft wel een structureel effect. Omdat kosten wel toenemen (inflatie) is de uitdaging voor de subsidie ontvangers om de tering naar de nering te zetten. Wij hebben er

vertrouwen in dat onze verenigingen en instellingen, net als in eerdere jaren, de veerkracht hebben om dit op te lossen. Een extra uitdaging hebben instellingen met veel personele kosten. Deze zijn vaak niet op korte termijn te beïnvloeden. We bestemmen een deel van het frictiebudget om hier op basis van maatwerk bij te dragen aan oplossingen voor 2021.

Reguliere Taken

Onderwerp

Toelichting reguliere taken

Subsidies structureel

Wij verlenen een structurele (jaarlijks terugkerende) subsidies op het gebied van kunst, cultuur en Welzijn. Soms grote bedragen aan professionele instellingen maar ook veel kleinere bedragen aan tal van verenigingen en stichtingen (vrijwilligers). In beleidsregels is vastgelegd die subsidie ontvangt en tot welk bedrag. Voor de subsidies van meer dan € 25.000 per jaar gaat het voor de beleidsvelden Cultuur, Zorg en Ondersteuning en Accommodaties om ruim 20 verenigingen instellingen en een totaal subsidiebedrag van afgerond € 4,6 miljoen. Voor de structurele subsidies lager dan € 25.000 per jaar gaat het om de volgende beleidsvelden, verenigingen en stichtingen en totaalbedragen:

- Sport; 17 verenigingen, € 16.000
- Cultuur; 42 verenigingen, € 223.000
- Zorg en ondersteuning; 45 verenigingen, € 75.000
- Jeugd; 14 verenigingen, € 29.000

	- Accommodaties; 4 verenigingen, € 15.000 - Buurtschappen; 25 verenigingen, € 72.000 - Kernen (promotie); 7 verenigingen, € 12.000 - Stads en dorpsraden; 4 verenigingen, € 3.000
Eenmalige subsidies en sportstimuleringsubsidies	Net als voorgaande jaren hebben we in 2021 een bedrag van € 55.000 beschikbaar voor eenmalige subsidies. Het doel van de eenmalige subsidies is het versterken van de sociale cohesie en samenhang. Hiervoor komen twee aanvraagfondes, één in het voorjaar en één in het najaar. Ook verstrekken we eenmalige sportstimuleringsubsidies tot een totaalbedrag van € 27.500
Investeringsubsidies	Verenigingen en stichtingen die investeren in hun accommodatie (duurzaamheid, verbouw, nieuwbouw, onderhoud) kunnen in 2021 een beroep doen op de regeling Investeringsubsidies. Hiervoor is € 212.500 beschikbaar. Er zijn al aanvragen ingediend in 2020 die worden meegenomen naar 2021. In 2020 was geen budget beschikbaar in verband met een eerdere bezuiniging.
Combinatiefunctionarissen	In 2021 worden bij tal van verenigingen en organisaties combinatiefunctionarissen ingezet, de zogenaamde buurtsportcoaches.
Sport	Ook in 2021 ondersteunen en begeleiden we sportverenigingen bij vragen over onder meer accommodaties.
Onderwijs	Op verschillende manier werken wij samen met Onderwijs, schoolbesturen en directies. Inhoudelijk en rondom huisvesting met als doel een zo goed mogelijk pedagogisch klimaat te creëren. De Integrale Kindcentra in Markelo en Delden zijn.

Hoe meten we dat?

Voor programma 4 geldt dat relevante indicatoren pas bepaald kunnen worden nadat de nadere analyse gezond verbinden is afgerond.

Wat gaat dit kosten?

Bedragen x € 1.000

4 Sport, cultuur en onderwijs	Rek. 2018	Rek. 2019	2020	2021	2022	2023	2024
Onderwijshuisvesting	1.157	1.128	843	820	806	781	755
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.622	2.025	2.300	2.265	2.247	2.243	2.230
Sportbeleid en activering	186	215	181	179	182	183	185
Sportaccommodaties	3.668	3.887	3.678	3.542	3.540	3.588	3.551
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	1.945	2.382	1.979	1.898	1.895	1.892	1.888
Musea	56	48	80	59	58	58	58
Media	747	755	756	728	727	727	726
Totaal lasten	9.380	10.439	9.817	9.492	9.455	9.471	9.393
Onderwijshuisvesting	146	121	-	-	-	-	-
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	156	243	315	316	316	316	316
Sportbeleid en activering	1	1	1	1	1	1	1
Sportaccommodaties	603	322	308	314	314	314	279
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	122	88	407	48	42	42	42
Musea	10	31	10	10	10	10	10
Media	58	59	61	33	33	33	33
Totaal baten	1.095	864	1.101	723	717	717	682
Saldo van baten en lasten	-8.285	-9.574	-8.716	-8.769	-8.738	-8.754	-8.711
Mutaties reserves (stortingen)	7.510	2.618	152	352	912	352	152
Mutaties reserves (onttrekkingen)	8.450	4.447	1.445	1.660	2.236	1.734	1.550
Saldo resultaatbestemming	941	1.829	1.294	1.309	1.324	1.383	1.398
Resultaat na bestemming	-7.344	-7.745	-7.422	-7.460	-7.414	-7.371	-7.313

PROGRAMMA 5: MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING

Wat willen we bereiken?

In onze visie staan de inwoners van de gemeente Hof van Twente centraal. We gaan er van uit dat iedereen in Hof van Twente de drive heeft om mee te tellen in de samenleving. Wij geloven dat meedoen waarde heeft en geeft aan de persoon zelf (meer autonomie, zelfvertrouwen, gezondheid, minder eenzaamheid) en voor onze samenleving (minder zorgkosten, beter voor de economie, etc.).

In de eerste plaats zijn onze inwoners zelf verantwoordelijk voor onder andere hun gezondheid, levensonderhoud, betaalde of zinvolle dagbesteding. Het is de normale gang van zaken dat mensen in eerste instantie hun problemen zelf oplossen, al dan niet met inzet van hun netwerk. Daar waar dit tijdelijk of structureel niet meer lukt, ondersteunen wij inwoners met individuele voorzieningen.

Meedoen, erbij horen, participeren en je verbonden voelen zijn allemaal termen die duiden op zaken die belangrijk zijn in ons menselijke bestaan. Ze geven zin aan en kwaliteit van leven. Wij hebben als gemeente een faciliterende en verbindende rol.

Kaderstelling:

- [Visiedocument Gezond](#)
- [Beleidsplan re-integratie/participatie 2018-2021 "Slim \(samen\)werken](#)
- [Actieplan Minimabeleid](#)
- [Beleidsplan integrale schuldhulpverlening 2017 – 2020](#)
- [Visie en aanpak beschermd Wonen en maatschappelijk opvang 2018-2021](#)

Prioriteiten en aandachtspunten

Onderwerp

Resultaten 2020

5.1 Gezonde Verbinding

5.1.1 Van Visie via analyse naar uitvoeringsplannen

Met enige vertraging is in 2020 de analyse op kernniveau afgerond. Op basis van deze analyse stelt de raad de opgaven vast voor de komende jaren. In 2021 concretiseren wij deze opgaven in uitvoeringsplannen. Hierbij werken we samen met bij de opgaven betrokken partners, zoals Salut. Al bestaande initiatieven en lopende projecten (bijvoorbeeld in het kader van transformatie) worden hierin onder gebracht. Wij gaan regelmatig met de raad in gesprek over de voortgang van de uitvoeringsplannen. De verbinding tussen sociaal en fysiek (onder meer de gezonde verbinding en Omgevingswet) zal worden verstevigd.

5.1.2 Transformatie

In 2021 werken we verder aan verschillende activiteiten op het gebied van transformatie. Deze richten zich op het innoveren van zorg door onder andere in te zetten op vroeg signalering, het onderzoeken van technologische oplossingen en het versterken van het voorliggende veld. Het doel is het betaalbaar houden van de ondersteuning in de toekomst. Vanwege de grote overlap met de Gezonde Verbinding wordt transformatie hier onderdeel van en is het niet langer een apart programma. Lokale activiteiten die doorlopen in 2021 zijn bijvoorbeeld het voorliggend organiseren van dagbesteding via Franje en de pilot Praktijkondersteuners Huisartsen. Een deel van onze Jeugdzorgtaken is regionaal georganiseerd. Ook hier wordt gewerkt aan transformatie. Dit gebeurt door middel van de ontwikkeltafels Zorg (ambulantisering), Jeugdbescherming en jeugdreclassering en Onderwijs/zorg.

5.1.3 Pilot zorgintensieve scholen

In 2021 start de pilot zorgintensieve scholen. Zorgintensieve scholen zijn die scholen waar het hoogste percentage leerlingen jeugdhulp krijgt. Het doel is kwaliteitsverbetering door een betere afstemming tussen zorg en onderwijs. Hiervoor wordt, op basis van de specifieke behoefte van de leerlingpopulatie van de betrokken school aanvullende expertise van jeugdhulpaanbieders in de school ingebracht. Daarnaast kan hierdoor een deel van de zorgvragen in de school indicatieloos worden opgelost.

5.1.4 Lokale transformatiepilots

Op basis van een evaluatie die eind 2020 wordt afgerond, bekijken we of en hoe we verder gaan met twee pilots die in 2019 zijn opgestart. Het betreft als eerste de pilot Outdoor Care Local waarbij hulpverlening van deze specifieke aanbieder lokaal in de gemeente wordt aangeboden. Aandachtspunt hierbij is de inzet van de gemeentelijke buurtsportcoach. Ook evalueren we de pilot Inzet Praktijkondersteuners Jeugd die wij met alle huisartsen in onze gemeente uitvoeren. Een eerste beeld is dat de samenwerking en afstemming beter gaan. Het effect op de verwijzingen is nog niet zichtbaar, vermoedelijk zijn we daarvoor nog te kort bezig.

5.1.5 Kansrijke Start

In samenwerking met andere gemeenten in de regio en met financiële ondersteuning van het ministerie van VWS werken wij aan een kansrijke start voor kwetsbare zwangere vrouwen. Het programma richt zich op de eerste 1000 dagen van het kind en beoogt een goede samenwerking tot stand te brengen tussen alle betrokken partners.

5.1.6 Jongeren op gezond gewicht (JOGG)

Vanuit de visie dat een gezonde jeugd begint bij een gezonde omgeving richt JOGG zich op de omgeving van het kind. Samen met andere Twentse gemeenten en de GGD zijn we hierover in gesprek. We vragen subsidie aan bij de provincie en willen onder meer met behulp van een regiocoördinator hier in 2021 verder mee aan de slag. Hiermee geven we ook invulling aan een door de Raad hierover aangenomen motie.

5.1.7 Pilot integraal werken

De doelstelling om in 2020 een pilot integraal werken af te ronden is niet gerealiseerd als gevolg van Corona. Wij gaan hier mee verder in 2021. We richten ons in eerste instantie op een gezamenlijke front office. Het door de Raad al in 2014 vastgestelde Beleid Toegang Sociaal Domein is vertrekpunt.

5.2 Schuldhulpverlening

In het 1^e kwartaal 2021 evalueren wij de schuldhulpverlening. We hebben dit bewust uitgesteld van 2020 naar 2021 om maximaal rekening te kunnen houden met de gevolgen van Corona en de aanpassingen in de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening per 1 januari 2021. De Raad ontvangt een evaluatie van het huidige beleid en voorstellen voor nieuw beleid. Hierbij schenken we ook aandacht aan de pilots “vroegsignalering van schulden” en “aanpak wanbetalers zorgpremie”.

5.3 Nieuwe Wet inburgering

Per 1 juli 2021 treedt de nieuwe Wet inburgering in werking. Wij bereiden ons hier op voor, lokaal en regionaal. De gemeenteraad wordt hierover geïnformeerd. Waar de verantwoordelijkheid voor de inburgering nu volledig bij de inburgeraar zelf ligt, krijgt de gemeente een grotere rol. Hierbij is sprake van een beperkte beleidsvrije ruimte.

5.4 Bezuinigingen

5.4.1 Algemeen

Na de transitie in 2015 hebben wij de afgelopen jaren aandacht gehad voor transformatie: het op een andere manier vormgeven van zorg en ondersteuning aan onze inwoners. Dit met onder meer als doel om op de langere termijn de zorg betaalbaar te houden. Hier blijven we met de Gezonde Verbinding mee doorgaan. Vanwege onze financiële situatie hebben wij de focus de afgelopen maanden verlegd naar meer concrete bezuinigingen op de kortere termijn. De bestaande taakstelling uit de Programmabegroting 2020 bedraagt € 485.000. We hebben structureel € 208.000 omgebogen door het organiseren van voorliggende dagbesteding (1e berap 2020). Door intensieve contacten met aanbieders en verwijzers via de inzet van een jeugdregisseur buigen we € 50.000 om (2e berap 2020). Daardoor resteert nog een taakstelling van € 227.000. Dit bedrag wordt in de voorliggende programmabegroting verhoogd tot € 327.000. Onderstaand stellen we concrete maatregelen voor.

Van het totale besparingspotentieel ligt het leeuwendeel binnen het gemeentelijk minimabeleid. Het wettelijk kader van de Participatiewet geeft meer dan bij de Jeugdwet en Wmo mogelijkheden aan college/raad om het eigen beleid te bepalen. Te realiseren bezuinigingen binnen Jeugdwet en Wmo betreffen bovendien al snel preventie en het voorliggende (welzijns)veld. Hier willen we vanuit de gedachte achter transformatie en de leidende principes uit de Gezonde Verbinding liever niet meer op bezuinigen dan noodzakelijk is op grond van de taakstelling op de welzijnssubsidies van € 500.000, zoals opgenomen in de programmabegroting 2020.

5.4.2 Consequenties

Hof van Twente blijft ook ondanks de bezuinigingen nog steeds een sociale gemeente. Ten aanzien van het gemeentelijk minimabeleid kiezen we voor het

versoberen van een aantal regelingen en brengen we het beleid in lijn met het beleid van omliggende gemeenten. Voor de werkvelden Jeugd en Wmo treffen we maatregelen die ook in andere gemeenten worden doorgevoerd of onderzocht. Dus wij bouwen met dit voorstel het voorzieningenniveau af, maar doen dat in beperkte mate. Hierbij hebben we oog voor het feit dat mogelijk dezelfde personen door meerdere maatregelen getroffen kunnen worden en er dus op individueel niveau sprake kan zijn van stapeling. Hiervoor maken wij een maatwerkbudget vrij.

5.4.3 Bezuinigingen Wet maatschappelijke ondersteuning

Het product wasverzorging maakt deel uit van de maatwerkvoorziening huishoudelijke ondersteuning. Het strijken wordt niet langer gezien als een door gemeenten noodzakelijkerwijs te bieden voorziening op grond van de Wmo. Iedereen kan tegenwoordig beschikken over strijkvrije kleding (is algemeen gebruikelijk) waarmee men zelfredzaam is en kan meedoen (doelstelling Wmo). Door het product strijken te schrappen per 1-1-2021 kan structureel een besparing van € 125.000 gerealiseerd worden.

Voor de wasverzorging wordt een was service als algemene voorziening ingesteld met als kenmerk dat de was thuis wordt opgehaald en ergens centraal wordt gewassen. De verwachting is dat dit voor een groep inwoners aanleiding is hun eigen kracht en/of het netwerk aan te spreken en geen beroep meer te doen op deze voorziening. Hiermee denken wij in structurele zin € 75.000 te kunnen besparen. We hebben oog voor inwoners die op grond van hun gezondheidssituatie echt geen beroep kunnen doen op een wasservice. Hier leveren we maatwerk.

5.4.4 Bezuinigen Participatiewet / minimabeleid

In totaal geven wij € 900.000 uit aan gemeentelijk minimabeleid. Individuele bijzondere bijstand leent zich niet of nauwelijks voor bezuinigen: wanneer maatwerk geleverd moet worden dan moet maatwerk geleverd worden. Wel is het mogelijk om bepaalde regelingen af te schaffen of te versoberen. Hierbij is een besparing van € 500.000 in theorie mogelijk. Wij kiezen niet voor het afschaffen, maar voor versobering van een aantal regelingen waarbij de pijn over verschillende doelgroepen wordt verdeeld. Met de inwoners die door meerdere maatregelen worden getroffen (een kleine 30) kijken wij actief welk maatwerk geleverd moet worden om de maatregelen te verzachten. Hiervoor zetten wij € 23.000 in van de bezuinigen die wij sociaal domein breed realiseren.

Concreet stellen wij de volgende versoeringen voor per 1 januari 2021:

- Het schrappen van één van de regelingen voor chronisch zieken, namelijk de vergoeding van de premie aanvullende ziektekostenverzekering chronisch zieken, besparing € 60.000
- Het verlagen van de individuele inkomstentoeslag met 25%, besparing € 25.000
- Het verlagen van de vergoeding in het kader van het kindpakket schoolgaande kinderen en de fashioncheque met 25%, besparing € 25.000.

5.4.5 Bezuinigen Jeugd

Op dit moment onderzoeken wij een aantal kansrijke maatregelen. Omdat nog niet precies duidelijk is tot welk bedrag elke individuele maatregel kan bijdragen, kiezen we voor een taakstelling. Maar wel met de nadrukkelijke bedoeling dat de maatregelen in 2021 concreet worden ingevuld of worden vervangen door andere concrete maatregelen (niet persé jeugd betreffende). Op dit moment denken wij aan de volgende maatregelen tot een totaalbedrag van € 40.000:

- Stoppen met LOES als punt voor informatie, advies en cursussen over opvoeden en gezond opgroeien. Besluitvorming is regionaal dus nog onzeker.
- Peuteropvang, leeftijdsgrens verhogen van 2 naar 2,5 jaar (zoals het was voor 1.1.2015) en deels de kosten onder de regeling Vroeg- en Voorschoolse Educatie specifiek budget rijksmiddelen) brengen.
- Meer inzetten op gebruikelijke zorg (door ouders) en dus bepaalde kosten niet meer vergoeden. Hiervoor stellen wij voor 1 januari 2021 beleidsregels vast.

Reguliere Taken

Onderwerp

Toelichting reguliere taken

Re-integratie en inkomensvoorziening

We geven in 2021 verder uitvoering aan ons re-integratiebeleid en werken aan de doelstellingen uit de Sociaal Economische Visie. We zetten extra in op zogenaamde Belofte 5 jongeren die zonder afgeronde opleiding en zonder uitkering tussen de wal en het schip dreigen te raken. Inwoners die (tijdelijk) niet kunnen werken ondersteunen we met een periodieke uitkering. Inwoners met een minimuminkomen ondersteunen we met ons minimabeleid.

Wet maatschappelijke ondersteuning

Op basis van de Wmo ondersteunen wij onze inwoners bij maatschappelijke deelname en zelfstandig leven, bij het hebben van een schoon en leefbaar huis en verstrekken wij waar nodig hulpmiddelen. We doen dit vanuit de gedachte

goedkoopst-adequaar. Ook organiseren wij het toezicht op de Wmo en beheren en managen wij alle contracten op dit gebied.

Beschermd Wonen

Per 1 januari 2022 krijgen wij de verantwoordelijkheid voor het Beschermd Wonen op grond van de Wmo. In samenwerking met de regiogemeenten gaan wij verder met de voorbereiding. We zullen de taken op regionale schaal blijven uitvoeren. Hierbij opereren we binnen de kaders van het door de Raad vastgestelde beleidsplan. We onderzoeken de mogelijkheid om op beperkte schaal in onze gemeente de mogelijkheid voor beschermd wonen te realiseren.

Samenwerking partners

Wij realiseren ons dat de opgaven die wij hebben ook de opgaven zijn van onze partners. Onze welzijnsinstelling Salut maar ook huisartsen en andere verwijzers, aanbieders en verenigingen en instellingen. Dit zullen we ook in 2021 blijven doen. Mooie en al eerder gestarte voorbeelden van deze samenwerking die in 2021 doorgaan zijn de Tafel van Goor en het project “Good goan” in Markelo.

Jeugdzorg

We geven uitvoeren aan de Jeugdzorg en ondersteunen kinderen, jongeren en ouders bij opvoed- en opgroevragen en zorgen ervoor dat ze de juiste zorg en ondersteuning krijgen. Ook hier hanteren we de gedachte dat we kiezen voor een goedkoopst-adequate oplossing. De contracten die lokaal zijn ingekocht en die betrekking hebben op de ambulante hulpverlening, beheren en managen we ook zelf.

Hoe meten we dat?

In 2020 is een start gemaakt met datagestuurd werken. De in 2020 twee keer aan de raad aangeboden monitor sociaal domein wordt 2021 verder doorontwikkeld met onder meer relevante data in het kader van de gezonde verbinding. De bedoeling is om beter te kunnen monitoren wat het effect van ingezette acties is.

Wat gaat dit kosten?

Bedragen x € 1.000

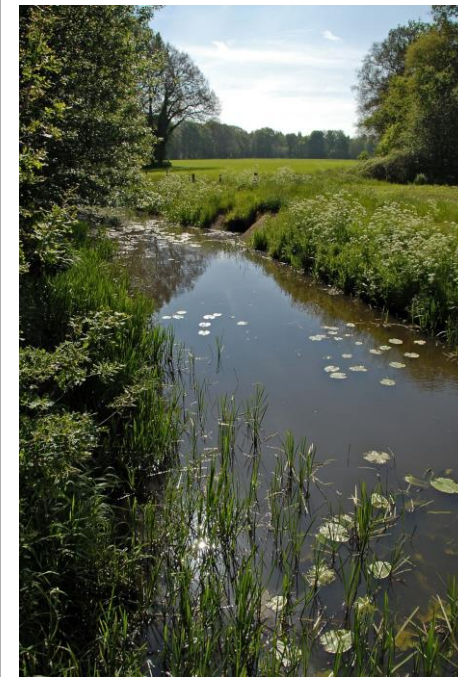
5 Maatschappelijke ondersteuning	Rek. 2018	Rek. 2019	2020	2021	2022	2023	2024
Parkeren	11	12	12	12	12	12	12
Samenkracht en burgerparticipatie	5.045	4.898	5.686	5.181	4.834	4.917	4.590
Wijkteams	-	-	-	-	-	-	-
Inkomensregelingen	9.296	8.569	16.096	9.350	9.355	9.358	9.361
Begeleide participatie	2.581	2.569	2.660	2.436	2.415	2.350	2.220
Arbeidsparticipatie	1.078	1.231	1.544	1.340	1.397	1.475	1.492
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	669	730	747	747	747	747	747
Maatwerkdienstverlening 18+	7.309	7.616	8.009	7.963	7.963	7.963	7.963
Maatwerkdienstverlening 18-	6.821	7.614	7.772	7.764	7.777	7.783	7.785
Geëscaleerde zorg 18+	40	41	124	133	133	133	133
Geëscaleerde zorg 18-	1.132	1.291	1.328	1.341	1.341	1.341	1.341
Volksgesondheid	1.139	1.406	1.466	1.472	1.472	1.472	1.473
Totaal lasten	35.122	35.976	45.445	37.739	37.446	37.551	37.116
Parkeren	12	15	15	15	15	15	15
Samenkracht en burgerparticipatie	61	77	65	65	65	65	65
Wijkteams	-	-	-	-	-	-	-
Inkomensregelingen	7.591	6.134	12.931	6.766	6.766	6.766	6.766
Begeleide participatie	-	-	-	-	-	-	-
Arbeidsparticipatie	-1	13	-	17	-	-	-
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	47	49	1	1	1	1	1
Maatwerkdienstverlening 18+	740	462	305	305	305	305	305
Maatwerkdienstverlening 18-	-	-	-	-	-	-	-
Geëscaleerde zorg 18+	46	225	-	-	-	-	-
Geëscaleerde zorg 18-	-	-	-	-	-	-	-
Volksgesondheid	-	-	-	-	-	-	-
Totaal baten	8.497	6.975	13.317	7.169	7.152	7.152	7.152
Saldo van baten en lasten	-26.625	-29.000	-32.128	-30.570	-30.294	-30.399	-29.964
Mutaties reserves (stortingen)	1.275	199	1.000	-	-	-	-
Mutaties reserves (onttrekkingen)	3.370	526	1.864	255	530	390	60
Saldo resultaatbestemming	2.095	328	864	255	530	390	60
Resultaat na bestemming	-24.531	-28.673	-31.264	-30.315	-29.764	-30.009	-29.904

PROGRAMMA 6: ALGEMENE DEKKINGS-MIDDELEN EN OVERHEAD

Met ingang van de begroting 2021 is dit programma een samenvoeging van de 'oude overzichten' algemene dekkingsmiddelen, overhead, onvoorzien, vennootschapsbelasting.

De algemene dekkingsmiddelen zijn die inkomsten waar geen directe dienstverlening en/of bestedingsverplichtingen tegenover staan. Deze midde worden ingezet als dekking van de lasten en baten in de programma's. De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit: lokale heffingen, algemene uitkering gemeentefonds, dividenden en rente (afschrijvings)reserves.

De lasten en baten van overhead en financiering worden afzonderlijk inzichtelijk gemaakt. Deze dienen ter ondersteuning van de programma's.

Prioriteiten en aandachtspunten

Onderwerp	Resultaten 2021
1.1 Lokale heffingen	Een nadere toelichting staat in de paragraaf Lokale heffingen.
1.2 Algemene uitkering	De raming van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds is gebaseerd op de meicirculaire 2020. Voor 2021 is dat een bedrag van € 48,8 miljoen. Dit is inclusief de door het Rijk extra toegevoegde middelen voor jeugdhulp voor de periode 2019-2021. Het Rijk onderzoekt nog of gemeenten structureel extra middelen nodig hebben en zo ja, in welke mate. In de meerjarige doorrekening is rekening gehouden met structureel extra middelen vanaf 2022 van € 433.000. De beheerders van het gemeentefonds werken samen met de VNG aan een herijking van de verdeling van het totale gemeentefonds. Invoering van de nieuwe verdeling is voorzien met ingang van 2022. De planning is gericht op een verwerking van de uitkomsten in de decembercirculaire 2020.
1.3 Dividenden	De gemeente ontvangt jaarlijks dividenduitkeringen. Dat is het rendement uit deelname in maatschappelijk kapitaal van instellingen en ondernemingen (zie ook de paragraaf Verbonden partijen). Op basis van de resultaten uit het verleden en afspraken over mogelijke winstuitkering (dividendbeleid) en ontwikkelingen is bij de deelnemingen een structurele dividenduitkering opgenomen in de begroting. De geraamde dividendopbrengst bedraagt € 1,9 miljoen.
1.4 Rente (afschrijvings) reserves	Met ingang van de begroting 2020 berekenen wij geen rente meer over de reserves en voorzieningen, m.u.v. de afschrijvingsreserves. Over de

afschrijvingsreserves wordt de omslagrente gehanteerd. De rente over de afschrijvingsreserves dient als dekking van de rentelasten van de betreffende investeringen. In 2021 bedraagt de rentecomponent € 811.000.

2.1 Onvoorzien

In de begroting is een jaarlijks bedrag voor onvoorziene uitgaven opgenomen. (Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat er een bedrag opgenomen moet worden voor onvoorziene lasten)

Bij onvoorzien moet sprake zijn van onvoorzienbare, onuitstelbare en onvermijdbare zaken, “drie o’s”, die plotseling opkomen en niet uitgesteld kunnen worden.

De omvang van het budget onvoorzien is € 25.000.

Het college kan van deze stelpost gebruik maken zonder goedkeuring vooraf van de raad tot maximaal € 10.000 per keer. Wel wordt de raad hierover geïnformeerd.

3.1 Overhead

3.1.1 Algemeen

Conform de BBV-voorschriften worden kosten zoveel mogelijk direct toegerekend aan de betreffende taken/activiteiten. De lasten en baten van overhead worden centraal begroot en verantwoord.

De overhead wordt gedefinieerd als het geheel van functies gericht op sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. Het betreft zowel de fysieke componenten, zoals huisvesting en automatisering, als de personele inzet. De personele inzet betreft met name bedrijfsvoering en de leidinggevende functies.

De beleidsindicator overhead is opgenomen in de paragraaf 5 Bedrijfsvoering.

3.1.2 Heffingen en Tarieven.

De overhead wordt betrokken bij de berekening van kostendeckende heffingen en

tarieven. Zie paragraaf 2 lokale heffingen.

Het aandeel overhead in de heffingen en tarieven wordt extracomptabel berekend.

3.1.3 Grondexploitaties

Voor de rendabele activiteiten van grondexploitaties maakt de BBV een uitzondering voor wat betreft het centraal begroten en verantwoorden van de overheadkosten. Deze worden wel toegerekend aan het taakveld.

3.1.4 Verdeelsleutel

De toe te rekenen overhead wordt bepaald door de totale lasten van het taakveld overhead te delen door de totale directe personeelskosten (loonkosten en inhuur), verdeeld naar taakveld.

4.1 Vennootschapsbelasting

Nederlandse overheidsondernemingen zijn vanaf 1 januari 2016 in principe belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting (Vpb). Het doel van de onderliggende wetgeving is een gelijk speelveld creëren tussen overheidsondernemingen en private ondernemingen.

Op basis van interpretatie van algemene richtlijnen van de Belastingdienst en (voorlopige) aangiftes zal de gemiddelde vennootschapsbelastinglast circa € 23.000 per jaar zijn. Daarvan heeft € 12.000 betrekking op de gemeentelijke deelneming in Zenkeldamshoek en € 11.000 op de gemeentelijke grondexploitaties. Daarnaast is er nog een Vpb-last van enkele honderden euro's per jaar op omzet uit huishoudelijke afvalactiviteiten (oud papier en elektrische apparatuur).

De Belastingdienst wil ook de inkomsten uit licenties voor reclame opabri's (bushokjes) belasten. Bij ons zou dat om een extra belasting van € 7.000 gaan. De VNG en een aantal gemeenten vinden dat dit inkomsten uit vermogensbeheer

zijn waarover geen Vpb hoort te worden geheven. Zij hebben een proefprocedure opgestart. We hebben pro forma bezwaar aangetekend tegen de Vpb-aanslag om onze rechten veilig te stellen als de VNG en gemeenten in de proefprocedure in het gelijk worden gesteld.

De vennootschapsbelasting over de eigen gemeentelijke grondexploitaties komt ten laste van de reserve grondexploitatie.

De belasting die we moeten afdragen over de fiscale winst van de deelneming in Zenkeldamshoek en afvalactiviteiten komen ten laste van de algemene middelen.

Wat gaat dit kosten?

Bedragen x € 1.000

6 Algemene dekkingsmiddelen en overhead	Rek. 2018	Rek. 2019	2020	2021	2022	2023	2024
Overhead	11.293	10.681	11.187	10.024	9.697	9.501	9.537
Treasury	-2.151	-2.121	-863	-794	-785	-793	-802
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-	-	-	-	-	-	-
Overige baten en lasten	-	12	46	266	230	220	304
Vennootschapsbelasting (VpB)	21	-2	23	23	23	23	23
OZB woningen	287	321	243	253	255	256	256
OZB niet-woningen	81	75	84	86	87	87	87
Belastingen overig	41	24	46	46	46	46	46
Economische promotie	9	13	14	15	15	15	15
Totaal lasten	9.581	9.003	10.779	9.919	9.567	9.355	9.465
Overhead	950	1.513	621	742	731	731	731
Treasury	2.763	2.883	2.450	1.972	1.968	1.966	1.963
Algemene uitkering en overige uitkeringen	44.094	47.957	49.720	48.800	48.970	48.900	48.770
Overige baten en lasten	66	-	-	-	-	-	-
Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	-	-	-	-	-
OZB woningen	4.142	4.115	4.689	5.285	5.301	5.301	5.301
OZB niet-woningen	2.760	2.790	3.051	3.442	3.453	3.453	3.453
Belastingen overig	30	103	-	-	-	-	-
Economische promotie	488	569	493	495	495	495	495
Totaal baten	55.293	59.930	61.025	60.736	60.918	60.846	60.713
Saldo van baten en lasten	45.712	50.927	50.246	50.817	51.351	51.491	51.247
Mutaties reserves (stortingen)	4.818	3.229	2.585	238	238	238	232
Mutaties reserves (onttrekkingen)	5.535	4.177	5.716	499	444	352	352
Saldo resultaatbestemming	718	947	3.131	261	205	114	120
Resultaat na bestemming	46.430	51.875	53.377	51.079	51.557	51.605	51.367

Paragraaf 1: Lokale heffingen

Samenvatting

Onroerende zaakbelasting	- 2,55% inflatoire verhoging - 10% extra verhoging In totaal 12,55% verhoging
Rioolheffing	- € 5,00 verhoging overeenkomstig GRP - 2,55% inflatoire verhoging - Nieuw tarief € 276,90
Afvalstoffenheffing	- Vast bedrag € 88,50 - Per inzamelmiddel € 30,00 Aanbieding ter lediging: - 140 ltr. grijze container € 5,86 - 240 ltr. grijze container € 10,06 - Ontgr. verz. cont. 30 ltr. € 1,24
Toeristenbelasting	Geen verhoging
Forensenbelasting, lijkbezorgingsrechten, marktgelden en leges	2,55% inflatoire verhoging
Haven-, kade- en opslagelden	Uniforme tarieven in overeenstemming met de overige gemeenten
Bedrijveninvesteringszone	- € 10,00 verhoging t/m 2024 - Nieuw tarief € 435,00
Lokale lastendruk	- 140 ltr. cont. huishouden: € 821, 7,74% stijging - 240 ltr. cont. huishouden: € 865, 7,86% stijging
Kwijtschelding	- OZB, rioolheffing en afval. basisbedr.: volledige kwijtschelding mogelijk - Afval. inzamelmiddel: max. 2 inzamelmiddelen - Afval. ledigingen: max. voor € 90,54

Hieronder wordt per onderdeel van de lokale heffingen meer informatie gegeven.

Onroerende zaakbelasting (OZB)

Als gemeente kunnen we de hoogte van de OZB-tarieven in principe zelf bepalen.

Om de begroting sluitend te kunnen krijgen is het nodig om de onroerende zaakbelasting met 10% extra te verhogen. Dit is naast de inflatoire verhoging van 2,55%. Daarmee is de verhoging in totaal 12,55%.

De feitelijke tariefontwikkeling is mede afhankelijk van de waardewijziging van de onroerende zaken in de gemeente. Een definitief voorstel volgt bij de behandeling van de verordening OZB.

Rioolheffing

Naast de zorg voor inzameling en transport van afvalwater, hebben we als gemeente ook een taak voor de inzameling van regenwater en de zorg voor de grondwaterstand. De kosten die hiervoor worden gemaakt, worden via de rioolheffing verhaald op gebruikers van woningen en niet-woningen.

Naar aanleiding van de doorrekening van het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) wordt het tarief tot 2024 per jaar met € 5,00 verhoogd. Daarnaast wordt het tarief met de inflatoire correctie van 2,55% verhoogd.

Daarmee komt het voorgestelde tarief rioolheffing 2021 op € 276,90.

Tarief rioolheffing:	2019:	2020:	2021:
Basis (t/m 500 m ³):	€ 285,80	€ 265,00	€ 276,90

Afvalstoffenheffing

In het Diftar systeem wordt naast het vaste basisbedrag per perceel een bedrag in rekening gebracht per inzamelmiddel (met uitzondering van de verpakkingencontainer) en een bedrag per lediging van de restafvalcontainer.

De tarieven zijn ten opzichte van 2020 aanzienlijk gestegen. Dit heeft diverse oorzaken:

- De inzamelkosten van oud papier zijn gestegen terwijl de opbrengst veel lager is. Dit leidt tot een forse kostenstijging van € 127.500;
- De kosten voor het ophalen van huisvuil zijn gestegen met € 26.500;

- De stortkosten voor klein chemisch afval (KCA) zijn met € 5.500 gestegen. De oorzaak hiervan zou kunnen zijn dat inwoners i.v.m. coronamaatregelen meer zijn gaan opruimen;
- In het verleden werd textielinzameling kostenneutraal uitgevoerd omdat textiel relatief veel geld opbracht. De markt is tegenwoordig ingestort. De kosten voor inzameling van textiel worden nu door de gemeente gedragen en bedragen ongeveer € 9.500 per jaar.

Er is ook een meevaller. In verband met een wijziging van de systematiek voor verpakkingenmateriaal is een voordeel behaald van € 92.500.

De tarieven afvalstoffenheffing voor 2021 worden als volgt:

Tarieven afvalstoffenheffing:	2019	2020	2021
Basisbedrag:			
- Vast bedrag per perceel	€ 93,22	€ 83,05	€ 88,50
Containers:			
- Per inzamelmiddel	€ 30,00	€ 30,00	€ 30,00
Aanbieding ter lediging:			
- 140 liter grijze container	€ 5,51	€ 5,45	€ 5,86
- 240 liter grijze container	€ 9,46	€ 9,35	€ 10,06
- Ontgr. verz. cont 30 ltr.	€ 1,18	€ 1,15	€ 1,24
- 140/240 liter GFT-container	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
- verpakkingencontainer	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00

Verwachte aantal gemiddelde aanbiedingen per huishouden voor 2021 t.o.v. 2020 is als volgt:

Aanbieding	2020	2021
140 ltr. cont.	8 x € 5,45 = € 43,60	8 x € 5,86 = € 46,88
240 ltr. cont.	9 x € 9,35 = € 84,15	9 x € 10,06 = € 90,54
Lediging	40 x € 1,15 = € 46,00	34 x € 1,24 = € 42,16

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting is een algemene belasting op het bieden van gelegenheid tot overnachting. De opbrengst komt ten goede aan de algemene middelen. Het voorstel is om in 2021 geen inflatoire opbrengststijging toe te passen.

Tarief toeristenbelasting:	2019	2020	2021
- Per overnachting voor hotel, pension of bed en breakfast	€ 1,50	€ 1,50	€ 1,50
- Per overnachting voor overige accommodaties	€ 1,05	€ 1,05	€ 1,05

Forensenbelasting

De forensenbelasting is een algemene belasting voor natuurlijke personen die, zonder in de gemeente hoofdverblijf te hebben, op meer dan 90 dagen van het belastingjaar voor zich of hun gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houden. De inflatoire stijging voor 2021 is 2,55%. Het

voorgestelde tarief voor 2021 komt daarmee uit op € 343.

Tarief forensenbelasting:	2019	2020	2021
Per gemeubileerde woning:	€ 325	€ 335	€ 343

Lijkbezorgingsrechten

De lijkbezorgingsrechten brengen we in rekening om de kosten van instandhouding van de algemene begraafplaatsen te dekken. De opbrengst mag niet meer zijn dan kostendekkend. De tarieven voor 2021 worden verhoogd met de inflatoire stijging van 2,55%.

Marktgelden

Marktgelden zijn rechten voor het innemen van standplaatsen op de markt of andere hiervoor aangewezen plaatsen. De inflatoire stijging voor 2021 is 2,55%. De voorgestelde tarieven bedragen voor 2021:

Tarief Marktgelden:	2019	2020	2021
Markt Delden:	€ 1,33	€ 1,37	€ 1,40
Markt Markelo:	€ 1,33	€ 1,37	€ 1,40
Markt Goor:	€ 1,72	€ 1,78	€ 1,82

Haven-, kade- en opslaggeld

Haven-, kade- en opslaggeld worden geheven voor het gebruik van gemeentelijke havendiensten, water, havens, kaden, etc.. Wettelijk is geregeld dat het kostendekkingspercentage maximaal 100% mag zijn. De tarieven zijn uniform met de gemeenten Enschede, Almelo, Hengelo en Lochem. Hierdoor zullen de tarieven in afwijking van het inflatoire percentage van onze gemeente worden aangepast:

Tarieven per geladen en/of geloste ton lading	2020	2021
schepen zonder Green Award-certificaat	€ 0,142	€ 0,145
met een bronzen Green Award-certificaat	€ 0,134	€ 0,138
met een zilveren Green Award-certificaat	€ 0,130	€ 0,131
met een gouden Green Award-certificaat	€ 0,127	€ 0,123
met een platina Green Award-certificaat	€ 0,120	€ 0,116

Bedrijveninvesteringszone

Met ingang van 2020 is de bedrijveninvesteringszone (BIZ) voor het centrum van Goor ingevoerd. Door de invoering van de BIZ betalen alle ondernemers in het centrum van Goor mee aan een beter functionerend centrum. De belastinginkomsten van de BIZ worden uitgekeerd aan de stichting BIZ centrum Goor (Stichting). De gemeente blijft haar gebruikelijke taken uitvoeren. De BIZ-inkomsten kunnen dus daar bovenop worden uitgegeven door de Stichting. De

Stichting zet in op een aantrekkelijk centrum waar ondernemers gezamenlijk investeren om de leefbaarheid te bevorderen.

De tarieven van de BIZ zijn voor de periode 2020 t/m 2024 vastgesteld en kunnen niet worden gewijzigd. De tarieven zijn als volgt:

Voor het kalenderjaar:	2020	2021	2022	2023	2024
	€ 425	€ 435	€ 445	€ 455	€ 465

Leges

Leges zijn vergoedingen die we aan burgers vragen voor diensten of producten die we leveren. Het totaal van de gevorderde leges mag niet hoger zijn dan de kosten die de gemeente in zijn geheel hiervoor maakt. De tarieven voor 2021 worden verhoogd met de inflatoire stijging van 2,55%. Bij het definitieve voorstel van de legesverordening zullen de tarieven aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Lastendruk Hof van Twente

De gemiddelde woonlasten bestaan uit OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing. De gemiddelde woonlasten voor een huishouden met een 140 ltr. restafvalcontainer en die met een grote 240 ltr. restafvalcontainer komen voor 2021 uit op respectievelijk € 821 en € 865. Daarmee stijgen de totale lasten (gemiddeld) in 2021 voor een huishouden met een 140 ltr. restafvalcontainer met

7,74% en voor een huishouden met een 240 ltr. restafvalcontainer met 7,86%.

Voor de volledigheid is het goed om te weten dat deze bedragen en percentages gelden voor eigenaren van een woning. Gebruikers betalen geen OZB. Gebruikers van een woning met een 140 ltr. restafvalcontainer hebben daarom in 2021 aan gemiddelde woonlasten een bedrag van € 472. Gebruikers van een woning met een grote 240 ltr. restafvalcontainer komen uit op € 516. De stijging voor 2021 voor deze groepen is respectievelijk 4,42% en 4,88%.

	2017 Huish. 140ltr. cont.	2017 Huish. 240ltr. cont.	2018 Huish. 140ltr. cont.	2018 Huish. 240ltr. cont.	2019 Huish. 140ltr. cont.	2019 Huish. 240ltr. cont.	2020 Huish. 140ltr. cont.	2020 Huish. 240ltr. cont.	2021 Huish. 140ltr. cont.	2021 Huish. 240ltr. cont.	2022 Huish. 140ltr. cont.	2022 Huish. 240ltr. cont.	2023 Huish. 140ltr. cont.	2023 Huish. 240ltr. cont.	2024 Huish. 140ltr. cont.	2024 Huish. 240ltr. cont.
OZB	€ 267	€ 267	€ 274	€ 274	€ 274	€ 274	€ 310	€ 310	€ 349	€ 349	€ 349	€ 349	€ 349	€ 349	€ 349	€ 349
Riool	€ 311	€ 311	€ 286	€ 286	€ 286	€ 286	€ 265	€ 265	€ 277	€ 277	€ 282	€ 282	€ 287	€ 287	€ 287	€ 287
Afvalst(*)	€ 204	€ 240	€ 187	€ 223	€ 192	€ 229	€ 187	€ 227	€ 195	€ 239	€ 195	€ 239	€ 195	€ 239	€ 195	€ 239
totaal	€ 782	€ 818	€ 747	€ 783	€ 752	€ 789	€ 762	€ 802	€ 821	€ 865	€ 826	€ 870	€ 831	€ 875	€ 831	€ 875

(*) Voor het berekenen van het tarief 2020 is uitgegaan van respectievelijk 8 en 9 aanbiedingen voor een 140 ltr. en 240 ltr. grijze container per jaar

Kwijtschelding

Het kwijtscheldingsbeleid 2021 van onze gemeente kent een aantal uitgangspunten. Het kwijtscheldingspercentage voor de inkomensnorm is vastgesteld op 100% van de bijstandsnorm waarbij de verruimde normen voor de AOW-gerechtigden van toepassing is. Kwijtschelding kan uitsluitend worden verleend voor:

- OZB woningen (dat komt door afschaffing van het gebruikersdeel nog maar zelden voor);
- rioolheffing voor het basisbedrag;
- afvalstoffenheffing voor basisbedrag met twee inzamelmiddelen en voor maximaal € 90,54 aan ledigingen.

In 2021 zullen rond de 280 belastingplichtigen ambtshalve kwijtschelding krijgen. Daarnaast verwachten we aan ongeveer 215 belastingplichtigen op aanvraag gehele of gedeeltelijke kwijtschelding te verlenen.

Overzicht

In de tabel hierna wordt een totaaloverzicht gegeven van de opbrengsten die door belastingen en rechten worden gegenereerd.

Geraamde inkomsten belastingen en rechten

Bedragen in euro's x 1000

Soort Heffing:	Werkelijk 2019:	Raming 2020:	Raming 2021:
Algemene Belastingen:			
Onroerende-zaakbelastingen	6.905	7.687	8.675
Toeristenbelasting	483	408	408
Forensenbelasting	86	84	86
Totaal:	7.474	8.179	9.169
Heffingen:			
Afvalstoffenheffing	3.107	3.036	3.169
Rioolheffingen	4.699	4.361	4.560
Marktgelden	31	33	33
Scheepvaartrechten	60	82	84
Lijkbezorgingsrechten	232	224	229
Leges	1.273	1.320	1.375
Totaal:	9.402	9.056	9.450
Totaal:	16.876	17.235	18.619

*Inkomsten van de bedrijveninvesteringszone zijn hierin niet begrepen.
Tenslotte wordt dit uitgekeerd aan de Stichting BIZ centrum Goor.*

Geraamde baten en lasten van rechten die in onze gemeente worden geïnd in 2021

Rechten	Directe kosten	Inkomsten	Netto kosten	Overhead	BTW	Totale toerekenbare kosten	Baten begroot	Dekkings-percentage
Reinigingsheffingen	€ 2.469.876	€ -	€ 2.469.876	€ 159.163	€ 540.000	€ 3.169.039	€ 3.169.039	100,00%
Rioolheffing	€ 3.955.353	€ 55.900	€ 3.899.453	€ 425.242	€ 235.000	€ 4.559.695	€ 4.559.695	100,00%
Lijkbezorgingsrechten	€ 266.838	€ -	€ 266.838	€ 55.160	€ -	€ 321.998	€ 229.045	71,13%
Marktgelden	€ 45.829	€ -	€ 45.829	€ 625	€ -	€ 46.454	€ 33.445	72,00%
Havengelden	€ 227.339	€ -	€ 227.339	€ 9.705	€ -	€ 237.044	€ 84.472	35,64%
Leges - Titel 1 - Burgerzaken	€ 136.934	€ -	€ 136.934	€ 115.024	€ -	€ 251.958	€ 251.213	99,70%
Leges - Titel 1 - APV	€ 48.302	€ -	€ 48.302	€ 40.574	€ -	€ 88.876	€ 94.634	106,48%
Leges - Titel 1 - Totaal	€ 185.236	€ -	€ 185.236	€ 155.598	€ -	€ 340.834	€ 345.847	101,47%
Leges - Titel 2	€ 544.292	€ -	€ 544.292	€ 457.205	€ -	€ 1.001.497	€ 996.848	99,54%
Leges - Titel 3	€ 39.484	€ -	€ 39.484	€ 33.167	€ -	€ 72.651	€ 32.394	44,59%
Leges - Totaal generaal	€ 769.012	€ -	€ 769.012	€ 645.970	€ -	€ 1.414.982	€ 1.375.089	97,18%

PARAGRAAF 2: WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING

2.1 Algemeen

Volgens de BBV dient in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobebereiding een vaste set financiële kengetallen opgenomen te worden. De bedoeling is dat deze kengetallen meer inzichtelijk maken over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om extra structurele of incidentele lasten op te kunnen vangen. Ze kunnen door de gemeenteraad en externe toezichthouders, vanuit hun kaderstellende en controlerende rol, in hun

beoordeling van de financiële positie van de gemeente betrokken worden. De tabel met de financiële kengetallen en de toelichting daarop is in onderdeel 2.2 opgenomen.

Naast de kengetallen wordt in deze paragraaf in onderdeel 2.3 het risicoprofiel opgenomen. In dit onderdeel wordt ook de weerstandscapaciteit beschreven en de ratio weerstandsvermogen bepaald.

2.2. Kengetallen

Kengetal	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Netto schuldquote	39%	64%	75%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	36%	60%	70%
Solvabiliteitsratio	61%	52%	50%
Kengetal grondexploitatie	6%	8%	16%
Structurele exploitatieruimte	0,1%	-1,5%	-1,1%
Belastingcapaciteit	107%	109%	111%

In de bovenstaande tabel zijn de kengetallen samengevat weergegeven. De kengetallen hebben we beoordeeld aan de hand van de in de VNG uitgave “[Houdbare Gemeentefinanciën](#)” opgenomen normeringen. In deze uitgave wordt een beoordeling van de kengetallen in relatie tot de financiële positie van de gemeente aanbevolen.

Dat hebben wij hieronder summier gedaan. Voor een uitgebreidere beoordeling wachten wij de ontwikkelingen af. Hierbij valt te denken aan vergelijking met andere gemeenten, normeringen door provincie Overijssel en ervaringscijfers over meerdere jaren.

Netto schuldquote / netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Om inzicht te krijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen).

De vaste schulden van de gemeente nemen op begrotingsbasis vanaf 2020 toe als gevolg van het feit dat diverse (flinke) investeringen niet met eigen middelen kunnen worden gefinancierd maar met een aangetrokken geldlening. Deze toename van de vaste schuld (met name van 2019 naar 2020) resulteert in een stijging van de netto schuldquote.

Netto schuldquote						
Hoe lager, hoe beter 	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Vaste schulden +	24.436.247	56.015.006	56.824.086	57.379.289	56.937.453	55.946.322
Netto vlottende schulden +	22.489.682	6.000.000	6.000.000	6.000.000	6.000.000	6.000.000
Overlopende passiva +	2.377.528	1.860.000	2.260.000	2.060.000	2.060.000	2.060.000
Totaal FVA (art 36. onderdelen d, e en f) -	659.270	366.976	74.692	74.692	74.692	74.692
Uitzettingen rentetyp.looptijd < 1 jaar -	10.647.009	1.327.118	2.011.703	1.871.320	2.130.896	1.990.401
Liquide middelen -	833.072	-	-	-	-	-
Overlopende activa -	2.946.099	2.000.000	2.200.000	2.200.000	2.000.000	2.200.000
Saldo =	34.218.006	60.180.911	60.797.691	61.293.277	60.791.864	59.741.228
Totaal Baten /	87.001.877	93.599.596	80.940.565	81.119.207	81.106.101	81.076.087
Netto schuldquote	39%	64%	75%	76%	75%	74%

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen						
Hoe lager, hoe beter 	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Vaste schulden +	24.436.247	56.015.006	56.824.086	57.379.289	56.937.453	55.946.322
Netto vlottende schulden +	22.489.682	6.000.000	6.000.000	6.000.000	6.000.000	6.000.000
Overlopende passiva +	2.377.528	1.860.000	2.260.000	2.060.000	2.060.000	2.060.000
Totaal FVA (art 36. onderdelen b, c, d, e en f) -	3.348.048	4.540.112	4.066.358	3.911.866	3.756.468	3.600.137
Uitzettingen rentetyp.looptijd < 1 jaar -	10.647.009	1.327.118	2.011.703	1.871.320	2.130.896	1.990.401
Liquide middelen -	833.072	-	-	-	-	-
Overlopende activa -	2.946.099	2.000.000	2.200.000	2.200.000	2.000.000	2.200.000
Saldo =	31.529.229	56.007.775	56.806.025	57.456.104	57.110.089	56.215.783
Totaal Baten /	87.001.877	93.599.596	80.940.565	81.119.207	81.106.101	81.076.087
Netto schuldquote	36%	60%	70%	71%	70%	69%

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het feit dat de reserves van de gemeente de afgelopen jaren flink zijn aangesproken, in combinatie met de stijging van het vreemd vermogen, heeft geleid tot een daling van de solvabiliteit.

Solvabiliteitsratio						
Hoe hoger, hoe beter 	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Eigen vermogen +	83.845.495	73.667.378	69.890.680	66.866.323	64.289.202	62.096.993
Totaal vermogen /	137.801.285	142.361.241	139.851.274	137.288.827	134.422.733	131.345.674
	61%	52%	50%	49%	48%	47%

Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. Indien gemeenten of provincies leningen hebben afgesloten om grond te kopen voor een (toekomstige) woningbouwproject hebben zij een schuld. Bij de beoordeling van een dergelijke schuld is het van belang om te weten of deze schuld kan worden afgelost wanneer het project wordt uitgevoerd. Van de opbrengst van de woningen kan immers de schuld worden afgelost. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. Vanwege de aankoop van het TSB-terrein is dit kengetal met ingang van 2021 verdubbeld.

Grondexploitatie						
Hoe lager, hoe beter 	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Overige MVA Gronden +	1.352.104	4.490.147	10.053.147	10.053.147	10.053.147	10.053.147
In Exploitatie Genomen gronden +	3.592.581	3.052.701	2.594.241	2.594.241	2.594.241	2.594.241
Totaal baten /	87.001.877	93.599.596	80.940.565	81.119.207	81.106.101	81.076.087
	6%	8%	16%	16%	16%	16%

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit de onroerendezaakbelasting OZB. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is. Daarbij wordt het saldo van de structurele baten en lasten (inclusief structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves) gedeeld door de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken.

Structurele exploitatieruimte						
Hoe hoger, hoe beter 	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Totaal structurele lasten (excl. reserves) -	85.478.311	89.524.586	83.832.534	82.987.274	82.983.316	82.723.610
Totaal structurele baten (excl. reserves) +	83.691.902	85.828.111	80.880.565	81.059.207	81.046.101	81.016.087
Structurele toevoeging aan reserves -	728.541	376.536	378.956	378.956	378.956	378.956
Structurele onttrekkingen aan reserves +	2.599.340	2.680.937	2.437.431	2.385.265	2.341.296	2.329.350
Saldo =	84.390	-1.392.074	-893.494	78.242	25.125	242.871
Totaal baten /	87.001.877	93.599.596	80.940.565	81.119.207	81.106.101	81.076.087
	0,1%	-1,5%	-1,1%	0,1%	0,0%	0,3%

Belastingcapaciteit

De OZB en de opcenten zijn voor gemeenten respectievelijk provincies de belangrijkste eigen belastinginkomsten. De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen en of ruimte is voor nieuw beleid.

Belastingcapaciteit						
Hoe lager, hoe beter 	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
OZB lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ waarde +	274	311	349	349	349	349
Rioolheffing voor gezin +	286	265	277	282	287	287
Afvalstoffenheffing voor gezin +	229	227	239	239	239	239
Eventuele heffingskorting voor gezin -	-	-	-	-	-	-
Totaal woonlasten voor gezin =	789	803	865	870	875	875
Landelijk gem. woonlasten meerpers. t-1 /	740	740	776	776	776	776
	107%	109%	111%	112%	113%	113%

2.3 Risicoprofiel

In de door de gemeenteraad vastgesteld [Nota risicomanagement 2015](#) is omschreven hoe onze gemeente omgaat met risico's, de bepaling van de weerstandscapaciteit en de ratio weerstandsvermogen.

In overeenstemming met deze nota zijn de risico's in kaart gebracht. Daarbij zijn de onderscheiden risico's onderverdeeld in 4 risicocategorieën: strategische risico's, marktrisico's, schaderisico's en operationele risico's. Binnen het totaal van deze risico's zijn 13 risicosoorten onderscheiden. Deze bestaan elk uit 1 of meerdere dossiers. In aanvulling daarop is dit jaar een 5^e categorie benoemd: de coronacrisis

Per dossier is het risico beoordeeld. Daarbij wordt de netto omvang van het risico ingeschat. Dit wordt gedaan door de kans, dat een risico zich ook daadwerkelijk gaat voordoen, te vermenigvuldigen met het gevolg van het risico.

Bij het inschatten van deze kans worden 3 categorieën gehanteerd, namelijk 25%, 50% en 75%. In enkele gevallen is de omvang bepaald door gedifferentieerde percentages te gebruiken, voor bepaalde aspecten die betrekking hebben op een

risico. In de tabel is dit in de kolom kans aangegeven met G%.

Voor de bepaling van het gevolg van een risico wordt de omvang van de gevolgschade van een risico ingeschat. Indien er al bestaande maatregelen zijn, zoals een voorziening die is getroffen of een verzekering die geldt, dan wordt hier rekening mee gehouden.

Ontwikkelingen

Ten opzichte van het laatst vastgestelde risicoprofiel, opgenomen in het jaarverslag 2018, hebben zich enkele ontwikkelingen voor gedaan. De belangrijkste ontwikkelingen zijn (zie ook de tabel op de volgende pagina's) hieronder beschreven.

Nr. 1. Gemeentefonds

Vanwege een toenemende onzekerheid over de omvang van de uitkering voor onze gemeente uit het gemeentefonds is dit risico met € 275.000 verhoogd naar 980.000.

Nr. 2.2. Bestuurlijke projecten

Gelet op de stand van zaken van de projecten is het risico verlaagd van € 239.250 naar € 108.000

Nr 3.5 Aandeelhouderschappen

Omdat het risico bestaat dat wij minder dividenden gaan ontvangen is het risico met € 160.000 verhoogd naar € 337.500

Nr. 13 Corona risico's

Het opgenomen risico van € 936.500 volgt uit de [raadsbrief](#) van augustus.

Omvang risico's

De omvang van de gekwantificeerde risico's (exclusief grondexploitatie) wordt als volgt ingeschat:

Strategische risico's:	c.a.	€ 2.235.000
Marktrisico's:	c.a.	€ 1.000.500
Schade risico's:	c.a.	€ 150.000
Operationele risico's:	c.a.	€ 800.000
Corona risico's:	c.a.	€ 936.500

Totaal risico's: c.a. € 5.119.250

De omvang van de gekwantificeerde risico's betreffende de gemeentelijke grondexploitatie bedraagt circa € 2,19 miljoen.

Omvang weerstandscapaciteit

Voor de bepaling van de weerstandscapaciteit richten we ons op de stand van eind 2024, omdat op die manier rekening wordt gehouden met de onttrekkingen c.q. toevoegingen die in de meerjarenbegroting worden voorzien. Hierdoor ontstaat een zo reëel mogelijk beeld.

Het totaal van de weerstandscapaciteit algemeen is ultimo 2024 circa € 6,31 miljoen (Algemene reserve € 6,23 miljoen en Reserve majeure projecten € 0,08 miljoen).

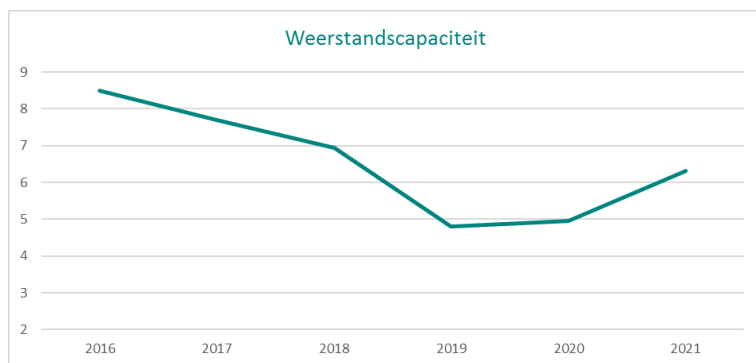
De weerstandscapaciteit grondexploitatie is gelijk aan de reserve grondexploitatie en bedraagt € 2,43 miljoen.

Ratio weerstandsvermogen

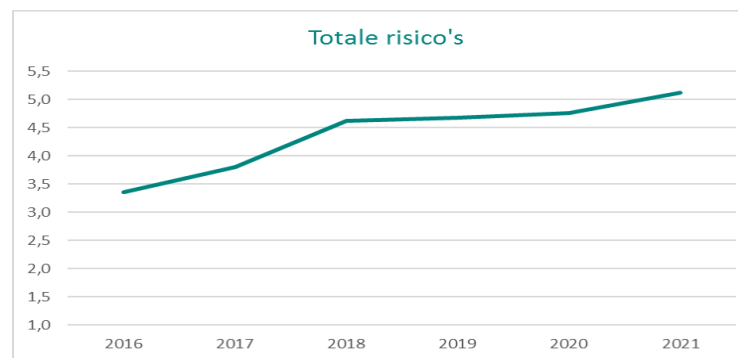
De ratio weerstandsvermogen algemeen komt uit op een ratio van 1,2 (€ 6,31 miljoen / € 5,12 miljoen). De ratio weerstandsvermogen grondexploitatie komt uit op een ratio van 1,1 (€ 2,43 / € 2,19 miljoen). De verwachte uitgaven in de komende jaren voor de vennootschapsbelasting hebben op de ratio grondexploitatie slechts een marginale invloed. Deze ratio's liggen tussen de afgesproken bandbreedte van 1,0 tot 1,4.

Risicoprofiel

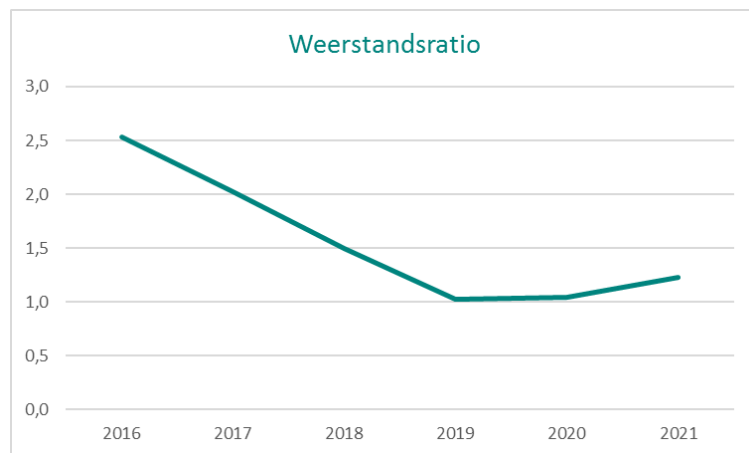
In de tabel op de volgende pagina is het risicoprofiel van de gemeente Hof van Twente weergegeven. De bedragen tussen haakjes (in het blauw) betreffen de bedragen uit het jaarverslag 2019.

(Bedragen in euro's x 1 miljoen)

(Bedragen in euro's x 1 miljoen)

Strategische Risico's					
Nr.	Risicosoorten	Dossiers	Kans (P)	Netto omvang risico (P x G) minus getroffen financiële maatregel	Toelichting
1	RIJKSBEZUINIGINGEN / NIEUWE WETGEVING	De uitkering uit het Gemeentefonds wordt beïnvloed door meerdere ontwikkelingen, o.a. door: 1.1 Kortingen op uitkering gemeentefonds 1.2 Herijking verdeelmaatstaven gemeentefonds 1.3 Kortingen op specifieke uitkeringen	50%	€ 980.000 (Rekening 2019: € 705.000)	Mutaties uitkering Gemeentefonds worden meegenomen in budgetcyclus
2	BESTUURLIJKE DOELEN	2.1 Realisatie taakstellingen	G%	€ 610.750 (Rekening 2019: € 660.000)	In de programmabegroting 2020 zijn taakstellingen opgenomen, waarvan bij een aantal nog niet zeker is dat deze gehaald worden.
		2.2 Realisatie bestuurlijke projecten ¹	G%	€ 108.000 (Rekening 2019: € 239.250)	
3	VERBONDEN PARTIJEN	3.1 Regio Twente	50%	€ 17.000 (Rekening 2019: € 17.000)	(Re-) actief volgen verbonden partijen
		3.2 Veiligheidsregio Twente	50%	€ 24.000 (Rekening 2019: € 24.000)	(Re-) actief volgen verbonden partijen
		3.3 Omgevingsdienst Twente	50%	€ 37.000 (Rekening 2019: € 37.000)	(Re-) actief volgen verbonden partijen
		3.4 Zenkeldamshoek	25%	€ 118.000 (Rekening 2019: € 118.000)	(Re-) actief volgen verbonden partijen
		3.5 Overige aandeelhouderschappen	G	€ 337.500 (Rekening 2019: € 172.500)	(Re-) actief volgen verbonden partijen
4	KRIMP	4.1 Op de lange termijn zal het voorzieningen/ accommodatie niveau onder druk komen te staan	p.m.	p.m.	Continu beleid evalueren en bijstellen.
Subtotaal Strategische risico's				€ 2.232.250	

¹ Op basis van de projectrapportages van de bestuurlijke projecten wordt een inschatting gemaakt van de netto omvang van de risico's.

Marktrisico's					
Nr.	Risicosoorten	Dossiers	Kans %	Netto omvang risico (P x G) minus getroffen financiële maatregel	Toelichting
5	GROND-EXPLOITATIES	5.1 MvA (voorheen NIEGG)	G%	€ 1.112.897 (Rekening 2019: €1.112.986)	Zie paragraaf grondbeleid en perspectiefnota en inclusief TSB
		5.2 Gronden in exploitatie	G%	€ 1.080.339 (Rekening 2019: € 180.833)	
Totaal risico's grondexploitaties				€ 2.193.236	
6	RENTE/ TREASURY	6.1 Beleggingen/ uitzetting/aantrekken gelden.	25%	€ 27.000 (Rekening 2019: € 75.000)	Gemeente loopt risico op ontwikkelingen marktrente over bedrag financieringsbehoefte.
		6.2 Verstrekte leningen aan verenigingen en stichtingen.	25%	€ 70.000 (Rekening 2019: € 57.500)	Periodiek evalueren
		6.3 Gegarandeerde leningen.	25%	€ 145.000 (Rekening 2019: € 151.500)	Periodiek evalueren
7	ECONOMISCHE RECESSIE	7.1 Dalende inkomsten bouwleges.	50%	€ 21.000 (Rekening 2019: € 150.000)	Sturen op opbrengsten, negatief effect van PAS-problematiek op legesinkomsten lijkt mee te vallen..
8	OPENEINDE REGELINGEN	8.1 Participatiewet (BUIG)	25%	€ 171.250 (Rekening 2019: € 171.250)	Geen wijziging in het theoretische uitgangspunt dat er een risico is van volumegroei.
		8. 2 Participatiebudget, onderdeel: - reïntegratiekosten - Wsw		nvt	Er wordt verwacht dat de huidige budgetten toereikend zijn.
		8.3 Minimabeleid (waaronder Bijzondere bijstand) Risico door volumegroei	25%	€ 25.000 (Rekening 2019: € 100.000)	Er wordt geen stijging van het gebruik van deze regeling verwacht. Wel kan er een stijging van de kosten ontstaan door een wijziging van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening.
		8.4 Stijging opvang statushouders.	25%	€ 25.000 (Rekening 2019: € 25.000)	We zien een stabilisatie in aantallen statushouders en de kosten voor opvang. Er komt volgend jaar een nieuwe wet inburgering, waarvan het financiële effect op dit moment onzeker is.
		8.5 WMO	50%	€ 500.000 (Rekening 2019: € 500.000)	Geen wijziging in het theoretische uitgangspunt dat er een risico is van volumegroei.
		8.6 Jeugdwet			
		8.7 Leerlingenvervoer.	25%	€ 11.250 (Rekening 2019: € 11.250)	
		8.8 Toename aantal lijkbezorgingen van gemeentewege	50%	€ 5.000 (Rekening 2019: € 5.000)	
Subtotaal marktrisico's (exclusief grondexploitaties)			€ 1.000.500		

Schade Risico's					
Nr.	Risicosoorten	Dossiers	Kans %	Netto omvang risico (P x G) minus getroffen financiële maatregel	Maatregelen
9	FRAUDE		G	€ 50.000 (Rekening 2019: € 50.000)	Hiervoor is geen verzekering afgesloten. Er is een frauderisicoanalyse uitgevoerd.
10	EIGENDOM	10.1 Brand-, storm-, fraude- en diefstal	Nb	Risico en omvang worden laag ingeschat i.v.m. dekking door verzekeringen.	- Verzekeringen - Hufterproof investeren - Watermanagement - Meerderjarige onderhoudsplannen
11	CONTRACTUELE VERPLICHTINGEN/ AANSPRAKELIJKHEIDSTELLINGEN	11. 1 Aansprakelijkheidstellingen/nadeelcompensatie	G%	€ 100.000 (Rekening 2019: € 85.000)	Voor veel situaties zijn we verzekerd. Voor situaties waarvoor we niet verzekerd zijn wordt een bedrag opgenomen.
Subtotaal schade risico's				€ 150.000	

Operationele Risico's					
Nr.	Risicosoorten	Dossiers	Kans %	Netto omvang risico (P x G) minus getroffen financiële maatregel	Maatregelen
12	BEDRIJFSVOERING	12.1 Rechtmatigheid legesheffing		€ 550.000 (Rekening 2019: € 550.000)	- Interne controle/ VIC/ - Functiescheiding - Procesbeschrijvingen.
		12.2 Debiteurenbeheer			- Er zijn inmiddels middelen gereserveerd voor structurele oplossing van het risico stroomuitval en storing. - Beveiliging van website en versleuteling bij versturen van vertrouwelijke gegevens
		12.3 Verplichte betaling dwangsommen bij niet tijdig beslissen.			- Afspraken taakoverdracht - formaliseren vervangingsmaatregelen - Interne controle/ VIC/ functiescheiding - Procesbeschrijvingen - Regionale samenwerking
		12.4 Oninbare vorderingen			- Jaarlijks doorrekenen prijzen in tarieven leges - Periodieke rapportage - Budgetbeheer - Mobiliteitsbeleid - Voordelen gezamenlijk inkopen
		12.5 Vergoedingen bijzondere begraafplaatsen			- VCA certificering - Opleiding agressie en geweld - RIE - Aanpassing werkplekken aan Arbo-eisen
		12.6 Stroomuitval, storing, hacken computersysteem			Horizontaal toezicht
		12.7 Wegvallen medewerkers op kwetsbare posities			Opgevangen met reserves (o.a. reserve transities)
		12.8 fouten			Contracten lopen nog enkele jaren. Continu contact met huurders.
		12.9 Toename loonkosten (Fuwa, premiestijging)			Afhankelijk van besluitvorming
		12.10 Stijging kosten door marktontwikkelingen			Jaarlijkse vaststelling Programma Informatieveiligheid & Privacy
		12.11 Langdurige uitval ziekte (door o.a. Agressie burgers, werkdruk, niet optimale werkplek) en uitstroom			
		12.12 Niet afdragen van belasting waar dat wel had moeten (Loonheffing, BTW)			
		12.13 Extra personeel door o.a. herindicaties			
		12.14 Beëindiging huurcontracten gemeentehuis en niet opnieuw kunnen verhuren.			
		12.15 Risico Niet Actief Beveiligde Overwegen			
		12.16 Boetes/schadeclaims Algemene Verordening Gegevensbescherming (AGV)	25%	€ 250.000 (Rekening 2019: € 250.000)	
Subtotaal operationele risico's (vast bedrag)				€ 800.000	

Corona Risico's					
Nr.	Risicosoorten	Dossiers	Kans %	Netto omvang risico (P x G) minus getroffen financiële maatregel	Maatregelen
13	Corona	Totaal corona risico	G	€ 936.500 (Rekening 2019: pm)	Zie raadsbrief augustus 2020

Specificatie reserves in relatie tot de weerstandscapaciteit

bedragen x € 1.000

Algemene Reserve	Rek. 2019	2020	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	8.485	10.108	7.767	7.118	6.657	6.336
Saldo onttrekkingen en toevoegingen	1.623	-2.340	-649	-461	-321	-107
Stand per 31 december	10.108	7.767	7.118	6.657	6.336	6.229
Totaal risico's conform berekening weerstandsvermogen	4.154	5.119	5.119	5.119	5.119	5.119
Nader te besteden	5.953	2.648	1.999	1.538	1.217	1.110

bedragen x € 1.000

Reserve Majeure Projecten	Rek. 2019	2020	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	-842	530	81	76	76	76
Saldo onttrekkingen en toevoegingen	1.373	-450	-5	0	0	0
Stand per 31 december	530	81	76	76	76	76

bedragen x € 1.000

Reserve Grondexploitatie	Rek. 2019	2020	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	2.599	2.887	2.427	2.416	2.405	2.394
Saldo onttrekkingen en toevoegingen	288	-460	-11	-11	-11	-11
Stand per 31 december	2.887	2.427	2.416	2.405	2.394	2.383
Totaal risico's conform berekening weerstandsvermogen	1.294	2.193	2.193	2.193	2.193	2.193
Nader te besteden	1.593	234	223	212	201	190

Paragraaf 3: Onderhoud kapitaalgoederen

De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen gaat in op de duurzame instandhouding van de gemeentelijke fysieke infrastructuur. Uitgangspunt voor het begrotingsjaar 2021 is een sobere en doelmatige aanpak. Onderwerpen hierbij zijn wegen, kunstwerken, bermen en sloten, verlichting, groen, riolering en water en gebouwen.

Voor de verschillende onderwerpen zijn plannen opgesteld waarin de beleidskaders openbare ruimte, functie en samenhang kwaliteitsniveau met financiële consequenties zijn opgenomen. De financiële consequenties zijn vertaald in de begroting.

Op basis van deze plannen worden het onderhoud en de vervangingen uitgevoerd.

Beleidskader 2021

In aansluiting op de bestaande taakstelling op niet-cyclisch onderhoud (€ 250.000), via de Agenda herstructurering openbare ruimte, stellen we voor om het onderhoudsniveau te wijzigen van B naar anders (technisch van B naar C). Taken anders, minder of niet doen moet vanaf 2021 een aanzienlijke structurele bezuiniging opleveren van € 700.000. In 2021 zullen de huidige beleidsplannen hierop

aangepast worden. De keuze om het onderhoudsniveau bij te stellen is reëel. Daarnaast is er in 2020 al een bestaande taakstelling (€ 250.000) verbonden aan het programma herstructurering openbare ruimte.

Totaal realiseren we vanaf 2021 een bezuiniging van € 950.000. Deze wordt in 2021 nader verdeeld over de verschillende onderwerpen.

Beleidsplan	Vastgesteld	Achterstallig onderhoud
Wegen	2013	Ja *
Kunstwerken	..**	Ja**
Bermen & sloten	2017	Nee
Verlichting	2016	Nee
Groen	2015	Nee
Riolering & Water	2019	Nee
Gebouwen	2013	Nee

* Door de extra gedane investeringen van jaarlijks € 1 miljoen in 2016, 2017 en 2019 en 2020 is het achterstallig onderhoud verlaagd naar 2,7 miljoen. Voor het verloop van het achterstallig onderhoud sinds 2014 verwijzen wij u naar de grafiek die opgenomen bij de beleidsindicatoren van programma 3.

** Betreft vervangingen. Hiervoor zijn in 2019 incidenteel middelen gezocht. Voor urgent onderhoud is vanaf 2020 t/m 2023 incidenteel € 200.000 in de begroting opgenomen.

Kerncijfers begroting 2021

Beheercategorie	Indicator	Hoeveelheid
Wegen	Aantal kilometers weg inclusief fietspaden	771,5 km
	Oppervlakte wegnnet	3.181.062 m ²
Water	Lengte watergangen	512 km
Openbare Verlichting	Aantal lichtmasten	8.353
Groen	Oppervlakte openbaar groen Aantal bomen	382,5 ha 30.789
Riolering	Aantal rioolaansluitingen	15.704
Gebouwen	Aantal woningen, sportfaciliteiten, zwembaden, cultuur- en welzijnsaccommodaties in eigendom en/of beheer	26

In onderstaande financiële overzichten zijn de bedragen x € 1.000 genoemd exclusief interne uren en kapitaallasten. Ook is de eerdergenoemde taakstellende bezuiniging niet verwerkt in deze overzichten, omdat die in 2021 nader wordt verdeeld over de verschillende onderwerpen.

Financieel overzicht Wegen

Onderwerp	Omschrijving	2019 R	2020 B	2021 B	2022 B	2023 B	2024 B
Vegen/onkruidbestrijding	Klein onderhoud	291.103	285.067	285.067	285.067	285.067	285.067
Bermen en sloten	Klein onderhoud	495.911	464.094	541.594	541.594	541.594	541.594
Verharding en deklagen	Klein onderhoud	443.940	436.014	436.014	436.014	436.014	436.014
Verharding en deklagen	Groot onderhoud	883.974	765.901	721.851	721.851	721.851	721.851
Verharding en deklagen	Vervanging	331.375	1.255.000				
	Totaal	2.891.722	3.670.939	2.449.389	2.449.389	2.449.389	2.449.389

Stand reserve onderhoud wegen per 1-1-2021: € 290.991

Financieel overzicht civieltechnische Kunstwerken

Onderwerp	Omschrijving	2019 R	2020 B	2021 B	2022 B	2023 B	2024 B
Kunstwerken	Klein onderhoud	24.525	10.551	10.551	10.551	10.551	10.551
Kunstwerken	Vervanging	87.791	50.000	50.000	50.000	50.000	
	Totaal	112.316	60.551	60.551	60.551	60.551	10.551

Financieel overzicht Openbare Verlichting

Onderwerp	Omschrijving	2019 R	2020 B	2021 B	2022 B	2023 B	2024 B
Verlichting	Klein onderhoud	82.588	95.162	95.162	95.162	95.162	95.162
Verlichting	Vervanging	283.530	181.575	181.575	181.575	201.750	201.750
	Totaal	366.118	276.737	276.737	276.737	296.912	296.912

Stand reserve openbare verlichting per 1-1-2021: 565.543

Financieel overzicht Openbaar Groen

Onderwerp	Omschrijving	2019 R	2020 B	2021 B	2022 B	2023 B	2024 B
Groen	Onderhoud	1.843.402	1.766.740	1.766.740	1.766.740	1.766.740	1.766.740
	Totaal	1.843.402	1.766.740	1.766.740	1.766.740	1.766.740	1.766.740

Financieel overzicht Riolering en Water

Onderwerp	Omschrijving	2019 R	2020 B	2021 B	2022 B	2023 B	2024 B
Onderzoek	Klein onderhoud	66.894	62.500	62.500	62.500	62.500	62.500
Afvalwater	Klein onderhoud	603.130	648.676	648.676	663.676	663.676	663.676
Hemelwater	Klein onderhoud	50.976	87.500	90.000	90.000	90.000	90.000
Grondwater	Klein onderhoud	8.254	27.500	27.500	27.500	27.500	27.500
Riolering	Groot onderhoud	2.239.891	1.500.000	1.500.000	1.600.000	1.600.000	1.600.000
	Totaal	3.170.494	2.546.176	2.328.676	2.443.676	2.443.676	2.443.676

Stand voorziening riolering per 1-1-2021: € 1.462.163

Financieel overzicht Gebouwen

Onderwerp	Omschrijving	2019 R	2020 B	2021 B	2022 B	2023 B	2024 B
Gebouwen	Klein onderhoud	161.348	223.760	223.760	223.760	223.760	223.760
Gebouwen	Meerjarig onderhoud	371.226	377.592	677.482	677.482	677.482	659.179
	Totaal	532.574	601.352	901.242	901.242	901.242	882.939

Stand voorziening groot onderhoud gebouwen per 1-1-2021: € 475.179

Paragraaf 4: Financiering

Renteontwikkelingen

De rente op de geld- en kapitaalmarkt kent sinds 2011 al geen verhoging meer. Ook in 2020, en hoogst waarschijnlijk 2021, zal de rente historisch laag blijven en zelfs mogelijk nog verder dalen. De coronacrisis had begin dit jaar de wereld flink in z'n greep, zo ook de financiële markten; rentetarieven zijn begin 2020 fors gestegen. Echter zijn rond juli/augustus 2020 de tarieven weer gedaald en op het oude niveau van voor de coronapandemie.

Gezien het huidige monetaire ECB-beleid zal de rente de komende tijd nog historisch laag blijven²; *“buitengewone tijden vragen om buitengewone maatregelen.”*

Treasuryfunctie

De treasuryfunctie omvat de financiering van de beleidsvoornemens en het uitzetten van geldmiddelen die niet direct nodig zijn. Het beleid van de gemeente voor de treasuryfunctie is vastgelegd in het Treasurystatuut 2015. Financiering met externe middelen wordt zoveel mogelijk beperkt door primair de beschikbare interne financieringsmiddelen aan te

wenden. Hierdoor worden renterisico's en het renteresultaat geoptimaliseerd.

Risicobeheer

Het risicobeheer heeft als doel *‘het beheersen van de mogelijke risico's die voortvloeien uit de afhankelijkheid van de rentestand op moment van financieren.’* Er zijn twee normeringen vastgesteld om het renterisico te kunnen becijferen die als richtlijnen gelden om de renterisico's te beperken. Dat zijn de *kasgeldlimiet* voor de korte termijn financiering, en de *renterisiconorm* voor de lange termijn financiering.

Kasgeldlimiet

De gemiddelde vlottende (kortlopende) schuld is voor gemeenten gelimiteerd tot 8,5% van het begrotingstotaal. De kasgeldlimiet bedraagt in 2021 7,2 miljoen. Als de omvang van de vlottende schuld deze limiet structureel benadert, wordt overgegaan tot het aantrekken van een langlopende lening. Bij een positief saldo in rekening courant wordt het 'automatisch' bij de schatkist uitgezet in verband met het verplichte schatkistbankieren.

² ECB: “Ons antwoord op de coronapandemie.”

Renterisiconorm

De renterisiconorm heeft betrekking op het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rentelasten van de lange termijnfinanciering. De jaarlijkse aflossingen en renteherzieningen mogen samen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal; het renterisico. Voor 2021 is de norm vastgesteld op € 17,1 miljoen.

Nr. + Omschrijving	2021	2022	2023	2024
1. Begrotingstotaal	85.585	85.097	84.076	83.454
2. Wettelijk percentage	20%	20%	20%	20%
3. Renterisiconorm (1x2)	17.117	17.019	16.815	16.691
4. Renteherziening	-	-	-	-
5. Aflossing	1.937	3.237	3.587	2.868
6. Renterisico (4+5)	1.937	3.237	3.587	2.868
7. Ruimte vs. norm (3-6)	15.180	13.782	13.228	13.823

Bedragen x € 1.000

Leningenportefeuille

De omvang van de huidige leningenportefeuille bedraagt begin 2021 € 38 miljoen. Het gemiddelde rentepercentage van de leningen is 2,91%. Op basis van de financieringsbehoefte kan de omvang van de leningenportefeuille gewijzigd worden.

Kredietrisicobeheer

Het uitzetten van middelen in het kader van treasury is alleen nog toegestaan binnen de kaders van de 'Regeling schatkistbankieren decentrale overheden' waardoor zich geen kredietrisico's voordoen. Bij het verstrekken van leningen of garanties uit hoofde van de publieke taak worden, indien mogelijk, zekerheden of garanties gesteld.

Verstrekte leningen en garanties	1-1-2021	31-12-2021
Leningen aan verenigingen en stichtingen	3.928	3.774
Leningen aan financiële instellingen/ verbonden partijen	367	75
Hypotheekregeling	206	189
Deelnemingen	1.374	1.374
Totaal verstrekkingen	5.875	5.412
Garanties	9.047	8.610
Woningcorporatie/stichting		
Garanties WSW (achtervang)	29.956	29.956
Totaal garanties	39.216	38.768

Rente (resultaat)

Voor de financieringsbehoefte houden we rekening met een rentepercentage van 1% voor langlopende financieringen. Voor de interne doorberekening van de netto rentekosten naar de investeringen hanteren we een omslagpercentage van 1,56%.

Bedragen x € 1.000

Renteresultaat taakveld Treasury		Balans	%	2021	2022	2023	2024
Externe rentelasten financiering		62.015		1.347	1.304	1.260	1.205
Externe rentebaten verstrekte leningen	-/-			-39	-35	-33	-30
Saldo rentelasten en rentebaten		62.015		1.308	1.269	1.227	1.175
Doorberekening rente grondexploitatie	-/-	3.660	1,12%	-41	-42	-43	-43
Saldo toe te rekenen externe rente		58.355		1.267	1.227	1.184	1.132
Rente over eigen vermogen							
- Algemene reserve		10.487	0,00%				
- Bestemingsreserves		9.713	0,00%				
- Afschrijvingsreserves		52.016	1,56%	811	780	758	728
- Rente over voorzieningen		4.819	0,00%				
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		135.390	1,53%	2.078	2.007	1.942	1.860
Aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/-	135.390	1,56%	-2.130	-2.073	-2.035	-1.988
Renteresultaat op het taakveld treasury				-52	-66	-93	-128

Kasstroombegroting

Om inzichtelijk te krijgen welke geldstromen er binnen de gemeente de komende jaren lopen is onderstaand kasstroombegroting opgesteld conform de indirecte methode.

Bedragen x € 1.000				
Kasstroom uit Operationele Activiteiten	2021	2022	2023	2024
Exploitatieresultaat	-3.777	-3.024	-2.577	-2.192
Aanpassing voor:				
Afschrijvingen MVA en waardeverminderingen	4.468	4.545	4.391	4.353
Afschrijvingen IVA en waardeverminderingen	519	519	519	519
Mutatie voorzieningen	58	107	153	106
Mutatie vaste schulden (excl. Leningen og)	-	-	-	-
	5.045	5.171	5.063	4.979
Voorraden en onderhanden werk	-68	-56	-57	-58
Mutatie in werkkapitaal	-485	-60	-60	-60
Kasstroom uit operationele activiteiten	715	2.031	2.370	2.669
KASSTROMEN UIT INVESTERINGSACTIVITEITEN				
Investerings/Desinvesterings MVA, IVA en correcties	-1.998	-2.741	-2.083	-1.834
Mutatie leningportefeuille ug (woningcorporaties & verbonden partijen)	-	-	-	-
Mutatie leningportefeuille ug (overige leningen en uitzettingen >1 jaar)	474	154	155	156
Mutatie kapitaalverstrekkingen	-	-	-	-
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-1.524	-2.586	-1.928	-1.678
KASSTROMEN UIT FINANCIERINGSACTIVITEITEN				
Mutatie leningportefeuille og	809	555	-442	-991
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	809	555	-442	-991
Mutatie geldmiddelen	-	-	-	-

Paragraaf 5: Bedrijfsvoering

Organisatie

Onze gemeente is afgelopen jaren getransformeerd naar een wendbare organisatie. De LEV-waarden Leiderschap, Eigenaarschap en Vertrouwen zijn een belangrijke pijler geworden voor ons handelen. Waar de organisatieontwikkeling startte als een afzonderlijk project, zullen we de komende jaren verdere ontwikkelingen terug zien in de individuele programma's en doelstellingen van de verschillende afdelingen en teams. Als organisatie is gekozen om opgavegericht(er) te gaan werken, waarbij de opgaven met betrekking tot de transformatie van het sociaal domein en het fysieke domein centraal staan naast digitalisering. Door Corona zijn we nog meer digitaal gaan werken. De Omgevingswet en Talentontwikkeling (als onderdeel van de organisatieontwikkeling) zullen ook aankomend jaar de nodige aandacht vragen.

Integriteit

Onze organisatie voldoet aan de basisvoorwaarden voor een goed integriteitsbeleid (onderdeel van het organisatiebesluit 2015). Denk hierbij aan het hebben van vertrouwenspersonen, een gedragscode voor

ambtenaren en bestuurders én een klokkenluidersregeling. Begin 2021 wordt het organisatiebesluit van 2015 geactualiseerd.

Personeelsbeleid

Talentontwikkeling is nog steeds een speerpunt in de organisatie. We geloven erin dat de kracht van onze organisatie in de talenten van onze medewerkers ligt. In 2021 blijven we hier aandacht voor houden en de Hofacademie zal hierin een prominente plaats innemen. Een aantal in 2020 geplande activiteiten zoals de extra aandacht voor duurzame inzetbaarheid en beloningsbeleid zijn door Corona vertraagd en zullen in 2021 (verder) worden opgepakt.

We vinden het belangrijk om nieuwe medewerkers een warm welkom te heten. Daarom starten we in 2021 met een nieuw digitaal introductieprogramma. Hiermee optimaliseren we de kwaliteit van het begeleiden, inwerken en integreren van nieuwe medewerkers.

Per 1 januari 2020 zijn de Wet Normalisatie Rechtspositie Ambtenaren (WNRA) en de Wet Arbeidsmarkt in Balans (WAB) in werking getreden.

Het doel van VNG en vakbonden is om per 1 januari 2021 een nieuwe Cao Gemeenten afgesloten te hebben. Afhankelijk hiervan zullen wij ons personeelsbeleid updaten.

Agenda digitalisering

Bij de programmabegroting 2020 is de agenda digitalisering vastgesteld. De agenda digitalisering kent als speerpunten:

- verbeteren van de dienstverlening en de samenhangende bedrijfsvoering door digitaal te versnellen en te vernieuwen;
- stappen te maken op het vlak van datagedreven werken. Hiervan wordt verwacht dat het de kwaliteit van de beleidsontwikkeling verbetert, maar ook helpt bij de uitvoering en 'control'.
- doorontwikkelen van informatieveiligheid om weerbaar te blijven tegen toenemende digitale dreigingen.

In de agenda worden projecten en activiteiten in principe een half jaar vooruit gepland. Naar verwachting worden in 2021 de volgende activiteiten ontplooid:

- Digitalisering van dienstverlening en bedrijfsvoering: uitbouwen van digitale dienstverlening via de website met het persoonlijke internetportaal (mijn.hofvantwente.nl) en e-diensten voor burgerzaken en cliënten met een uitkering. Verder papierloos maken van werkprocessen en koppelen van applicaties en integreren van informatiestromen.
- Datagedreven werken: voor elke afdeling, team en cluster de eerste ambities beschrijven en vertalen in de daarvoor benodigde organisatie en gegevenshuishouding. Op basis van de organisatievisie op datagedreven werken (in ontwikkeling) kan het zijn dat in 2021 een verwervingstraject wordt uitgevoerd voor een hierbij te gebruiken systeem.
- Informatieveiligheid: een traject is gepland om de technische weerbaarheid te vergroten.

Informatieveiligheid

Als gemeente moeten wij voldoen aan de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Dit is een gezamenlijk normenkader voor alle overheidslagen. Die bestaat uit diverse informatiebeveiligingscontroles en -maatregelen met

het oog op risico's. Zo wordt de beveiliging van informatie op orde gebracht en beheerst. In 2021 richten we onze acties op het gebied van informatiebeveiliging met name op:

- Bewustwording: de mens is en blijft de meest cruciale schakel in de informatiebeveiliging. Daarom schenken we minimaal 2 x per jaar aandacht aan het vergroten van het risicobewustzijn van de medewerkers.
- Verantwoording: Wij leggen elk jaar zowel horizontale verantwoording (naar de raad) als verticale verantwoording (naar de ministeries) af over onze informatieveiligheid.
- Ontwikkeling: We nemen maatregelen om te voldoen aan het normenkader van de BIO. In 2021 voldoen we voor 100% aan de BIO.

Inkoop- en aanbesteding

Vanaf 1 januari werken we in het proces aanbesteding digitaal. De regionale samenwerking zal in 2021 geëffectueerd worden. Doel van de samenwerking is kwaliteitsverbetering, het verminderen van de kwetsbaarheid en kostenbesparing. Tevens zal in 2021 een Twentse inkoop/aanbestedingskalender worden gepubliceerd.

Informatiemanagement

Het opstarten van de agenda digitalisering zal voor Informatiemanagement in 2021 werk betekenen in de vorm van advisering over de inzet van systemen en hulp bij het inrichten (en soms aanschaffen) daarvan. In 2021 zal ook gekeken worden hoe de organisatorische opzet van het cluster I&A nog beter afgestemd kan worden op de organisatievraag en de snel veranderende omgeving. De belangrijkste processen voor richten, inrichten en verrichten worden verder geprofessionaliseerd. Soms betekent dat formalisering om kwaliteitsborging beter mogelijk te maken, maar altijd vanuit het perspectief van goede dienstverlening. In 2021 moeten ook de noodzakelijke voorbereidingen getroffen worden voor de invoering van de Wet Open Overheid (WOO) en de vernieuwde Archiefwet, die naar verwachting beide in 2022 zullen ingaan. De belangrijkste consequentie van de Archiefwet is een verkorting van de termijn waarop archiefstukken moeten worden overgedragen naar een fysieke of digitale archiefbewaarplaats. De impact van de WOO (de opvolger van de WOB) is groter: die wet vraagt dat bepaalde documenten vrij kort na vaststelling op internet worden gepubliceerd. Behalve dat gemeentebreed de processen waarbinnen deze

documenten ontstaan hierop moeten worden ingericht, heeft dit ook een ICT-impact. De keten van het ontstaan van documenten, anonimiseren en publiceren zal meer moeten worden geautomatiseerd dan nu het geval is. Alleen zo kan veel en relatief duur handmatig administratief werk worden voorkomen.

Rekenkamercommissie

De Rekenkamercommissie wil in 2021 twee onderzoeken (in ieder geval het gebruik van beleidsindicatoren) en twee brieven/quickscans aan de gemeenteraad aanbieden. Daar waar mogelijk sluit de Rekenkamercommissie ook aan bij initiatieven van de gezamenlijke Twentse rekenkamercommissies.

Doelmatigheidsonderzoek

Conform de in 2016 vastgestelde onderzoeksverordening voeren we jaarlijks een doeltreffendheids- en doelmatigheidsonderzoek uit. Voor het eerstvolgende onderwerp sluiten wij aan bij een onderwerp in de Beleidsagenda 2021 die voortkomt uit deze Programmabegroting 2021. Denk daarbij een evaluatie of voorbereiding van een beleidsplan.

Rechtmatigheid

Ondanks onzekerheden binnen het sociaal domein heeft Hof van Twente over het boekjaar 2019 een goedkeurende accountantsverklaring ontvangen. Wij streven ernaar de onzekerheden rond sociaal domein te verkleinen door, samen met andere gemeenten, te kijken naar andere manieren om de geleverde diensten te controleren. Zodat wij minder afhankelijk zijn van goedkeurende accountantsverklaringen van de dienstverleners.

Over het jaar 2021 dient het college, in plaats van de accountant, een rechtmatigheidsverklaring te verstrekken aan de raad. Wel moet de accountant aangeven of deze verklaring getrouw is.

Corona

Het corona-virus heeft een enorme impact op onze samenleving. Het virus heeft onder meer een snelle omslag in werkend Nederland teweeggebracht. Om ook in de toekomst goed aan te sluiten op deze verandering zijn we gestart met een onderzoek naar de kansen en mogelijkheden die dit biedt. De resultaten van dit onderzoek verwachten we in 2021. Denk hierbij aan de gevolgen van steeds meer thuiswerken inclusief de rechten en plichten, gevolgen voor de bezetting op kantoor, aanpassing

op de werkvloer voor andere behoefte, gevolgen van meer (gedwongen) digitaal werken.

Interne duurzaamheid

Bij duurzame bedrijfsvoering gaat het om de balans tussen de mens, de planeet en de financiële investering. Dit betekent dat in de bedrijfsvoering rekening gehouden wordt met de effecten op de werknemers, het milieu en de maatschappij. Vaak leveren investeringen in duurzaamheid en energiebesparende maatregelen kostenbesparingen op.

In 2020 zijn er diverse duurzame zaken geïmplementeerd namelijk: duurzame koffie, elektrische dienstfietsen en inkoop groene energie. In 2021 gaan we ons verder inzetten op verduurzaming. We richten ons onder andere op het duurzaam verwerken van koffiedik en koffiebekers, we kopen circulair in en hebben het duurzamer inzetten van onze medewerkers in het gemeentehuis op de planning staan.

Financiële nota's

Op grond van artikel 212 Gemeentewet stelt de gemeenteraad bij verordening de uitgangspunten vast voor het financiële beleid, het financiële beheer en de inrichting van de financiële organisatie. Op basis kennen we de [Financiële Verordening 2017](#). Hierop zijn de volgende nota's gebaseerd:

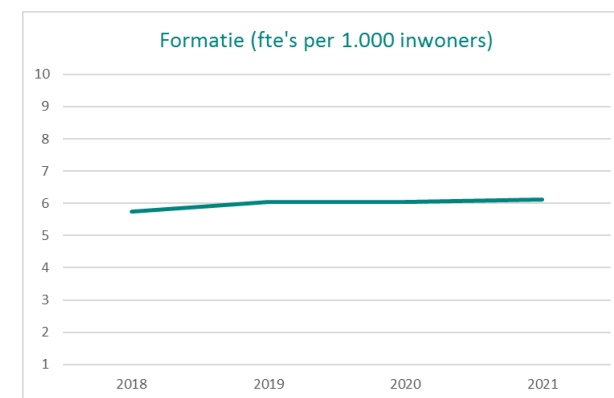
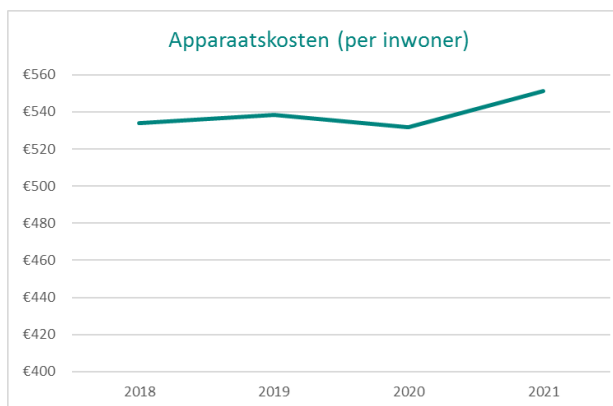
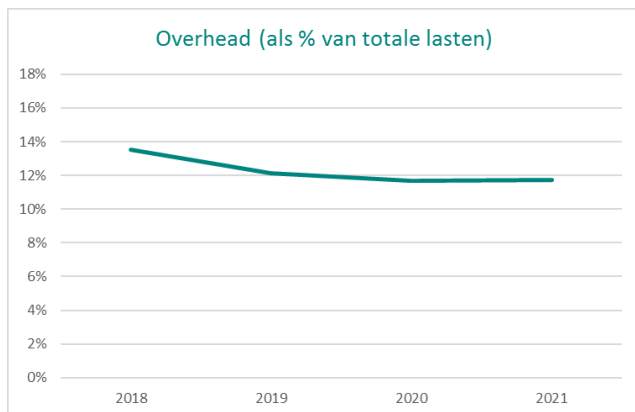
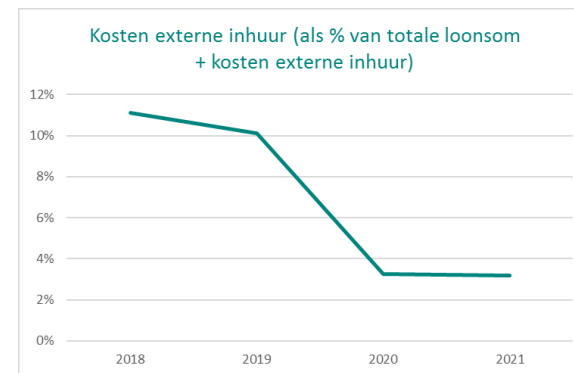
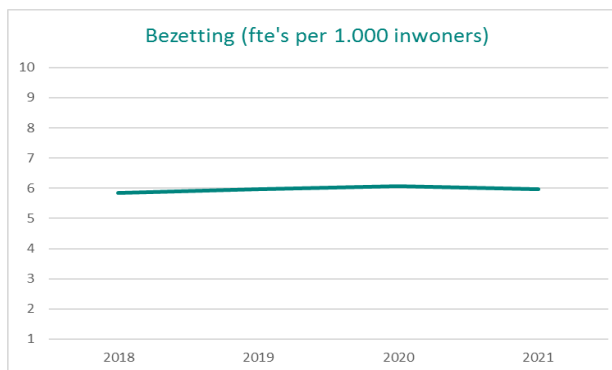
- [Nota Afschrijvingsbeleid 2017](#)
- [Nota Reserves en voorzieningen](#)
- [Kostennota 2017](#)
- [Treasurystatuut 2015](#)
- [Nota Risicomanagement](#)
- [Nota Grondbeleid](#)

Er zijn in de Financiële Verordening 2017 geen verplichtingen meer opgenomen over periodieke herziening van de diverse door deze verordening voorgeschreven nota's. In eerdere versies gold een vierjaarlijkse herzieningsplicht.

Beleidsindicatoren

Formatie en bezetting zijn de afgelopen jaren stabiel gebleken en schommelen ook in 2021 rond de 6 fte per 1.000 inwoners, net als het overheadpercentage dat om en nabij de 12% beweegt. Apparaatskosten zijn, grotendeels veroorzaakt door hogere begrote loon- en ICT-kosten, wat gestegen ten opzichte van de jaren ervoor. Sinds 2020 is een aantal inhuurbudgetten fors ingekrompen, wat een lager kengetal 'externe inhuur' tot gevolg heeft.

- Formatie
- Bezetting
- Apparaatskosten
- Externe inhuur
- Overhead

Paragraaf 6: Verbonden partijen

Algemeen

Deze paragraaf verschaft inzicht in de beleidsmatige en financiële betrokkenheid van de gemeente bij verbonden partijen.

Voor de uitvoering van een aantal taken heeft de gemeente Hof van Twente zich verbonden met andere partijen. Daarbij kent de regionale samenwerking verschillende varianten.

Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn, op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), die rechtspersonen waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft.

Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Onder financieel belang wordt verstaan: beschikbaar gestelde middelen, die kwijt zijn in geval van faillissement van de verbonden partij of waarvoor aansprakelijkheid van de gemeente bestaat als de verbonden partij haar verplichtingen niet na kan komen.

Over het algemeen gaat het bij verbonden partijen om vennootschappen waar de gemeente aandelen in heeft en gemeenschappelijke regelingen, zoals de Regio Twente en de Veiligheidsregio, waarin bij wijze van verlengd lokaal bestuur publieke belangen worden gediend.

De deelname in rechtspersonen is voor een deel historisch gegroeid. Deze zijn vooral ingegeven door het feit dat private partijen in het verleden bepaalde publieke belangen niet of onvoldoende konden waarborgen.

Instellingen waar de gemeente door een subsidierelatie uitvoering van beleid tracht te bereiken, behoren in dit kader niet tot de verbonden partijen. Vormen van samenwerking die niet in rechtspersonen zijn ondergebracht behoren eveneens niet tot verbonden partijen. Uiteraard blijft de gemeente de beleidsmatige en financiële verantwoordelijkheden houden ten aanzien van deze partijen, direct dan wel indirect.

In paragraaf 2 wordt gekeken naar de risico's en het (benodigde) weerstandsvermogen van de verbonden partijen.

Grip op verbonden partijen / Top X

De Nota verbonden partijen van 24 november 2015 is een leidraad voor het beleid, structuur, sturing en grip op de verbonden partijen vanuit het college en de raad en hun afgevaardigde bestuursleden.

Van alle verbonden partijen is een “top X” benoemd waarvan het wenselijk wordt geacht om die nadrukkelijker te monitoren gezien de belangen die hiermee kunnen spelen.

1. Regio Twente
2. Omgevingsdienst Twente
3. SWB
4. Twence
5. Cogas
6. Zuiver Hof van Twente

Ontwikkelingen verbonden partijen

Per verbonden partij wordt kort het doel, de bijdrage aan de gemeentelijke beleidsdoelstellingen (BBV-voorschriften) en, voor zover van toepassing, relevante ontwikkelingen beschreven.

Daarna is, op grond van de BBV, een tabel opgenomen met de (minimale) financiële gegevens. Deze zijn deels op basis van vastgestelde gegevens, deels op basis van (afgegeven) indicaties.

Gemeenschappelijke regelingen

Corona

De Corona-crisis heeft ook impact op de uitvoering bij de gemeenschappelijke regelingen. Voor een deel worden kosten gecompenseerd, zoals bij de GGD, VRT en de sociale werkvoorziening. Verder blijft het nog onzeker. Zie ook de [raadsbrief](#) van augustus over de effecten van Corona.

Regio Twente

De huidige Regio Twente voert voor en met de Twentse gemeenten taken uit op het gebied van gezondheid, economie, belangenbehartiging, zorg en jeugdhulp en recreatievoorzieningen. In juli 2020 is door het Algemeen Bestuur van de Regio Twente besloten om de huidige regio-organisatie te splitsen in een organisatie voor sociaaleconomische structuurversterking (en Agenda van Twente) met aansturing vanuit de 3 O's (Overheid, Onderwijs en Ondernemers), een gezondheidsorganisatie (omvorming huidige gemeenschappelijk regeling naar een regeling voor GGD, OZJT en VTT, aangevuld met Samen 14). Voor de Recreatieve voorzieningen (parken, routes, fietspaden) wordt nog onderzocht wat de meest geschikte rechtsvorm is.

Veiligheidsregio Twente

In de Veiligheidsregio Twente (VRT) werken de brandweer, geneeskundige hulpverlening (GHOR), de politie en de 14 Twentse gemeenten samen aan een veilig Twente. De VRT zet zich in voor effectieve voorbereiding op en bestrijding van crises en rampen (wettelijke verplichting).

Omgevingsdienst Twente (ODT)

In 2019 is de Omgevingsdienst Twente (ODT) opgericht voor de uitvoering van milieutaken voor de Twentse gemeenten. In 2021 blijven wij de kwaliteit van de dienstverlening aan burgers en bedrijven monitoren en verbeteren in de rol van accounthouder. We zullen de processen zorgvuldig monitoren en bijstellen waar nodig. Een en ander op basis van de geldende dienstverlenings-overeenkomst. Vanaf 2022 is financiering van de ODT op basis van output (verleende vergunningen, uitgevoerde controles) voorzien. Dat is een belangrijke wijzigingen ten opzichte van de huidige inputfinanciering (o.b.v. door de gemeente in 2019 ingebrachte formatie).

Euregio

De grensoverschrijdende gemeentelijke samenwerking die plaatsvindt in Euregio-verband kent belangrijke toeristische en economische pijlers. De Euregio houdt zich bezig met:

- Belangenbehartiging
- Samenwerking op sociaal-cultureel gebied
- Advisering met betrekking tot grensoverschrijdend werknemersverkeer
- Het versterken van de economische structuur via Interreg-fondsen
- Intergemeentelijke samenwerking in de meest brede zin van het woord.

SWB

De SWB ontwikkelt mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt tot waardevolle medewerkers. De SWB voert voor de gemeente Hof van Twente de Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) uit en is de uitvoerende organisatie als het gaat om re-integratietrajecten. Onder de naam Gildebor wordt het beheer en onderhoud van de openbare ruimte voor de gemeenten Hengelo en Hof van Twente uitgevoerd.

Stadsbank Oost Nederland

De Stadsbank is een kredietbank en heeft tot doel om vanuit bedrijfseconomische en maatschappelijke optiek een verantwoord pakket van (financiële) dienstverlening aan te bieden aan mensen die financiële problemen ondervinden. Het gaat hier om deelnemen aan kredietverlening, budgetbeheer, schuldhelpverlening en bij bewindsvoering schuldsanering.

Crematoria Twente

Deze organisatie zorgt voor het in stand houden en exploiteren van crematoria in de regio. De deelname wordt beschouwd als een publieke taak bij een brede invulling van de Wet lijkbezorging. In 2021 zal dit worden geëvalueerd.

Op basis van het strategisch meerjarenplan 2012 zijn voor een betere spreiding en verbetering van de dienstverlening van de crematievoorzieningen nieuwe locaties in Oldenzaal en Borne en renovatie van de bestaande voorzieningen in Almelo en Enschede gerealiseerd.

Aandeelhouderschappen

Twence

Het doel van Twence is de terugwinning van grondstoffen en energie uit afval door duurzame en betaalbare verwerking van afval en bevordering van de samenwerking op het gebied van innovatief afvalbeleid (circulaire economie). Eind 2019 is het strategisch beleidsplan 2020-2023 vastgesteld. In 2021 wordt een geactualiseerde leveringsovereenkomst afgesloten tussen Twence en de aandeelhouders, waaronder onze gemeente.

Twente Milieu

Twente Milieu is actief op het gebied van afvalinzameling, om uitvoering te geven aan de wettelijke zorgplicht van de deelnemende gemeenten. Daarnaast voert men het beheer van de openbare ruimte uit voor enkele van die gemeenten. Bij het inzamelen van afval richt Twente Milieu zich op hergebruik van grondstoffen. Eind 2019 is het strategisch beleidsplan 2020-2023 vastgesteld.

Cogas

Cogas zorgt voor het beheren, onderhouden en verbeteren van infrastructuur in Oost-Nederland

voor gas en elektriciteit en stadsverwarming, glasvezel voor kabel- en telecommunicatie en duurzame energie. De ambitie van Cogas is om in de energietransitie een belangrijke rol voor haar aandeelhouders en daarmee voor de regio te vervullen. Het strategisch perspectief van Cogas bestaat uit drie pijlers: excellent netbeheer, versnellen van de energietransitie in onze regio en een duurzame bedrijfsvoering.

De wet VET (Wet Voortgang EnergieTransitie) legt daarbij wel beperkingen op aan de activiteiten die een netwerkbedrijf mag ontwikkelen.

De energietransitie en de lage rentestand kunnen op termijn wel het resultaat en het dividendbeleid onder druk zetten.

Vitens

Het waterleidingbedrijf wil op een duurzame basis een uitstekende kwaliteit drinkwater leveren met een excellente dienstverlening (leveringszekerheid).

Door de toenemende vraag naar drinkwater staat Vitens voor een 'enorme investeringsopgave'. Daarbij wordt de mogelijkheid van tariefstijgingen en (uit te keren) winst beperkt doordat die zijn gekoppeld aan de renteontwikkeling. Vitens verwacht de komende jaren geen dividend uit te kunnen keren.

BNG Bank

BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De BNG biedt financiële diensten op maat zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering, elektronisch bankieren en beleggen.

De BNG Bank heeft op basis van advies van de Europese Centrale Bank (ECB) aan alle banken besloten de uitbetaling van het dividend van BNG Bank over 2019 uit te stellen. Daarbij hebben de BNG Bank en de NWB Bank de ECB wel gewezen op de uitzonderlijke positie van sectorbank voor de overheid.

Wadinko

Wadinko is een participatiemaatschappij, die vooral in Overijssel actief is. Het voornaamste doel is bevordering van de regionale werkgelegenheid. Het resultaat in 2020 staat onder druk door negatieve effecten op de omzet en resultaten bij participaties van Wadinko als gevolg van de coronacrisis.

Ontwikkelingsmaatschappij Zenkeldamshoek

Het industrieterrein Zenkeldamshoek in Goor wordt in het kader van een publiekrechtelijke samenwerkingsovereenkomst ontwikkeld door de gemeente en BNG Gebiedsontwikkeling. De verdere ontwikkeling geschiedt vanuit de samenwerkingsovereenkomst Ontwikkelingsmaatschappij Zenkeldamshoek (OMZ) en een eind 2013 daaraan toegevoegde Allonge. De gemeente is voor 20% risicodragend in deze participatie.

Enexis

Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. De vennootschap heeft ten doel het realiseren van een duurzame energievoorziening en door regie te nemen in innovatieve oplossingen. Dit om de energietransitie te versnellen én excellent netbeheer uit te voeren.

De energietransitie heeft grote impact op de activiteiten en investeringsniveau van Enexis. De huidige (tarief)regulering faciliteert deze groei in investeringen onvoldoende. Om de groei als gevolg

van de energietransitie ook in de toekomst te kunnen financieren kijkt Enexis kritisch naar haar eigen efficiency en is in gesprek met de reguleringsinstanties. Enexis doet een beroep op haar aandeelhouders voor versterking van het eigen vermogen.

Overige deelnemingen naar aanleiding van verkoop Essent

De vennootschappen PBE, Vordering Enexis, Verkoop Vennootschap, CBL Vennootschap, Extra Zekerheid Vennootschap, Claim Staat Vennootschap zijn opgericht bij de verkoop van Essent in 2008 ter afwikkeling van leningen, garanties, vrijwaring en juridische claims. In 2014 is daar de afwikkeling van de verplichtingen bij de verkoop van Attero aan toegevoegd.

De deelnemingen PBE, Vordering Enexis, Verkoop Vennootschap, Extra Zekerheid Vennootschap worden in 2020 beëindigd.

Zuiver Hof van Twente

Een energieneutraal Hof van Twente in 2035. Zuiver BV beoogt dat te bereiken door het ontwikkelen van projecten die gericht zijn op de lokale opwek van duurzame energie.

In 2018 is de coöperatie Zuiver getransformeerd tot een BV waarvan de gemeente enig aandeelhouder is. Hierdoor kan Zuiver effectiever en doeltreffender handelen en zich focussen op het uitvoeren van projecten die bijdragen aan de duurzaamheidsdoelstelling van de gemeente. Begin 2020 is het eerste project opgeleverd, namelijk Zonnepark Entersestraat (ondergebracht in een gelijknamige dochter BV van Zuiver).

Verenigingen en stichtingen

Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)

Belangenbehartiging van alle gemeenten bij andere overheden, waaronder de provinciale overheden, de Tweede Kamer en het kabinet. Daarnaast advisering aan alle leden over actuele ontwikkelingen.

VNG Overijssel

Provinciale afdeling van de Vereniging Nederlandse Gemeenten. Behartiging van de gezamenlijke Overijsselse belangen (adviseren, coördineren en stimuleren).

P10

Een samenwerkingsverband tussen, inmiddels 22 plattelandsgemeenten in Nederland. Samen trekken deze gemeenten op in de behartiging van plattelandsbelangen richting de landelijke overheid, Brussel en de VNG.

VEGANN

Vereniging van gemeentelijke aandeelhouders binnen Noord-Nederland van netwerkbedrijf Enexis. Namens deze gemeenten is VEGANN lid van de Aandeelhouderscommissie en Aandeelhoudersvergadering Enexis en verwoordt hierin de stem van de aandeelhoudende noordelijke gemeenten.

Financiële gegevens verbonden partijen

Verbonden partij	Indeling risico	Aandeel Hof van Twente	Eigen vermogen 31-12-2019	Eigen vermogen 31-12-2020	Eigen vermogen 31-12-2021	Vreemd vermogen 31-12-2019	Vreemd vermogen 31-12-2020	Vreemd vermogen 31-12-2021	Resultaat 2019	Resultaat 2020	Resultaat 2021	Dividend / Bijdrage (-) 2019	Dividend / Bijdrage (-) 2020	Dividend / Bijdrage (-) 2021
------------------	-----------------	------------------------	---------------------------	---------------------------	---------------------------	----------------------------	----------------------------	----------------------------	----------------	----------------	----------------	------------------------------	------------------------------	------------------------------

Gemeenschappelijke regelingen														
Regio Twente	Hoog	5,57%	10 mln	10 mln	10 mln	13,7 mln	12,5 mln	12,5 mln	-	-	-	- 2,1 mln	- 2,1 mln	- 2,2 mln
Veiligheidsregio Twente	Hoog	5,57%	2,1 mln	2,4 mln	2,6 mln	55,3 mln	53,8 mln	62 mln	56.000	-	-	- 2,4 mln	- 2,6 mln	- 2,6 mln
Euregio	Laag	0,76%	1,8 mln	1,8 mln	1,8 mln	34 mln	34 mln	34 mln	184.000	35.000	35.000	-10.000	-10.000	-10.000
SWB	Gemiddeld/ Hoog	15,00%	5 mln	3,8 mln	2,8 mln	5,2 mln	6,2 mln	7,2 mln	-365.000	-1.018.000	-897.000	- 6,5 mln	- 6,8 mln	- 6,5 mln
Stadsbank Oost Nederland	Gemiddeld	4,55%	1,7 mln	1,3 mln	1,3 mln	14,6 mln	14,6 mln	14,6 mln	694.000	-	-	-222.000	-232.000	-232.000
Crematoria Twente	Laag	5,00%	1,6 mln	1,6 mln	1,6 mln	-	-	-	-12.000	-	-	-	-	-
Omgevingsdienst Twente	Hoog	8,30%	1,1 mln	0,7 mln	0,7 mln	1,8 mln	1,6 mln	1,6 mln	1.125.000	-	-	- 1 mln	- 1 mln	- 1 mln

Aandeelhouderschappen														
Twence	Gemiddeld	5,46%	138 mln	-	-	148,4 mln	-	-	11,8 mln	-	-	421.000	183.000	183.000
Twente Milieu	Gemiddeld	7,45%	10,3 mln	-	-	17,9 mln	-	-	240.000	-	-	-	-	-
Cogas	Gemiddeld/ Hoog	13,15%	180,5 mln	-	-	95,3 mln	-	-	11,7 mln	-	-	1.338.000	1.338.000	1.338.000
Vitens	Gemiddeld	1,16%	533 mln	-	-	1.293 mln	-	-	11,1 mln	-	-	-	-	-
BNG Bank	Laag/ Gemiddeld	0,28%	4.887 mln	-	-	144.802 mln	-	-	163 mln	-	-	200.000	200.000	200.000
Wadinko	Laag	6,00%	68,9 mln	-	-	1,6 mln	-	-	2,1 mln	-	-	72.000	72.000	72.000

Verbonden partij	Indeling risico	Aandeel Hof van Twente	Eigen vermogen 31-12-2019	Eigen vermogen 31-12-2020	Eigen vermogen 31-12-2021	Vreemd vermogen 31-12-2019	Vreemd vermogen 31-12-2020	Vreemd vermogen 31-12-2021	Resultaat 2019	Resultaat 2020	Resultaat 2021	Dividend / Bijdrage (-) 2019	Dividend / Bijdrage (-) 2020	Dividend / Bijdrage (-) 2021
Ontwikkelings- maatschappij Zenkeldamshoek BV	Gemiddeld	20%/ 50%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ontwikkelings- maatschappij Zenkeldamshoek CV	Gemiddeld	20%/ 50%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Enexis	Gemiddeld/ Hoog	0,28%	4.112 mln	-	-	4.146 mln	-	-	210 mln	-	-	294.000	140.000	140.000
PBE	Laag	0,28%	1,6 mln	-	-	455.000	-	-	-15.000	-25.000	-	-	-	-
Vordering Enexis	Laag	0,28%	-9.000	-	-	9.000	-	-	-7.000	-	-	-	-	-
Verkoop Vennootschap	Laag	0,28%	71.000	-	-	16.000	-	-	-41.000	-	-	-	-	-
CBL Vennootschap	Laag	0,28%	125.000	-	-	5.000	-	-	-12.000	-	-	-	-	-
Extra Zekerheid Vennootschap	Laag	0,28%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
CSV Amsterdam	Laag	0,28%	452.000	375.000	300.000	84.000	-	-	-294.000	-125.000	-75.000	-	-	-
Zuiver Hof van Twente	Gemiddeld/ Hoog	100,00%	83.000	-	-	25.000	-	-	50.000	-	-	-	-	-

* Financiële informatie verbonden partijen voor zover (actueel) bekend opgenomen.

* Het eigen en vreemd vermogen ultimo 2020 en 2021 is gebaseerd op het verwachte vermogen. Dit geldt ook voor het resultaat 2020 en 2021.

* Dividend betreft de uitkering over het jaar waarin het resultaat wordt uitgekeerd.

Paragraaf 7: Grondbeleid

Beleid

Uitgangspunt vormt de in 2015 vastgestelde [Nota Grondbeleid](#). Het uitgangspunt is hierbij dat de gemeente, uitgezonderd de ontwikkeling van eigen gronden, een faciliterende rol inneemt. Indien de gemeentelijke regie zeer gewenst is, kan de gemeente een actieve rol innemen en gebruik maken van een budget voor strategische verwerving.

Strategische verwerving

Jaarlijks wordt bij de vaststelling van de begroting door de raad een raamkrediet (€ 1,0 miljoen) voor strategische verwerving van gronden beschikbaar gesteld, bedoeld om slagvaardig te kunnen handelen. Dit budget kan slechts worden aangewend voor reguliere verwervingen, waarvoor reeds een exploitatieopzet door de gemeenteraad is vastgesteld of voor anticiperende verwervingen die passen binnen door de gemeenteraad vastgestelde kaders, zoals structuurvisie of masterplan.

Particuliere Plannen

Uiteraard kent deze gemeente ook particuliere plannen. Het betreft hierbij veelal binnenstedelijke herontwikkelingsgebieden. Op basis van ruimtelijke

uitgangspunten is de gemeente veelal bereid om een overeenkomst te sluiten over de herontwikkeling van een dergelijke locatie. Daarbij is het uitgangspunt dat de kosten gedragen worden door de ontwikkelende partij. De gemeente heeft de mogelijkheid om te kiezen voor de meest optimale vorm van kostenverhaal voor gerealiseerde openbare voorzieningen, bijvoorbeeld via het exploitatieplan.

Grondprijzen

Bij het vaststellen van de perspectiefnota 2020 zijn de grondprijzen met € 2 per m² verhoogd (index 1%). Daarmee gelden voor 2021 de volgende grondprijzen (excl BTW).

	<i>Hoekwoning/Rijen:</i>	<i>2¹kapwon.:</i>	<i>Vrij:</i>
:: Goor	€ 212	€ 217	€ 237
:: Hengevelde	€ 212	€ 217	€ 237
:: Diepenheim	€ 212	€ 217	€ 237
:: Bentelo	€ 212	€ 217	€ 237
:: Markelo	€ 227	€ 232	€ 252
:: Delden	€ 237	€ 242	€ 262

Tevens is er de mogelijkheid om de kavels middels erfpacht af te nemen.

Voor reststroken wordt een vaste grondprijs gehanteerd van € 75 (exclusief overdrachtsbelasting).

Bij grondprijzen voor bedrijventerreinen wordt vooralsnog uitgegaan van de grondprijzen van Zenkeldamshoek. Op Zenkeldamshoek wordt een bandbreedte gehanteerd van:

- € 100 tot € 130 per m².

Weerstandsvermogen (zie ook paragraaf 2)

Het noodzakelijk weerstandsvermogen voor het opvangen van risico's binnen de grondexploitaties is binnen de reserve grondexploitatie ruim afgedekt. De ratio tussen het aanwezige weerstandsvermogen en het noodzakelijk weerstandsvermogen is (door de vaststelling van de perspectiefnota grondexploitaties in oktober 2020) 1,1 en bevindt zich daarmee binnen de daarvoor geformuleerde marge van 1,0 tot 1,4. De reserve grondexploitatie is ca. € 2,5 miljoen. De benodigde weerstandscapaciteit is berekend op € 2,2 mln. Hierbij is ook rekening gehouden met de aankoop van het TSB-terrein. Vanuit het risicoprofiel is aangegeven dat voor de gronden in exploitatie alle risico's door de jaarlijkse herziening van de grondexploitaties actueel zijn en benoemd in de vastgestelde grondexploitaties. Het gaat hierbij om

de grondexploitatie de Marke III in Hengevelde, Noord II in Diepenheim en Heeckeren 1a in Goor. Voor de gronden die niet in exploitatie zijn moeten de risico's apart beoordeeld worden vanuit de benoemde systematiek. Dit gebeurt elk jaar in de jaarrekening en in de perspectiefnota grondexploitaties. Daarbij wordt het benodigde weerstandsvermogen berekend en afgezet tegen de omvang van de reserve grondexploitatie. Het (gedeeltelijk) in exploitatie nemen van de nieuwe wijk de Esch III in Markelo past op dit moment in de Woonagenda en het dynamisch woningbouwprogramma. Ten aanzien van het complex de Esch III heeft de gemeente gezien de in deze documenten verwoorde beleidsdoelstellingen het stellige voornemen om dit te gaan ontwikkelen. Het betreffen gronden die verworven zijn voor gemeentelijke gebiedsontwikkeling (woningbouw), maar waarvoor nog geen grondexploitatie door de gemeenteraad is vastgesteld. Vanuit de nieuwe notitie BBV van juli 2019 over grondexploitaties kan het complex de Esch III gewaardeerd blijven tegen de actuele boekwaarde. Het voornemen is om plan de Esch III vanaf 2021 in exploitatie te nemen na vaststelling van het bestemmingsplan.

Winstneming grondexploitaties

Gerealiseerde winsten worden toegevoegd aan de reserve grondexploitatie. Indien voor een plan geen sluitende begroting is, wordt ten laste van de reserve grondexploitatie een voorziening getroffen ter grootte van het exploitatietekort. Daarnaast kan er vanuit het realisatiebeginsel ook onder voorwaarden tussentijds winst worden genomen indien er sprake is van gerealiseerd en voldoende zekerheid. Resultaten van winstgevende complexen worden dan genomen op basis van “percentage of completion” waarbij het percentage van de gemaakte kosten wordt vermenigvuldigd met het percentage van de gerealiseerde opbrengst (stel 60 % realisatie kosten en 50% realisatie opbrengst = 30% winstneming van de winstverwachting).

Bij de jaarlijkse vaststelling van de Perspectiefnota wordt een noodzakelijke omvang bepaald van de reserve grondexploitatie en vindt zo nodig uitkering naar de algemene dienst plaats. In principe is uitkering aan de orde als de weerstandsratio boven de 1,4 uitkomt.

Zie voor een gedetailleerd overzicht van de financiële stand van zaken, de verwachtingen en de in ontwikkeling zijnde complexen de Perspectiefnota grondexploitaties 2020. In het bijlagenboek bij de begroting 2020 is ook een samenvattend overzicht

opgenomen met de stand van zaken van alle grondexploitaties.

Invoering Vennootschapsbelasting 2016

Vanaf 1 januari 2016 is de invoering van de vennootschapsbelasting voor overheidsbedrijven een belangrijke wijziging die veel gevolgen heeft voor met name de opzet van en administratie rond grondexploitaties.

Inmiddels hebben we voor de jaren 2016 t/m 2019 aangifte gedaan. Voor deze aangiften is een jaarwinstberekeningssystematiek uitgewerkt die in lijn is met de vaststellingsovereenkomst gemeentelijke grondbedrijven (VSO). Op basis van de VSO-berekening wordt nu uitgegaan van een bedrag van € 10.600 voor de gemeentelijke grondexploitaties en € 12.200 voor Ontwikkelingsmaatschappij Zenkeldamshoek. Overigens is er nog veel onzeker over de uitvoering van de vennootschapsbelastingplicht door gemeentelijke grondbedrijven en zal jurisprudentie op een aantal punten nog duidelijkheid moeten scheppen.

BBV- verslaggeving regels rondom grondexploitaties

Voor een goede uitvoering van deze nieuwe belastingplicht heeft de commissie Besluit Begroting en

Verantwoording (BBV) in maart 2016 een Notitie Grondexploitatie opgesteld. In deze Notitie Grondexploitatie zijn richtlijnen gegeven over de afbakening van grondexploitatie en aan de grondexploitatie toe te rekenen kosten. Vanaf juli 2019 is een nieuwe [Notitie Grondexploitatie](#) van de commissie BBV van toepassing.

Bijlage: Overzicht beleidsindicatoren

Algemeen

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is gewijzigd. Deze wijzigingen komen voort uit het BBV-vernieuwingstraject van de commissie-Depla.

In het herziene BBV wordt voorgeschreven dat gemeenten een basisset van beleidsindicatoren opnemen in de begroting bij de programma's. Doel hiervan is de begrotingen inzichtelijker te maken voor raadsleden die niet met financiën zijn belast en een betere onderlinge vergelijkbaarheid van de gemeentebegrotingen mogelijk te maken.

Dit jaar zijn de hiervoor bedoelde verplichte beleidsindicatoren voor het eerst opgenomen in de programmabegroting.

In de tabel op de volgende pagina wordt een samenvatting gegeven van deze indicatoren.

Tekstueel wordt, voor zover relevant, in de teksten van de programma's of paragrafen nader ingegaan op de beleidsindicatoren.

Hierbij wordt opgemerkt dat niet alle beleidsindicatoren even relevant zijn voor onze gemeente. De indicatoren zijn, met uitzondering van de indicatoren die betrekking hebben op de bedrijfsvoering, afkomstig van externe instanties. Dat is ook de reden dat de periode waarop de indicator betrekking heeft, varieert van 2015 tot 2019.

Gelet op het voorgaande verbinden wij aan deze beleidsindicatoren op dit moment nog geen harde conclusies.

Tabel Beleidsindicatoren³

Nr.	Indicator	Programma, overzicht of paragraaf	eenheid	periode	Hof van Twente	NL
1	Formatie	Paragraaf 5	Fte per 1.000 inwoners	2021	6,12	-
2	Bezetting	Paragraaf 5	Fte per 1.000 inwoners	2021	5,98	-
3	Apparaatskosten	Paragraaf 5	Kosten per inwoner	2021	€ 551,05	-
4	Externe inhuur	Paragraaf 5	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2021	3,2%	-
5	Overhead	Paragraaf 5	% van totale lasten	2021	11,7%	-
6	Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	Paragraaf 1	euro	2020	748	700
7	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Paragraaf 1	euro	2020	778	773
8	Gemiddelde WOZ-waarde woningen	Paragraaf 1	dzd euro	2020	252	270
9	Nieuw gebouwde woningen	Programma 3	aantal per 1.000 woningen	2019	6	9,2
10	Omvang huishoudelijk restafval	Programma 4	kg	2018	85	172
11	Hernieuwbare elektriciteit	Programma 4	%	2018	14,3	18,2
12	Winkeldiefstallen	Programma 2	aantal per 1.000 inwoners	2019	0,4	2,3
13	Geweldsmisdrijven	Programma 2	aantal per 1.000 inwoners	2019	2,8	4,9
14	Diefstallen uit woning	Programma 2	aantal per 1.000 inwoners	2019	1,4	2,3
15	Vernieling en beschadiging (in de openbare ruimte)	Programma 2	aantal per 1.000 inwoners	2018	3,9	6,3
16	Verwijzingen Halt	Programma 2	per 10.000 inw.	2019	56	132
17	Jongeren met een delict voor rechter	Programma 2	% 12 t/m 21 jarigen	2018	0	1
18	Demografische druk	Programma 3	%	2020	85,4	70
19	Niet-sporters	Programma 5	%	2016	44,2	48,7

³ Bron: Www.Waarstaatjegemeente.nl , geraadpleegd op 6-10-2020

20	Banen	Programma 3	per 1.000 inw 15-64jr	2019	764,6	792,1
21	Vestigingen (van bedrijven)	Programma 3	per 1.000 inw 15-64jr	2019	180,4	151,6
22	Netto arbeidsparticipatie	Programma 3	%	2019	70	68,8
23	Functiemenging	Programma 3	%	2019	51,6	53,2
24	Personen met een bijstandsuitkering	Programma 5	per 10.000 inw 18jr e.o.	2019	197,3	381,7
25	Lopende re-integratievoorzieningen	Programma 5	per 10.000 inw 15-65jr	2019	123,4	207
26	Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	Programma 5	per 10.000 inw	2019	740	670
27	Kinderen in uitkeringsgezin	Programma 5	%	2018	4	7
28	Werkloze jongeren	Programma 5	%	2018	1	2
29	Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	Programma 5	%	2018	1,6	1,9
30	Absoluut verzuim	Programma 5	per 1.000 leerlingen	2018	0	1,9
31	Relatief verzuim	Programma 5	per 1.000 leerlingen	2018	12	23
32	Jongeren met jeugdhulp	Programma 5	% van alle jongeren tot 18 jaar	2019	11	12,2
33	Jongeren met jeugdbescherming	Programma 5	%	2019	1,1	1,2
34	Jongeren met jeugdreclassering	Programma 5	%	2019	0,2	0,4

Toelichting op tabel beleidsindicatoren

Nr.	Indicator	Programma of paragraaf	Bron	Toelichting
Nr.	Indicator	Paragraaf 5	Gemeente	Fte per 1.000 inwoners
1	Formatie	Paragraaf 5	Gemeente	Fte per 1.000 inwoners
2	Bezetting	Paragraaf 5	Gemeente	Kosten per inwoner
3	Apparaatskosten	Paragraaf 5	Gemeente	
4	Externe inhuur	Paragraaf 5	Gemeente	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen
5	Overhead	Paragraaf 5	Gemeente	% van totale lasten
6	Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	Paragraaf 1	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuisouden betaalt aan woonlasten.
7	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Paragraaf 1	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
8	Gemiddelde WOZ-waarde woningen	Programma 3	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
9	Nieuw gebouwde woningen	Programma 4	Basisregistraties adressen en gebouwen - bewerking ABF Research	Nieuw gebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties.
10	Omvang huishoudelijk restafval	Programma 4	CBS - Statistiek Huishoudelijk afval	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.
11	Hernieuwbare elektriciteit	Programma 2	Klimaatmonitor - Rijkswaterstaat	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.
12	Winkeldiefstallen	Programma 2	CBS - Diefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
13	Geweldsmisdrijven	Programma 2	CBS - Criminaliteit	Het aantal geweldsmisdrijven. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
14	Diefstallen uit woning	Programma 2	CBS - Diefstallen	Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.

15	Vernieling en beschadiging (in de openbare ruimte)	Programma 2	CBS - Criminaliteit	"Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven."
16	Verwijzingen Halt	Programma 2	Stichting Halt	Het aantal verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12 tot 18 jaar. Jongeren van 12 tot 18 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.
17	Jongeren met een delict voor rechter	Programma 4	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.
18	Demografische druk	Programma 5	CBS Statistiek Bevolking - bewerking ABF Research	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.
19	Niet-sporters	Programma 3	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM	Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.
20	Banen	Programma 3	CBS Bevolkingsstatistiek / LISA - bewerking ABF Research	Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.
21	Vestigingen (van bedrijven)	Programma 3	LISA	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.

22	Netto arbeidsparticipatie	Programma 3	CBS - Arbeidsdeelname	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.
23	Functiemenging	Programma 5	CBS BAG/LISA - bewerking ABF Research	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
24	Personen met een bijstandsuitkering	Programma 5	CBS - Participatie Wet	Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.
25	Lopende re-integratievoorzieningen	Programma 5	CBS - Participatie Wet	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
26	Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	Programma 5	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO	Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeen
27	Kinderen in armoede	Programma 5	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.
28	Werkloze jongeren	Programma 5	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.

29	Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	Programma 5	DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs / Ingrado	"Het percentage van het totaal aantal leerlingen van het VO en MBO (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. De periodeaanduiding ""2018"" staat voor schooljaar ""2017/2018""."
30	Absoluut verzuim	Programma 5	DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs / Ingrado	"Er wordt gesproken van absoluut verzuim als een leerplichtige en/of kwalificatieplichtige jongere niet op een school of instelling staat ingeschreven. De periodeaanduiding '2018' staat voor schooljaar '2017/2018'."
31	Relatief verzuim	Programma 5	DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs / Ingrado	"Er is sprake van relatief verzuim als een jongere wel op een school staat ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd de lessen/praktijk verzuimt. Ook veelvuldig te laat komen kan hiertoe worden gerekend. De periodeaanduiding '2018' staat voor schooljaar '2017/2018'."
32	Jongeren met jeugdhulp	Programma 5	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar. Jeugdhulp is de hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en/of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.
33	Jongeren met jeugdbescherming	Programma 5	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	"Jongeren met jeugdbescherming betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen. Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan onder toezicht gesteld of onder voogdij geplaatst. In uitzonderlijke gevallen wordt de hulp of zorg voortgezet tot de leeftijd van 23 jaar."

34	Jongeren met jeugdreclassering	Programma 5	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-23 jaar). Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 23 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart. De begeleiding kan doorlopen tot de jongere 23 jaar wordt.
----	--------------------------------	-------------	----------------------------------	--